

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ జూన్ నెల 5-వ తేదీ మంగళవారము

No. 56

సంపుటము ౧౦

ఈ రోజునా మధ్య రము, అధిక శ్రేష్ఠమాస బహుళ సప్తమి 2.

సంచిక ౫౬

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదిగల మాయమందుగాదు. పలుమందులవలన మోసముగలుగును. పంచభావచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగుదులమృతంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

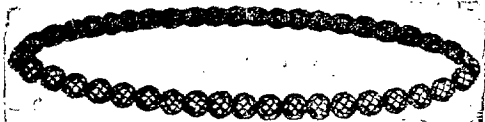
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

అద్భుతముగా తయారు చేయబడినది

మిక్కిలి తక్కువ ధరలు బంగారు గట్టిగాజులు

నెం 105

నెం 108

6 అంగుళముల కొలత గలది బర 1 కి ధర రూ. 24 తిరిగి యిచ్చునది రూ. 18

ముఖ్యగమనింపు:—మాకడ కొనిన ఏ నగనుగాని మాకే కాపసు చేసిన వైన తెలుపబడిన ప్రకారము వాపనీయ్య

చిత్ర విచిత్రపు కాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

బడును.

తెలిఫోను నెం 1048

హీరాలాల్ మోతీలాల్

126, సావుకాదశేట, మద్రాసు.

ఉపనయన, వివాహ సమయములందు మా ప్రదర్శనగదులకు ఒకధపాదయచేయుడు

చిత్ర విచిత్రపు పూజలుగల సీసావెండి పంచపాత్రలు, ఉద్దరణీలు, లోటాలు, తట్టలు, కంచములు, గిన్నెలు, సాదారకములలోను అమృత మునకు సిద్ధముగా నున్నవి. సవరము బంగారుకు సీసావెండికి పూచీ నిచ్చెదము.

ఉమ్మడిరామయ్య శెట్టి

గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ

25 వై నాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

1642 (3)

మలయచందనము

గనేరియా

అను సెగకోగమునకు తుకారము కథము లేదు. పిచికారీలో పని లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల సెగ కోగము ను మూడు పూటలలో మాన్యును. శ్రీల కుమారు శ్యామలకు కూడ ఇది కాశ్చేదధానం. (1251) డబ్బీ 1 కి నెల 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం (గోదావరిజిల్లా.)

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలలపాలిటి సుదీపి:— మేనూరు, సోయా, గుడ్డి నవ్వు, నిస్సత్తుర, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని జాకించి మంచి బలమును, యశ్వనమును, కాంతిని, పిక్వర్వర్ధిని కలపగా పూచీని, కలిపించు వర్తనసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 30 రు దబ్బీ రు 1-4-0. ఏ. పి. చార్జీ 0-1-0 (805) రోజూపువ్వు లేహ్యము:— ఇది మలబద్ధమున సోయా కాల విరహమును తక్కినా కలిపించుటలో అమృతప్రాసాదము 15 రు దబ్బీ రు 0-10-0, ఏ. పి. చార్జీ 0-7-0 పి. పి. ఆంధ్రుక్కోటయ్యచేదసమాజం, కె. రెవెన్యూ, నెల్లూరుజిల్లా.

హిందీ - తెలుగు

చాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి వాచకం 0-6-0
హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ

వెల ౧-౦-౦.
తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు వీలయిన సులభ శయిలిని వ్రాయబడినవి.
తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ప్రతి స్త్రీమైన బందరు మోమిడిపండ్లు జవాంగీరు, ఇమామకొండ, నాజాకుపసంకు బజారులో నున్న ఫలప్రకారము గట్టుచేయబడును. మాయవారు ఆ ద్వాయ్యతో ఆర్జరు పంపవలెను.
చె. వెం. నరసింహారావు ఖాదీనిలయము.
(775) మరీశపట్టణము, కృష్ణాజిల్లా

నోటీసు

గోదావరిజిల్లా గాకినాడతాలూకా తాళ్లకల్లెపల్లెటల లోని నెద్దంప. అనే సుమారు 160 ల అంకభూమిని బందరు అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము 1888 ఫసనీ గాయకు ప్పు 1887 ఫసనీ ఆఖరురకు 5 సంవత్సరములకు ఆనంతరము నేర్పాటు చేయవచ్చును. గనుక కాలుకులిసి నడవలసినవారు 1928 సం॥రం జూన్ 10 తేదీనా నడవ కలగల వచ్చు దర్శనానికి దరఖాస్తులు పంపగలెదను. మా హెచ్చరికకాంక్షలకు భోగరాజు సదాశివసుబ్రహ్మణ్యంగారు ఈ నెల 31 తేదీ లగా యాతు కొద్దిరోజులు యీ పనినిమిల్లించి ప్రాంతముల నుండిదరు, గనుక విజిల్ గీతవారు దిక్షాపూజ వారికూడా ఇవ్వవచ్చును.
వేమురీ రామచంద్రరావు,
కార్యదర్శి, అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, బందరు, కృష్ణాజిల్లా

కర్షక వనములు

కర్షకవనములు వెంటవెంటనే చిగురుచున్నవని ఆశీర్వాదములు వచ్చుచున్నవి. వెంటవెంటనే చిగురుచున్నవని ఆశీర్వాదములు వచ్చుచున్నవి. కర్షకవనములు రాధని దాగు (కర్మ) లనుచున్నవి. ఇట్లు ఆశీర్వాదముల విధులు ముగియించుచున్నవి.

కర్షకవనములు వెంటవెంటనే చిగురుచున్నవని ఆశీర్వాదములు వచ్చుచున్నవి. వెంటవెంటనే చిగురుచున్నవని ఆశీర్వాదములు వచ్చుచున్నవి. కర్షకవనములు రాధని దాగు (కర్మ) లనుచున్నవి. ఇట్లు ఆశీర్వాదముల విధులు ముగియించుచున్నవి.

వెంటవెంటనే చిగురుచున్నవని ఆశీర్వాదములు వచ్చుచున్నవి. వెంటవెంటనే చిగురుచున్నవని ఆశీర్వాదములు వచ్చుచున్నవి. కర్షకవనములు రాధని దాగు (కర్మ) లనుచున్నవి. ఇట్లు ఆశీర్వాదముల విధులు ముగియించుచున్నవి.

ఈక్రింది విషయములు గమనించిన మనము మనకర్మముల బాగుపరచుకొని అవి మనకు చేయగల మహాపాపములను గమనింపవలెను. నే కర్మబోధ విషయములు ఆశీర్వాదములను గమనింపవలెను. అయినను తెలిసినవారికి జ్ఞాపకపరచుట తప్ప గాదని యెంచి వ్రాయబోవు విషయములందు కర్షకవనములను గాన నూలు వాగి విప్పింపుచు ముందు ఎత్తువగా వడిన బాగుగా పురికట్టును లేనియెడ మంచిగాదనియు తెలిసికోవలయును. నూలు కడుగుట వేయవలెగాని వేకట వేయవలెగాని ఆరు దినములు కడపి వుంచవలెను.

నూలును చక్కగా కడిపి కొద్దిగా పిండి కొయ్యపిటమీద వుంచవలెను.

ప్రతిదినము గుంజి పిండిపెట్టుట మంచిది. నూలును వేకట వేయవలెగాని కొందరు పశ్యేయలూ నీళ్ళుపోసి ఆనీటిగుండా కచ్చుదాడముతో కండేబాట్లు చుట్టుదురు. అనూపశ్యేయలూ ని నీటిగుండాచుట్టుటకు ఇనుపముక్క నీటిలో నూలుపై పెట్టెదరు. అంజులల్ల నీరు ఇనుపచిలుముతోనుండును. అచిలుము ఈ దాడమున కగుచుండును. కాన యనుపముక్కను తీసివైచి చేర కొయ్యను ఆస్థానమున వుంచవలెను.

నూలుకొనుటకల్ల అమ్మవారు పూర్తిగా పురికట్టక ఏవో ఒకటిగా నూలుమాత్రమున చూపి తమ డబ్బు చేరవేసుకొనెదరు. అందువలననే మహాత్మ్యే మరధర్మముగా నూలుకొనుటలే నని చెప్పిరి. తీసిని మనము గమనింపవలెను. ఇది మాఖ్యముగా గమనింపదగిన విషయము. ఇదిలేక ఏమికోని కట్టుకొనినను ఎంత తెలియచ్చి కర్షకకొనినను నాణ్యముగాని, తెలివిగాని, ప్రైయముగానిరాదు. కడుకను కడుకనుగాని నాణ్యమురాదు. కడుకగా కడుకగా కచ్చిననాణ్యముతో కొనికట్టుకొనిన నాణ్యముపోటికి నిలువబాడనుట అనుభవసిద్ధమే. గాన కర్షక నూలుకడికి ఖర్చు రుచిగునుది చిగురుది కడిగింపుకొందురుగాక. కర్షకవనములు ఇంటి వడికించి నేయించి కట్టుకొని కనిగిరి కండుకూరు ఆత్మకూరు అచ్చుకట్టు కట్టెలవారి నడిగిన విశదము కాగలదు. వారికర్మములు చిగురుగట్టుటయే మనకర్మములు చిగురుగట్టుటయే తెలియగలదు. ఆ ప్రాంతములవారు ఒక జతగడ్డలతో కాలుము గడ్డపువారు సీమగుడ్డలు మూడునెలలకు చిగురునయియు మనకర్మములు సంకల్పము వుండునయియు కేలమంది చెప్పి యున్నారు గాన మనకర్మమును మనము బాగు పరచుకొనుటకు మనయింటి వడికకొనుట నూలు మన యింటికి కడిపి యుండుట చేత కేయనవృద్ధులు ఒకటి రెండేపాదులు కడిగింపుట ఈ మొదలగు కనులు నెంపేర్చి ఖర్చుకట్టల గుణమును పరిశీలించుట గాక.

నూలును మనము కొనుటకల్ల దూదిని నూలు రూపమున మన కంటిగట్టుచున్నారని వైస చెప్పియున్నాను. ఈ నూలు కొనుటకల్ల సీమగుడ్డలు కొనుటకు ప్రోత్సహించినవార మగుచున్నాము గాన యిక శిలీమూత్రము నూలు కొనుట యనునది యుండకూడదు. ఈక్రింది లెక్కను గమనింపుడు. అరవీశ మాదితో కడిగిన నూలు నాలుగువారలు కల కడుగు అగుచున్నది. తీసి కల 3-0-0 లు లేక 3-4-0 లకు కొనుచున్నాము. యిది రెండు మూలల వేదబ్బుతో కొంచెము ఎత్తువ వేదబ్బుతో ౧౦ మూలలుగల కర్మముగా వీక్షించుచున్నది. దీనికి కూలి రు 2-0-0 లు, డబ్బు రు 5-4-0 లు అగుచున్నది. తీసిని మనమే కడుగుకొనిన దూదికయం 1-12-0 లు రేకులు కేయలు దూదికయం చేరి 0-8-0 లు శిలీకూలి రు 2-0-0 లు. కుల్లు రు 3-2-0 లకు వచ్చును. ప్రస్తుతము ఈ వేదబ్బు ఈ పొడవు కల సీమగుడ్డ ఈ రు 3-2-0 లకే వచ్చుచున్నది గాన మనము కర్మములేక పని జరిపుకొచ్చును. ఇదే కడపటికివలెనే వైస

యెదల శిలీకూలి రు 1-0-0 యగును. అప్పుడు వైస కర్మము ఈ కూర్పు కట్టెలలో 3-2-0 ల కగునది 2-2-0 లకేవచ్చును. ఇప్పుడు సీమగుడ్డ మనపోటికి నిలువబాడదు. అంతవరకు అనగా వేకటములో గింజలు వచ్చక వడి ఈకూర్పు పట్టెలవారు ౧౦ మూలలకు రూపాయ కూలి తీసుకొనేంతవరకు కాంగ్రెసువారు ఈ కర్మమునకు వుపాయము అలోచించవలెను. దీనికి వుపాయము తిలకి నిధిలోనుండి ప్రతియూర నొక వర్గమును కర్మముతో పోషించుట చేత మార్గము. ఈ మార్గము ననుసరింపనియెడల కర్షకు పూర్తిగా వ్యాపింపబాడదు.

శిల్పాది కాపువారు అడవారైనను మగవారైనను మూడు మూలల వేదబ్బు కర్మమునే ధరింతురు. ఈ కర్మమును నిర్వహించుటకు వాళ్ళు నూలు కావలెను. దీనికయం రు 4-14-0 నేయుటకు కూలి 2-8-0 లు కుల్లు రు 7-8-0 లు అగుచున్నది. ప్రస్తుతము 988 కుల్లు తొమ్మిది గజములు కల రు 4-12-0 లు అగుచున్నది మన ఖర్చుకైన 7-8-0 లలో 3-0-0 పోయిన రు 4-8-0 లకే వచ్చును మల్లు మూడు శిలీకూడిన మన ఖర్చుక సంకల్పముండును. అయితే కడుగుకొనువారు ఏలనూలు అమ్మకొనుచున్నారనగా వేసి ఇచ్చువారు తేనెదన నేగాన ప్రతియూరను కాంగ్రెసు క్రెడిట్ కి కొని వర్గ మేర్పరచుచున్నాము చేసిన గాని ప్రయోజనముండదు.

మరియు నూలు అమ్మకొనిన రు 4-14-0 లు వచ్చుచుండుగా ఏల కర్మవడి నేయించుకొనవలెనయి వై నూలు ఖరీదుకే ఏకవర్ణములేక మల్లు కచ్చునయియు జనమునకు తోచుచున్నది. దీనిని జట్టియు కాంగ్రెసువారు నేయించి యుచ్చుట ప్రతియింటి వడికించుట కర్షకగా జరిగించవలెనని బోధపడక మానదు.

నూలు ఎంత ఇయ్యవలయును? నూలు 5 కేసల వేదబ్బుతో ౧౬ వుంజములు అతికిన వేకట ౧౬ వుంజములు ఇచ్చిన బహుదట్టమైన శతకర్మ మేర్పడును. దీని దాచునాను నూలు ఇయ్యవలెను.

ఖర్చు వర్గములు

నమ్యకముగా ఖర్చు అమ్మకర్తలు గే కేసల వేదబ్బు కర్మములు గజం, ౧-కి రు 0-12-0 లు మూడు మూలల వేదబ్బుని గజం ౧-కి ౦-౧౧-౦-౦ లు కంతున అమ్మచున్నారు. యీ అమ్మకము వలనను జనము మిగుల ఖర్చుకడల విచారులగుచున్నాడు.

గే కేసల వేదబ్బు కర్మము	3 మూలల వేదబ్బు కర్మము
నూలు గే వారలు ౪-౧-౦	౬ వారలు ౪-౧౪-౦
కూలి ౨-౦-౦	కూలి ౨-౦-౦
అంచునూలు ౦-౨-౦	అంచునూలు ౨-౦-౦
౬-3-౦	2-౮-౦

వైస కర్మములు గజముల తాను కగు ఖరీదు గే కేసల వేదబ్బు కర్మములలో నరకునకు తానుకు ౦-౮-౦-౦ మూడుమూలల తానులో ౦-౧౧-౦-౦ లాభించుండును. యీ లాభము సాధారణముగా కర్మముల అంగళ్లవారు తీసికొని లాభముకన్న చాల జాస్తి అనట శేమాత్రము అత్యంత లేదుగాని ప్రస్తుతము ఖర్చువర్గల కీమాత్రము లాభము తేమన్న గిట్టదనుటకు నంది యములేదు. మనము కొంత క్రమశిక్షి నేయించుకొనిన ఎంత లాభము కలుగునో తెలుసుకొనవచ్చును.

వైస వ్రాసిన లెక్క ప్రకారము ఖర్చువర్గముల కేయించక వున్నందువలననే కర్మము త్వరగా చిగురుగట్ట వీర్చుచున్నది. గే కేసల వేదబ్బుతో ౪ వారలు నూలుగున్నర వార, మూడు మూలల అయిదు అయిదున్నర వార నేయించుట జరుగుచున్నది. ఈ లాభము సదుపయన్ని నేక నేయించువాని లాభము నకై చేయబడుచున్నది.

నేక చ మ త్కారము

జనమున విశేషమంది శతగుడ్డకట్టుకొనుటకు చాల బరువుగా నున్నది. వైసుగాలేదు. వైసువచ్చినగాని మేము కట్టుకోజాలము మొదలగు నిరభిమానముతో గూడినమాటలవలన నేక జంతు చమత్కారము జరుగుచున్నది. నేక నేయలు సాధారణముగా రెండుగడ్డల అచ్చుతో జరుగుచుండును. వైసుగా కనబడుటకు తేలికగా నుండుటకు ఆరుగడ్డల అచ్చునకు ఒంటిగడ్డ అచ్చులను కట్టింపివాటిలో అతికి నేయించున్నారు. ఇందువలన ౧౬ వుంజములు నూలు ఆరకవలసిన కడుగుకు కడకొడుకు వచ్చుండు వుంజములు అతికిన చాలును. ఇందువలన కర్మము తేలికగానుండును. చూడుటకు వైసుగా నుండునగాని త్వరగా చిగురుచుండును. ఈ కోరిక వలనను ఈ కోరికను వైసు నూలు నంపించి నేయించి యుచ్చుక ఇ పోయినచోతే నే మరక నూలు చు కృత్రిమకృత్తే వైసునూలునలే కనుపనయింపవలయునను

అనలు ఖర్చుకొనుటకే వేసదీయించున్నారు. మోసము-నాశము అని అడవారు వాడునామెక సత్యమే అయినది. కాన తొన్ని విధముల చూచినను నూలు కడుగుకొనినవారికి తక్షణమే వస్త్ర మేర్పడు విధాన మేర్పరచినగాని అనుకొన్నవని నెరవేరదనుట స్పష్టము. వెంటనే నేయించి ఇయ్యగలవిచ్చుట కాంగ్రెసు వారు జరిపిన ఎందరో కడుగువారు ఏర్పడి యెంతయో మేము గమనింపవలెను. సర్వకర్మలను ప్రస్తుతమునను మన ఖర్చు నిర్మాణమునంజే వినియోగించుకవలన ఖర్చు చిగురుగట్ట జరుపుగానుండుట సీమనూలు కత్తి చేయుట, నేయించువారు, అమ్మవారు, లాభములానించుట, ఖర్చువీయించుగా తోచవలెండుట, మొదలగు అనేక లాభములు చేహారి కాంగ్రెసు అనగా వేకటకారము అనునది ప్రతిమనుష్యునికి తెలిసిరాగలకు.

కారం శిల్పి వెంకటరంగయ్య,
రంగనాయకులపేట, శిల్పారు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూను 5-వ తేది మంగళవారము

(1) ధాన్యములు

దసరాలు బా 1-కి	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0 వరకు
బియ్యం బస్తాలు	మొదలు.	వరకు.
కునుమ రేవాలిని ,, ప 45 Xలవి	రు 11-0-0	18-0-0
నెల్లూరివి ,, డిటా	,, 14-8-0	15-8-0
డిల్లీవి ,, డిటా	,, 14-0-0	16-8-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,,	8-8-0
నవ్వులు ,,	,, 22-0-0	24-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి 195 ర,	10-8-0	రు 11-0-0
సెనగలు ,, డిటా	,, 10-0-0	11-8-0
పెసలు ,, డిటా	,, 11-8-0	12-0-0
మినుములు ,, డిటా	,, 13-8-0	15-8-0
ఉలము ,, డిటా 164	,, 7-0-0	7-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులునూనె బా 1-కి	రు 150-0-0	155-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14-0-0	24-0-0
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పు బా 1-కి	,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము	,, 56-0-0	58-0-0
వేరుసెనగనూనె గాసుగ బా 1-కి	రు 145	మి.న.నూనె 180
అముదము నూనె బా 1-కి	రు	128-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 165-0-0	170-0-0
కూరపసుపు ,,	రు 154-0-0	165-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరివి) బా 1-కి	రు 90-0-0	105-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమంతు మణుగు 1-కి	రు 40,	45
కాళహస్తి పాయకట్టు	,,	రు 60,65
బెల్లము బా. 1-కి	రు 40-0-0	50-0-0
చింతపండు పాతది బా 1-కి	రు 48-0-0	90-0-0
,, కొత్తది బా 1-కి	రు 85-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

కట్టాలు రఖం బా 1-కి	రు 87-0-0	88-0-0
చదరం	,, 88-0-0	40-0-0
రవుండు	,, 87-0-0	88-0-0

(6) లోహములు

పెండి 100 కులంకు	రు 80-0-0	85-8-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 24-8-0	25-0-0
సురకు 1-కి	రు 15-15-0	
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 800-0-0	805-0-0
రాగి డిటా	రు 860-0-0	865-0-0
అస్కా చెక్కర ల 1-కి	రు 59-0-0	

(7) తంగులు అలిజరైన

ఆపు కృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు	రు 160-0-0	162-0-0
తొట్టికృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు	డిటా	
సింహంమార్కు 20 డిగ్రీలు	డిటా	
ఆపుకృష్ణుడు 18	రు 145-0-0	150-0-0

రంపవీరారి

వాల్మీకి విచారణ

ఆంధ్రపత్రికావిలేజరి - విశాఖపట్టణం, 30-5-23

విచారణ యానెల 30-వ తేదీ ఉదయం 11 గంటలకు ప్రారంభమయింది. మేము వెళ్లినది ఫిర్యాదీతరపున మొదటిసారి విచారణ అయినది. డిఫెన్సు వకీలు గారు రాకమునుపే విచారణ ప్రారంభమయింది. తరువాత ఆయన కూడ వచ్చిరి. ఈ క్రింది క్రాసుపత్రులు చేసినారు:— పితూరీ దార్ల తన గ్రామమున్నటుంటిలో భోజనసామగ్రిలను దోచుకొనుటగూర్చి యీసాక్షి చెప్పెను.

సాక్షి:—“మున్నగురు భోజనసామగ్రిలు యిచ్చలేదు. పితూరీ దార్లే ఆ సామగ్రిలను దోచుకొన్నారు. పితూరీ దారులు మున్నగు యింటిలోనుండి దోచుకొన్నారు. పితూరీ దార్లను గ్రామమున్నటుంటిలో తనగ్రామము ఆహ్వానము చేసినమా నాకు తెలియదు. నేను అప్పుడు కానిస్టేబులను ఎవ్వరినిగ్ని గ్రామమున్నటుంటిలో మోచియుండలేదు. ఈ సంగతులు నేను స్వయముగా రిపోర్టు చేసియుండలేదు. కాని, రెండు రిపోర్టులు పెదవలసమాత్రము పంపియుంటిని” అని యీ సాక్షి చెప్పెను.

గువ్వని లక్ష్మయ్యగారి సాక్ష్యము:—నాగ్రామము రంపులు. నేను ఆ గ్రామపెత్తనదారుడను. దసరాలో సోమవారము మా గ్రామం పితూరీ దారులు వచ్చినారు. సుమారు 10 లేక 12 గురు వచ్చినారు. వారి చేతులలో తుపాకులు కత్తులు వున్నవి. అర్రోజు మా గ్రామమున్నటుంటి క్రిష్ణదేవిపేట సంతకు వెళ్లినాడు. పితూరీ దార్లు రాగానే మా గ్రామం యావంతింది వూరునిడిచి పారిపోయినారు. పితూరీ దార్లు అందరు వంటచేసికొనుచుండగా నేనుచూచినాను. వారు గ్రామమున్నటుంటిలో వంటకుండుకొనిరి. అయింటి అరుగుపయిని యిద్దరు కానిస్టేబులున్నారు. పితూరీ దార్లు దోచుకొనుట నాకు తెలియదుగాని పితూరీ దార్లు గ్రామమునుండి పోయినతరువాత మున్నగు అడవాళ్లువచ్చి తమ యిల్లు పితూరీ దార్లు దోచుకొన్నారని చెప్పినారు. పితూరీ దార్లలో 6, 21. ముద్దాయిలు వున్నారు. మొదటివానిది మాకవరము. రెండవవానిది దొంగలూరు. కానిస్టేబులు మరుచటిదినమున తెల్లవారిప్పుమున పోయినారు. నేను సరసీకట్టణము వెళ్ళకు సకు వెళ్లియుంటిని, గ్రామమున్నటుంటి అస్తిపోయినట్లు నేను రిపోర్టు వ్రాసినాను. కొలగాన సంగతులు, రేబాలసన్యాగార్లను 1, 2 ముద్దాయిలను నేను వుంకేరీపూటయందను తరువాత పట్టుకొన్నాను. రంపులుగ్రామబారిక యింటిదగ్గర 1-వ ముద్దాయి సంగతులను పట్టుకొన్నాను. బారికవచ్చి కొలగాన సంగతులు వచ్చి మాయింటున్నాడు అని చెప్పినాడు. అతెంటునే చాపరాతిపాలెము గ్రామమున్నటుంటి సహాయము కొరకు తీసికొని వెళ్లినాను. ఒకటవ ముద్దాయి పాలములో రెండవముద్దాయి వున్నాడని మాతో 1వ ముద్దాయి చెప్పగా మొదటి ముద్దాయిదగ్గర కాపలావుంది రెండవముద్దాయిని పాలములో నలుగురి సహాయముతో పట్టుకొని గ్రామమున్నటుంటి తీసికొనివచ్చినాము. 2వ ముద్దాయి చేతిలో 2 నీళ్ల డబ్బాలు ఉన్నవి. (ప్రదర్శిత వస్తువులలో ఒకడబ్బాను పోల్చెను) పితూరీ దార్లు పూటయందను అయినతరువాత బెదిరిపోయినారనిన్ని అందుచేత నే యక్కడకు వస్తాననిన్నీ ముద్దాయిలు చెప్పిరి. వీరిని మా గ్రామ మున్నగు మలుపదాలు చింతపల్లి ప్రేమనుకు చేర్చినాడు. నేను ముద్దాయిలతో వెళ్లలేదు.

క్రాసు:— నేనుకూడా ముద్దాయిలను పట్టుకొనుట నిజము. బారిక నాతో ముద్దాయిలనుగురించి రంపవీరగ్రామ మున్నగు యుండగానే చెప్పినాడు. 1వ ముద్దాయిదగ్గర కాపలా ఎవరిని వుంచినామో వారిపేర్లను నేను చెప్పలేను. వారు యెవరూ యక్కడకు సాక్ష్యము ఇచ్చుటకు రాలేదు. మా గ్రామంలో 10 యిల్లుమాత్రమే గలవు. ఆయాదిలో పురుషులు నలుగురే కలరు. ఇంటి అరుగుపైని కూర్చున్న కానిస్టేబులతో నేను మాట్లాడలేదు. కాని వారు నాతో, వారిని పితూరీ దార్లు తన్నినట్లున్న, వారికాగితములు దోచుకొన్నట్లున్నా చెప్పినారు. నేను కానిస్టేబులదగ్గర నున్నప్పుడు భీమన్న పదాలు అక్కడ హాజరులేదు.— పితూరీ దార్లు మున్నగుయిల్లును, దోచుకొనుట నేను స్వయముగా చూడలేదు. అట్లు మున్నగు అనుమతిని పొంది పితూరీ దార్లు దోచుకొన్నారేమో నాకు తెలియదు. “మేముపితూరీ దార్లను కీరభన్న పాలెముదగ్గర తప్పించుకొని పారిపోయి వస్తున్నాము. దొరలతో ఈసంగతి చెప్పటకు

వెళ్లుచున్నా మని” 1, 2 ముద్దాయిలు నాతో చెప్పలేదు. “దొరలదగ్గరకే మున్నగులను తీసికొని వెళ్లెదము రండి” అని చెప్పి మేము వారిని తీసికొని వెళ్లలేదు.

జడ్జి:—నీవు 1-వ ముద్దాయి నే పట్టుకొనుటకు ఎందుకు ప్రయత్నించినావు?

సాక్షి:—అతడు పితూరీ దార్లలో నొక డగుటచేత.

జడ్జి:—నీవు ముద్దాయిని అదివరకు పితూరీ దార్లలో చూచినావా?

సాక్షి:—లేదు.

జడ్జి:—మరి ఎందుచేత 1-వ ముద్దాయిని పట్టుకొన్నావు? మరి యెవరినైన నీవెందుకు పట్టుకొన్నావు గావు.

సాక్షి:—1-వ ముద్దాయి పితూరీ దార్లలో నొకడని చాలమంది అనుకొనుటచేత. నేను పెద్దవలస (ముద్దాయి స్వగృహము) వెళ్లినప్పుడు చాలమంది ఇతను పితూరీ దార్లలోకలిసివాడని అన్నారు.

జడ్జి:—1-వ ముద్దాయి ఏవడో వానిపేరు ఏమో, పితూరీ దార్లలో ఏపేరుకలవాడు చేరినాడని ప్రజలు అనేవారో చెప్పగలవా?

సాక్షి:—కొలగాని చేరినాడు అని ప్రజలు అనుటచేత వానిని పట్టుకొన్నాను.

జడ్జి:—“కొలగాని” అనునది 1-వ ముద్దాయి యింటిపేరు గదా! అని వానిపేరుకాదుగదా! ఇంటిపేరు చెప్పినంత మాత్రముననే, నీవు ఎవరినైన పట్టుకొనగలవా?

సాక్షి:—పట్టుకొనలేను. కాని కొలగాని అనునది వాని పేరేను. వాని ఇంటిపేరు “పసుపుతెల్లి”

జడ్జి:—ముద్దాయిపేరు కొలగాని సంగతులుకాదా?

ప్రా॥ ప్రి:—వేరే పూర్వపుట్టుమెంటులో 1వ ముద్దాయి పేరు పసుపుతెల్లికొలగాని అనికూడ నున్నది.

సాక్షి:—నేను అప్పటప్పట ముద్దాయిని చూచేవాడను యని యీసాక్షి చెప్పెను.

గుడుతూరి బాలయ్యగారి సాక్ష్యము:—నేను చాల్సాతి పాలెము గ్రామమునను. రంపులుగ్రామమున్నటుంటి నా మామ గారు, గువ్వని లక్ష్మయ్యవచ్చి 1, 2 ముద్దాయిలను పట్టుకొనుటకు రమ్మవస్తానంటే నేను వెళ్లెను. అప్పటికి 1-వ ముద్దాయి కొలగాని సంగతులు మా మామయింటి అన్నము తింటూ యున్నాడు.

మా మామ అతనిదగ్గర నిలబడియుండగా నేను చూచినాను. నేను లక్ష్మయ్య మా మామ మరీ కొండరుకలిసి 2-వ ముద్దాయిని పట్టుకొన్నాము. వీరిని చింతపల్లిలో దొరలకు ఒప్పగించి చేసినాము తరువాత నేను 6-వ ముద్దాయి సంగతిగంగులను పట్టుకొన్నాను. పితూరీ దార్ల భోగట్టా నిమిత్తము నేను మరయొకనితో దొరులూరు వెళ్లుతూయుండగా 2-వ ముద్దాయి గంగులు తుపాక్కి పట్టుకొని మాకుఎదురు ఆయెను. అతను మున్నగులనుచూచి పారిపోగా మేము అతని వెంటబడితిమి. అతను ఒక తుప్పదగ్గర దాగి కొని మాడు తూటాలుగల మూటను విప్పించెను. మేము వెనుకనుండి వెళ్లి ముద్దాయి జుట్టుపట్టుకొని తుపాక్కివదలివేయమని అడిగితిమి. ముతాదారు కంకిపాటి కీరభన్నపదాలుగారు, నేను, కన్నయ్యగారు ముద్దాయిని దామనపల్లిలో కాంపుచేయుచున్న దొరలకు వప్పగించిచేసి అక్కడ గబ్బయినప్పక్షర్లగాకీ ప్లేట్ మెంటు వ్రాసి ఇచ్చినాము. మా గ్రామమున పితూరీ దార్లు మొదటిపర్యాయము దోచుకొన్నప్పుడు నేను లేను.

క్రాసు:—మా గ్రామంలోను దొంగలూరులోను 14, 15 యిండ్లకన్నా పాచ్చు ఇల్లులేవు. ఇద్దరు పితూరీ దార్లు రంపులుగ్రామం వచ్చిట్లు రాత్రి 7 గంటలకు వర్తమానము వచ్చెను. నేను పితూరీ దార్లను పట్టుకొనుటకే వెళ్లియుంటిని, ఇదివరకు ఈ పితూరీ దార్లను (1, 2 ముద్దాయిలు) గురించి నాకు తెలియదు. ఆరాత్రి చీకటిరాత్రియో వెన్నెలరాత్రియో నాకు జ్ఞాపకము లేదు. మేము రెండవముద్దాయిని పట్టుకొనుటకీ 12 గంటలు రాత్రి అయినది. రెండవముద్దాయి అయిన రేబాల సన్యాసిదగ్గర రెండు నీటిడబ్బాలు వున్నవి. వాటిలో ఏమిన్ని తేవు, 6వ ముద్దాయి తాను దామనపల్లి పితూరీ దార్లను గురించి ఉద్యోగస్థులతో చెప్పటకు వెళ్లుచున్నాను. అని మాతో చెప్పలేదు. అలాగననే ఉద్యోగస్థులతో చెప్పవచ్చును. మాతో రా, మేముకూడా అచ్చటకే వెళ్లుచున్నాము అని నేను ముద్దాయితో చెప్పి తరువాత కాతుకముగా దొర్లతో నేనే వీడిని తరిమిపట్టుకొన్నాను. అని చెప్పలేదు.

కోర్టు:—నీవు దామనపల్లిలో ఉద్యోగస్థులతో ముద్దాయి తనంతట తానే వచ్చిట్లు చెప్పినావా లేక 6వ ముద్దాయిని తరిమిపట్టుకొన్నట్లు చెప్పినావా?

సాక్షి:—నేను తరిమిపట్టుకొంటిననియే చెప్పితిని. నేను ఆరవముద్దాయిని పట్టుకొనుచుండగా అతను నన్ను తుపాక్కితో కాల్చుటకు ప్రయత్నించెను. రేబాలసన్యాసి తుపాక్కి కాల్చగలడు. కాని అతనికి తుపాక్కి లేదు.

కోర్టు:—ఈ సంగతి ఇదివరకు నీవుచేసిన యేరిపోర్టులో నయినా వ్రాసినావా?

సాక్షి:—ఈ సంగతి గురించి నేను ఏ రిపోర్టులోనూ వ్రాయలేదు” అని యీసాక్షి చెప్పెను.

(ఫలహారంతరము)

గుడుతూరి బాలయ్యగారి సాక్ష్యము:—వాని చాపరాతిపాలెము కాపురము. 8 నెలలక్రిందట పితూరీ దార్లు ఒక సోమవారము రాత్రి మా గ్రామమువచ్చినారు. అప్పటికప్పుడే వారు మంకేరీయందనుకు చేసినట్లు విన్నాను. 60 నంది నేను పరుండియన్న మున్నగుయింటివద్దకు వచ్చి రాత్రి తలుపు గుద్దిరి. మున్నగు దొరలను దిగబెట్టుటకుపోగా అతని పినతండ్రినైన నన్ను పితూరీ దార్లు తను బడిసామానులు ఇయ్యమని కొరగా గవన్న మెంటువారు ఆగ్రహిస్తారు నేను ఇవ్వను అని అన్నాను. నన్ను గంటవర సరకబోగా నేను పెదవలస పారిపోయి అక్కడ దొరగారిని కలిసికొగా నాకు ఆయన ఒక కాగితము యిచ్చి నన్ను చింతపల్లివెళ్లి అధికారతో వెళ్లుమనగా నేను అచటకు వెళ్లి ఒక స్టేటుమెంటుయిచ్చి అందువై నావేలిముద్రను వేసినాను. (ఆ స్టేటుమెంటు చదివి వినిపింపగా) స్టేటుమెంటు యిడెను.

కోర్టు:—నీవు పితూరీ దార్లలో (అక్కడకు వచ్చిన వాగ్లలో) నెవరినైనా ఎరుగుదువా? ఇక్కడ ఎవరైనా వారిలో వారు ఉన్నారా?

సాక్షి:—నేను గబ్బలము లక్ష్మయ్యను మాత్రమే చూచితిని (అని పోల్చిచూపెను)

ప్రా॥ ప్రి:—నీవు మల్లుపదాలును చూడలేదా?

సాక్షి:—రాత్రియగుటచేత చెప్పలేను.

క్రాసు:—మల్లుపదాలుది కంపరేగులపాలెము. లక్ష్మయ్య గుడి దొక్కలూరు. ఆ ప్రాంతముభూములు మా అన్న తాకట్టు పట్టుటచే అచ్చటకు పోవునప్పుడు నేను వీరిని చూచేవాడను. నేను మల్లుపదాలును ఆరాత్రి చూచినట్లు దిగువకొర్టులో పోరాటమును చెప్పినాను. కొత్తూరి తాపయ్యదిన్ని మల్లుపదాలుదిన్ని పేరు పేరు గ్రామములు. నేను గ్రామమున్నటుంటి ఇల్లునిడిచి పోవునప్పుడే గాము గంటవర, సామానులు తీయుటకు మొదలిడి ను. అప్పుడే నేను భయముచే పెదవలస పారిపోవ మొదలిడితిని. ఆ రెండవ దినము పెదవలసనుండి తిరిగివచ్చితిని. పితూరీ దార్లు వచ్చునకు మంచినికెరాత్రి ఆయెను. చీకటిరాత్రికూడను. రాజుగారిని నేను చూచుట అదియే మొదటిసారి. రాజుగారి కొరకు నంపము కావలయునని యడుగుటచే ఆయనకదా రాజుగారు అని అనుకొన్నాను. పితూరీ దారులు మాయింట వారి స్వంత యింటిలో వ్యవహరించుటలే వ్యవహరించినారు. మేము భయముచే వారిని అడ్డలేదు. ఒకప్పుడు మా అన్నకొమారుడు (గ్రామమున్నటుంటి) రాజుగారి నెప్పడైనా రమ్మనమని ఆహ్వానించినాడేమో మాకు తెలియదు. ఇంకా మా గ్రామములో 1, 12 ఇండ్లు కలవు. అయిల్లు యేమీ వారు దోచుకొనలేదు. పితూరీ దార్లు సహాయము చేసినందుకు గ్రామమున్నటుంటి గవన్న మెంటువారు క్షమించెను.

తిరుగుపరీక్ష:—నేను ఇచ్చిన స్టేటుమెంటులో తెలిసిన సంగతు లన్నియు నిజమే. కాని ఆ సంగతులు (పితూరీ దార్లు దోచుకొనుటగూర్చి) నాకు తెలియవు. నాకు మున్నగుయిల్లి కర్తూన మంపుటచే అట్లు స్టేటుమెంటు ఇచ్చినాను.

కొంతకాలము రాజుగారిచే పట్టుబడిన

ఇనస్పెక్టరు సాక్ష్యము

సాక్షి కామయ్యగారు:—నేను 22-9-22 తేదీ మొదలు 23-9-22 వరకు శైవలయ్యూటి పితూరీ రిలో నుండేవాడను. నేను చింతపల్లిలో పితూరీ దార్లగూర్చి దర్యాప్తునిమిత్తము వెళ్లితిని. బియ్యము వగైరాలు రంపులులో పితూరీ దారులు దోచుకున్నారని నేనుచూచి చింతపల్లి కానిస్టేబులను, వంటవాడన్న, మరయొక పెంపుడునాకరు తగ్రవాడున్న 2-10-22 తేదీని రంపులువెళ్లి దర్యాప్తుచేసి 4వ తేదీని చాపరాతిపాలెము వెళ్లి అక్కడనుండి 5వ తేదీని వుదయం 9 గంటలకు పెదవలస చేరితిమి. లక్కవరపుపేట, తూరుమామిడి గ్రామములలో బియ్యము పితూరీ దార్లు దోచుకొన్నట్లులు లెవరపుపేట గ్రామమున్నటుంటి తెలిసి సా వంటబ్రాహ్మణులలో వంట చేయమని చెప్పి గ్రామమున్నటుంటి లక్కవరముపేట పంపి నేను తూరుమామిడి దర్యాప్తుకరకు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు

వెళ్లి అక్కడ మున్నబు, స్కూలుమాస్టరు దర్శాపు చేస్తుండగా ఇంతలో 20 మంది పితురీదార్లు (అందులో 5 గురు కానిస్టేబులు యూనిఫార్ముతో వున్నారు) వచ్చి "నీవేనా పాడీ ఇనస్పెక్టరువు" అని నన్ను కత్తులతో సరకబోయిరి. అందువై నేను పాడీ యిన్స్పెక్టరును కాను. నేను జయపురము యిలాకా సబ్ యిన్స్పెక్టరును అని చెప్పగా నీసామాను ఎక్కడ వుందని అడిగిరి. లక్కవరపు పేటలో వంటచేయుటకయి పంపితిని చెప్పగానే కొందరు పితురీదార్లు వెళ్లి సామానులలో నా తాలూకు మనుష్యులను తీసికొనివచ్చి నన్ను వారిని దగ్గరనున్న ఏనుగుంటకు ఖయదీగా తీసికొనివెళ్లిరి. మఱి స్కూలుమాస్టరు గ్రామమున్నబున గైరాలన్నారు. అక్కడే రాజు గారున్నారు. అప్పటికి సాయంత్రమయెను. రాజుగారి దగ్గరకు నన్ను తీసికొనివెళ్లి నిలబెట్టిరి. ఆయన చెట్టుక్రింద కూర్చొనెను. నన్ను ఒక్కనిమాత్రమే వారు రాజుగారి దగ్గరకు తీసికొనివెళ్లినారు. 70 మంది మనుష్యులు తుపాకులు కత్తులతో వారిచుట్టు కావలియున్నారు. నీవెందుకు వచ్చినావు, అని ఆయన నన్ను అడుగగా హుటాహుటే నన్ను జయపురము ఇన్స్పెక్టరును అని చెప్పితిని. "బాన్సియను ఇన్స్పెక్టరుపాడియును ప్రజలను వేపుతుంటున్నారు. నేను సాధారణముగా వూరుకొనను. వీరి దారుణ చర్యలకు ప్రతిహతముగ గవర్న మెంటు కచ్చేరీలను పగులగొట్టి యిచ్చి చెప్పెదను. జయపురము మహారాజుగారి దగ్గర ఫిరంగిని తెచ్చి యుద్ధముచేస్తాను. గవర్న మెంటువారు ఏపాటి బాంబులను నావైపునకు వేసినా వచ్చును. నేను అగ్నివర్షము కురిపించెదను. ఏమయినను సరియే నేను వెనుదీయను. ఈసంగతి మీ అధికారంలో చెప్పండి, మీరు ఇంక ఇటువైపురావద్దు. నా మహిమ ఇంకరెండు సంవత్సరములలో తెలియగల"దని రాజుగారు నాతో చెప్పి పంపివేసెను. "దొరలున్న ఇన్స్పెక్టరుపాడియున్న ఎక్కడ నున్నారు నాతినుబడి సామానులు ఏదరిని వచ్చును" అని రాజుగారు నన్ను అడిగెను. నన్ను తరువాత వదలివెట్టిగానే నేను వెళ్లిపోవచ్చి 12 మైళ్ల దూరములోనున్న దొలకు (అఫ్సర్లు) ఈసంగతి నివేదించినాను.

కొర్రు:— తూరుమామిడిలో వారి నెవరినైనా ఇక్కడ వున్న ముద్దాయిలలో పోల్చగలవా?

సాక్షి:—(పోల్చుచు) 18, 4, 20, 17, 15, ముద్దాయిలను.

కొర్రు:—రాజుగారి దగ్గరనున్న పుడు ఎవరినిచూచితిని

సాక్షి:—12, 1, 14, ముద్దాయిలను 22 జిల్లాలను రెండు సంవత్సరములలో స్వాధీనము చేసికంటాము అని కూడా రాజుగారు అన్నారు.

క్రాను:—తిరుమామిడిలో, కానిస్టేబులు, లక్కవరపు దేవినాయుడు తూరుమామిడిమున్నబు, స్కూలుమాస్టరు నాతో నున్నారు. (తరువాత కొర్రు ప్రస్తావనగా) లక్కవరపు పేట మున్నబును అగ్రామమె పంపుటచే ఆతను తూరుమామిడిలో లేడు. అక్కడనున్న ఆందరిని పితురీదార్లు తీసికొనివెళ్లిరి. తరువాత దారిలో రాజుగారిదగ్గరకు వెళ్లుచుండగా నామనుష్యులను కొందరు పితురీదార్లు తీసికొనివచ్చి మాతోకలిపి నన్నుమాత్రమే రాజుగారిదగ్గరకు తీసికొని వెళ్లిరి. నా మనుష్యులను 60 గజములదూరములో వుంచిరి. నేను రాజుగారితో మాటాడు విషయములు వారికి వివరణకపోవచ్చును. మేము మెల్లగా మాట్లాడుచుంటిమి. నేనప్పుడు రాజుగారిదగ్గరకు వారిని తీసికొని వెళ్లేదను. నేను వెళ్లివచ్చిన తరువాతగూడ వారిలో కొంతమందిని రాజుగారిదగ్గరకు తీసికొని వెళ్లేదను. నాతో కానిస్టేబులు, సోఖరు కుర్రవాడు, వంటవాడు వెళ్లిపోవచ్చిరి స్కూలుమాస్టరు వగైరాల అక్కడనే యుండిపోయిరి. నేను రాజుగారిలో రెండుగంటలు మాటాడితిని. (ప్రస్తావనగా) నేను 1 గంట తూరుమామిడిలో పితురీదార్లతోనున్న ఒకగంట రాజుగారిలోనున్న మాటాడితిని.

కొర్రు:—పితురీదార్లతో కలిసిగడిమొదలు రాజుగారిలో మాటలు ఆడిన ఆఖరువరకు రెండుగంటలు అయినదనా నీ వుద్దేశము?

సాక్షి:—అవును. మొదటినుండి తుదవరకు.

డి॥ వకీలు:—మీరు రాజుగారు మర్యాద చేసి భోజనము పెట్టినారా?

సాక్షి:—లేదు.

డి॥ వకీలు:—మీరు రాజుగారికి సాష్టాంగ సమస్కారము చేసినారా?

సాక్షి:—రాజుగారికి సమస్కారముమాత్రమే చేసినాను. సాష్టాంగము చేయలేదు.

నేను తరువాత యిచ్చిన స్టేటుమెంటులో లక్కవరపుపేట నా మనుష్యులను పంపుట గురించి గాని, మందుగుండు పితురీదార్ల దగ్గర చూచినట్లుగాని నేను చెప్పలేదు. తొందరచే పొరపాటున వరచితిని. రాజుగారిలో మాటాడినమాటలలో బాన్సి యన్ గారు ప్రజలను వెట్టుబాధలచేతనే పితురీ కలిగినట్లు రాజుగారి యభిప్రాయమని నేను తెలిసికొనలేదు" అని యీ సాక్షి చెప్పెను.

బి. రామయ్యగారి సాక్ష్యము:— నాకు తల్లిదండ్రులు లేకపోవుటచే కామయ్యనాయుడుగారునన్ను పెంచుచున్నారు. పెదవలసనుంచి నేనున్ను, వంటవాడున్ను లక్కవరపుపేట వంట చేయుటకొరకు పోగా కామయ్యనాయుడుగారున్ను కానిస్టేబులున్ను తూరుమామిడి పోయిరి. మేము వంటచేసికొన్న తరువాత కొందరు పితురీదార్లు కత్తులు తుపాకులు పట్టుకొనివచ్చి "మీరు మమ్ములను పట్టుకొనుటకు వచ్చినారా? మీ ఇన్స్పెక్టరుఎక్కడ" అని మా సామానులను అన్నిటిని పట్టుకొని, తూరుమామిడినుంచి ఖయదీగా పితురీదార్లు తీసికొని వస్తుయున్న ఇన్స్పెక్టరుగారి దగ్గరకు, మమ్ములనుగూడా తీసికొనివెళ్లిరి. వారు మమ్ములను రాజుగారిదగ్గరకు తీసికొనివెళ్లి, మమ్ములను పయి నుంచి మా ఇన్స్పెక్టరుగారిని లోనికి తీసికొని వెళ్లిరి. నేను 7.21 ముద్దాయిలను పితురీదార్లలో నున్నప్పుడు చూచితిని. నేను సరిసే పట్టణము వెళుచున్న వెళ్లినాను.

క్రాను:—రాజుగారి దగ్గరకు మమ్ములను తీసికొనివెళ్లిన సరికి మీరూ 1-30 గంటలు అయినవి. నుమారు 3 గంటలకు తిరిగి రాజుగారి దగ్గరనుంచి వెళ్లి పోవచ్చితిమి. మేము భోజనము వగైరాలను అక్కడ చేయలేదు. రాజుగారికిన్నీ మాకున్ను చాల కొద్దిమారు మున్నది. రాజుగారు ఏమి మాటాడినారో నాకు వివరణలేదు. ఒక్క ఇన్స్పెక్టరుగారుతప్ప తిరిగి మేము తుదవరకు పయి నేకుర్చుంటిమి.

డి॥ వకీలు:—నీవు ఇప్పుడుపోల్చిన ముగ్గురినే పోల్చుటకు నీకు యేమిటిగుర్తు?

సాక్షి:—వారు మా గ్రామ మగు లక్కవరపుపేట వచ్చినారు. వీరు మరి పదివత్సరములగురితో కలిసి లక్కవరపుపేటవచ్చిరి. తతియ్య పదిమంది మమ్ములను కొడతామన్నారు గాని నేను పోల్చిన 18, 7, 21 ముద్దాయిల మమ్ములను కొడతామని అనలేదు. వారిలో నొకడుమాత్రమే తుపాకిని పట్టుకొనెను. తతియ్య వాణ్ణి నొకడు మాటయున్ను రెండవవాడు కర్రయున్ను పట్టుకొన్నారు. సరిసేపట్టణములో సమావేశమైన పోలీస్ థెరలో 70, లేక 80 మందిని ఒక సబ్ జెయిలులో వెట్టి మమ్ములను పోల్చుచుది. అచ్చట చూచినవారిలో మరియెవ్వరినైనా యిచ్చుటను వారిని పోల్చలేను. ఈ పోలీస్ థెరము వీరిలో యెవరినైనా వీరు ఫలానావారని తెలియదు. పితురీలో చూచిన తరువాత అదియే వారిని చూచుటకు మొదటిపర్యాయము అని యీసాక్షి చెప్పెను.

60 వ సాక్షి:—కంకిపేట శరభన్నపడాలగారి సాక్ష్యము:—నేను లక్కవరపుపేట గ్రామమున్నబును. మా గ్రామము 3 నెలలక్రిందట దసరానెలలో పితురీదార్లు వచ్చినారు. నేను గ్రామములో ఆరొజు లేను. మాయింట్లో ఒకకుంచెడు బియ్యమున్ను చిన్న యింట్లో వకకుంచెడు బియ్యమున్ను పట్టుకొనిపోయినట్లు నేను విన్నాను. ఈ సంగతి పెదవలస ముకాదారుకు రిపోర్టు వ్రాసినాను. తరువాత దర్శాపు కొరకు లక్ష్మీవారమునాడు (కొనుదూరమున్న పెదవలస వెళ్లగా అక్కడ సబ్ ఇన్స్పెక్టరు నాతో నావంటవాడినిని సోఖి మనిషినిని మాగ్రామము తీసుకొని వెళ్లి తంటచేయించు అని చెప్పి మమ్ములను పంపించెను. మేము వంటచేసిన తరువాత కొందరు మమ్ములను సామానులలో పట్టుకొని రాజుగారి దగ్గరకు తీసుకొని వెళ్లిబడుతూయున్న ఇన్స్పెక్టరుగారి దగ్గరకు తీసుకొనివెళ్లిరి. మమ్ములను ఏనుగుంటకు దును దగ్గర రాజుగారి బసదగ్గరకు తీసుకొని వెళ్లి మమ్ములను పయి నుంచి లోపలకు రాజుగారిదగ్గరకు ఇన్స్పెక్టరును తీసుకొని వెళ్లిరి. నేను ఈక్రిందివారిని చూచినాను. 18, 22 ముద్దాయిలను పితురీదార్లలోను, 21 వ ముద్దాయిని మాగ్రామంలోను చూచినాను. సరిపట్టణములో వీళ్లను చూచినాను. 18వ ముద్దాయి మామూలుపేరు లొక్కయ్య.

క్రాను:—అట్లున్న దొర (21 ముద్దాయి) వూరు మా వూరుకు చాలాదూరము. ఇతనిది డొక్కులూరు. కొడిపందెములలోను గంతలలోను వీరిని చూచేవాడను. లొక్కయ్య వురపు బాలయ్యది (18 ముద్దాయిది) మాగ్రామమేను. పోలీసువారు, నన్నెప్పుడు ఇన్స్పెక్టరు రాజుగారిలో లోపలకు వెళ్లి మాట్లాడ

డమునుగురించిగాని పయికిరావడమును గురించిగాని అడుగలేదు. సరిపట్టణం వెళుచుంటే ఈమధురు 18, 22, 21, ముద్దాయిలను చూచినానని చెప్పటయే గాని అంతకు పూర్వము వీరిని చూచినట్లు నేను ఎవరితోను చెప్పలేదు—రాజుగారిలో మేమక్కడ రెండుగంటలు వుంటిమి. రాజుగారిదగ్గర స్ట్రూ ఏతడెక్కుగాని కట్టడములుగాని లేవు" అని యితడు చెప్పెను.

కానిస్టేబు క్రిష్ణయ్యగారి సాక్ష్యము:—నేను చోడవరము స్టేషను (వికాఖపట్టణం జిల్లా) కానిస్టేబులను. నేను పితురీ డ్యూటీపై నుంటిని. నేనున్న 704 నెంబరు కానిస్టేబులున్న 30 వ తేదీ ఉదయము టుపాదొరలకు యిచ్చివేసి చింతపల్లినుంచి 2 వ తేదీని తిరిగి వస్తుయుండగా సాయంత్రము 5 గంటలకు రంపులు (గ్రామము వెళ్లి నాము. అక్కడ గ్రామమున్నబుదగ్గరకు టపాకొరకు(కూలీకొరకు) వెళ్లగా గ్రామమున్నబు గ్రామములో లేడు. అతనికొడుకు మనుష్యులను తీసికొనుటకు వెళ్లివచ్చిన తర్వాత 5 గురు పితురీదార్లు పోలీసుల యూనిఫార్ములతోవచ్చి మమ్ములను కృష్ణాదేవిపేట పోలీసువాళ్లను అనుకొని పయికి గంటుతూ మీరు కృష్ణాదేవిపేటలో తుపాకులను దాచివేసినారు అని కేకలు వేసిరి. మమ్ములను ఇద్దరిని కొట్టి మాదగ్గరనున్న టపాలాను తీసికొనిరి. అటపాలు మేము కృష్ణాదేవిపేట తీసికొని వెళ్లుచున్నాము. మాదగ్గర తుపాకులుమాత్రము లేవు. మమ్ములను మున్నబు యింటికి వరల తీసికొనివెళ్లి అచ్చట ఇంటిలోపు తీసి బియ్యము వగైరాలను పితురీదార్లు తీసికొనిరి. మేము టపాతీసికొన్నాము అని మీదొరలతో చెప్పండి. అని పితురీదార్లు చెప్పిరి. ఈ సంగతి దొరలతో కృష్ణాదేవిపేటలో చెప్పినాను. నేను పితురీదార్లలో 20 కముద్దాయి ముల్లుపడాలను చూచినాను.

కొర్రు:—ఈతనిని చూచినట్లుమీరు వ్రాసిన రిపోర్టులో వ్రాసినారా?

సాక్షి:—నేను వ్రాయలేదు. పితురీదార్లు వచ్చినట్లు మాత్రమే నేను చెప్పినాను.

క్రాను:—మమ్ములను పితురీదార్లు కొట్టినా 30 వీరయ్యపడాల వగైరాలకు తెలుసును. అగ్రామములో 15, 20 ఇంట్లమాత్రమే యున్నవి. గ్రామమున్నబుయింట్లు ఒక్కటిమాత్రమే వాకు దోచుకొన్నారు" అని యీసాక్షి చెప్పెను.

కొల్లి గంగయ్యగారి సాక్ష్యము:—నేను చిప్పలపాలెము గవర్న మెంటు బంగళావాచరును. పితురీదార్లు రంపచోడవరము దోచుకొన్న తరువాత ను మాగ్రామం 100 మందితో వచ్చినారు. వారు మా బంగళా దగ్గరకు వచ్చి వెనుకతలుపు గట్టిగా కొట్టిరి. అందుపైని నేను కర్రపట్టుకొని పరుగెత్తివెళ్లగా వారు యావన్నెండుకత్తులు కర్రలు, తుపాకులతో నున్నారు. నన్ను రాజుగారు తాళముతెచ్చని అడిగిరి. అందుపైని గ్రామమున్నబును తీసుకొనివచ్చినాను. రాజుగారిలో మేము "బాబూ తమరు యిక్కడవుంటే మామగవర్న మెంటుదగ్గర మాటవస్తుంది" అని చెప్పగా రాజుగారు ఇప్పుడే రిపోర్టు చేయి, నే నిక్కడనున్నప్పుడే, అని అంటూకిటికి తీసుకొని లోపల బసచేసినారు. ఈసంగతి మాముతాదారుద్వారా చోడవరము పోలీసువారికి రిపోర్టు వ్రాసినాను. మరుచటిదినము బంగళాను పితురీదార్లు విడిచివెట్టి వెళ్లిపోయినతరువాత నచట వకతూటా కూడా దొరికినది. ఆపితురీదార్లలో 5 వ ముద్దాయి యున్నాడు. (అతనిని పోల్చెను) ముతాదారు కుష్మగోగి యగుటచే సాక్ష్యముకొరకు రాలేకపోయెను.

క్రాను:—పితురీదార్లు వచ్చినతరువాత నేను ఆయి దమముద్దాయిలోనే మాటాడినాను. అతనే నన్ను తాళము తెచ్చుమని అడిగినాడు. అతడు మాగ్రామము అప్పుడప్పుడు పొగాకువర్తకముమీద నెలకొకపర్యాయము వచ్చేవాడు. అతను పెద్దాపురము కాపురస్తుడని విన్నాను. అతనిపేరు పుణ్యవంతుల వెంకటస్వామి. అతనిని నేను ఎరుగుదును కాని అతనిని ఏమి పితురీదార్లతో ఈలాగున వచ్చినావు? అని అడుగలేదు ఇతను ఆరాత్రి యున్నట్లు నేను రిపోర్టులో వ్రాయించలేదు. రాజుగారు ఒక్కరుమాత్రమే వచ్చినారని వ్రాయించినాను. పితురీదార్లు వచ్చినట్లు వ్రాయించలేదు. అని యీసాక్షి చెప్పెను.

గలిలము స్వామిదొరగారి సాక్ష్యము:—నేను బండపల్లిలో నున్నాను. మాకు చోడవరము 4 మైళ్లదూరము. తాళ్లపాలెము బండపల్లికి 3వారు. 11-10-22 తేదీని పితురీదార్లు తాళ్లపాలెము వచ్చిరి. అటనుండి మాకు రాజుగారు వర్తమానము చేసినారు. నాకు వర్తమానముతెచ్చిన నల్లరు పితురీదార్లు పోలీసుల తుపాకులను పట్టుకొన్నారు. మాగ్రామమున్నబు నేను రాజుగారిదగ్గరకు వెళ్లినాము. గ్రామమున్నబు మేకపోతును పితురీదార్లు తీసుకున్నారు. రాజుగారు ఆయుధపాణం లగు

గుంటూరు జిల్లా

సంఘ కార్యనిర్వాహకసభ

తెనాలిలో జరిగిన తీర్మానములు

ది 26-28 తేదీ మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు తెనాలి జాతీయ విద్యాలయములో గుంటూరు జిల్లా సంఘ కార్యనిర్వాహకసభ శ్రీమంతుల వున్న కార్యకర్తలచేత ఆరంభమైనది. శ్రీమంతులు ఆంధ్ర ప్రదేశ్, కర్నూలు, కర్నూలు నూర్యకారాణములపై ఇటీవల నూర్యకారాణము, గార్ల పాటి పానుంతరావు, ఆంధ్రప్రదేశ్ దుగ్గిరాల గోపాల (కర్నూలు), వడ్డి రాధాకృష్ణయ్యగారు కథకులచేతరి తాలూకా దాడు శ్రీమంతులు గొల్లపూడి శివారావుగారు, గోతి చలవతిరావుగారు, వల్లది ముద్రామూలంగాడు కూడ కథకులచేసినది.

నిన్న జరిగిన సభలో, కథకులు ప్రవచనములతో కాలము వృథా నేరము కాలిదికాలములో చాలాపనిని ముగించిరి. ఈ క్రింది ముఖ్య తీర్మానములు ఆమోదించబడినవి.

1. ఈ క్రిందివారిని గుంటూరు జిల్లా ఖద్దరుబోర్డు కథకులుగా ఎన్నికైనట్లు తీర్మానించబడినది. 1. శ్రీమంతులు వడింపల్లి వెంకట లక్ష్మీ నరసింహారావుగారు, 2. వెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు, 3. వడ్డి వెంకటరంగయ్య (కృష్ణగారు), 4. రామరావు పెద వెంకట నరసింహారావు, 5. కర్నూలు నూర్యకారాణములపైగారు.

2. ఈ ఆయనగురించి యెవరైనను అంగీకరించని యెవరి, పీరిస్థానములను పూర్తిచేయుటకు జిల్లా సంఘ అధ్యక్షులచేత, కార్యదర్శులచేత అధికారము యివ్వబడును.

3. ఈ కర్నూలు నూర్యకారాణముల చాదరికారిని ఖద్దరుబోర్డు కార్యదర్శిగా యెన్నుకొనబడును.

4. గుంటూరు జిల్లానుంచి యితరరాష్ట్రములకు ఆయ్యి ఖద్దరు యెగువతి జిల్లాసంఘము ద్వారా చేయవలసినదిగా యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. అను తీర్మానము పీరిస్థాయి నది. పానుచుండి దీనిని తీర్చుకొనిరి.

5. గుంటూరు జిల్లాలో నూలు, కత్తెములు తయారు చేయించుటకు కలయు సొమ్ము పెద్దించి ఆయా గ్రామముల కురిశుకులచేత కమిషను కర్తరా తద్దతులతో ఖద్దరు వుత్పత్తి అభివృద్ధికి జిల్లాసంఘము తగు యోచనలు చేయుటకు తీర్మానించబడును.

6. కేరళేశ్వరస్వామి కేరళ భృతి నిమిత్తం వచ్చిన దరఖాస్తులలో కంపములకు 20 మందికిన్ని, యెవరులకు 3 మందికిన్ని నెల 15 రు 8/10 వా 10 వ రి నెలలకు మంజూరి చేయబడును.

7. కేరళంధు చిత్తరంజనదాసుగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగారము చేయవచ్చును గుంటూరు పట్టణమున ఆయాసము చేసి, జిల్లా ప్రజలతరపున వారికి సహాయ మార్గానుసాక్షముగా సంభాషణలు గావించుటకు తగు యోచనలు చేయుటకు తీర్మానించబడును.

8. ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానానుసారము కేరళేశ్వరస్వామి కేరళంధు తీర్మానించబడును.

తెనాలితాలూకా కాంతివైశ్యసంఖ్య-70 (అం. ప విలేఖరి తెనాలి)

ఒక మోసము

అలసాదాదు, జూన్ 4:-ఆర్. ఎ. కే. శత్రుల్లో ఆన నాక దీక్షకు, యూనివర్సిటీ ఆంధ్రప్రదేశ్ శ్రీమంతుల వున్న కథకులచేత ఆరంభమైనది. శ్రీమంతులు ఆంధ్ర ప్రదేశ్, కర్నూలు, కర్నూలు నూర్యకారాణములపై ఇటీవల నూర్యకారాణము, గార్ల పాటి పానుంతరావు, ఆంధ్రప్రదేశ్ దుగ్గిరాల గోపాల (కర్నూలు), వడ్డి రాధాకృష్ణయ్యగారు కథకులచేతరి తాలూకా దాడు శ్రీమంతులు గొల్లపూడి శివారావుగారు, గోతి చలవతిరావుగారు, వల్లది ముద్రామూలంగాడు కూడ కథకులచేసినది.

బొంబాయియందు కార్మికులసమ్మె

బొంబాయి, జూన్ 4:-బాద్షాహీ విల్లులందు మజిలీయ కార్మికులు దాదాపు రెండునెలలనుండి గతకురవారము సమ్మె కట్టిరి. పీరియడయము తిరిగి పనిలోనికి రాకపోవుటచే పని నిలిచిపోయెను.

తొమ్మిదవదిటికి దొంగలచే దోచుకొనబడిన యెంటుమార్కులను పరిశోధించుచు కొరకు పంపబడిన విరాళము లమొత్త మిరవరకు రూ.88000వరకు గూడెను.

గోదావరిజిల్లాకాంగ్రెసుసంఘసభ

జూన్ 10 వ తేదీ రాజమండ్రిలో జరుగును

42 10-6-28 తేదీజిల్లాకాంగ్రెసు సభాసభ 2 గంటలకు గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములచేత సాధారణ సమావేశము రాజమండ్రిలో జరిగినది. కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభవారు చాల ముఖ్యమగువనయములను చర్చి తలపెట్టియున్నది. కావున సభ్యులెల్లరు కచ్చిత దమచేత ప్రార్థింతురు.

విషయము :- (1) కడపిల మేనల్లరి జరిగిన ఆఖరి భారత కాంగ్రెసుసభములో ఆమోదించబడిన తీర్మానములు (2) గోదావరిజిల్లాలో జరిగిన కథ (3) 1921 - 22 సంవత్సర జిల్లా సంఖ్యలెక్కలు. అడిటరు రిపోర్టు (4) ఇతరవిషయములు. మొసలికంటి తిరుమలరావు, కాంగ్రెసు.

తీర్మానములు

ఈ క్రిందితీర్మానములు ఆసభలో ప్రవేశపెట్టబడునని తూర్పుది కర్మకారాణముగా కార్యదర్శులకు తెలియజేసి యున్నాడు.

1. తెనాలిలో మే 20 వ తేదీని ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోద్యమమునకు ఖద్దరుపతతి జిల్లాబోర్డు సేర్వకరలసిన దని తీర్మానించబడినది. ఇంతకును యిజిల్లాలో అట్టియేర్పాటు చేయవలసినది ఖద్దరు అభివృద్ధి నిశ్చయముగా యిజిల్లాలో చేయవలసియున్నది. ఆం. జా. సం. వారి కలహలకారము పెంచునే ఖద్దరుజిల్లాబోర్డు సామిచి తగు యోచనలు యిజిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారు చేయవలెను.

2. ఆఖరిభారత జాతీయోద్యమమువారు గతసభలో చేసిన "కాంగ్రెసు ప్రవేశతీర్మానము చాలమందికి సులభమైనది తెల్పిపెట్టించును, గతకాంగ్రెసు తీర్మానములకు బద్ధులై యుండవలెనో, లేక ఆ. జా. సం. గారి ఆజ్ఞకు బద్ధులై యుండవలెనో, కాంగ్రెసుభావ్యుత్పత్తి ఎర్పించుచును చేయవలెనో చేయవచ్చునో యీసంఘమువారు నిర్ధారణచేసి యిజిల్లా ప్రజలకు తెలియజేయవలెను." (ఆం. ప. కాంగ్రెసుసభలో)

నెల్లూరుమండల ప్రామాణికతర

వోటర్ల సభ - ఒక సవరణ

నెల్లూరుమండలమున ప్రామాణికతరమున ఆర్యులయ గా నుండవలసినవారిని నిర్ణయించు సభ జూన్ 12 వ తేదీని కాక 10 వ తేదీన జరుగును.

నెల్లూరులో ఒక బాలిక బలవన్మరణము

నెల్లూరు కేరళేశ్వర శ్రీమంతులగారి యింట కివాల్సు దట్టించి యుంచబడినది. అట్టి కివాల్సును ఆయన కొమారుడు అటుగా ఎత్తుకొని తన యింటకిరవచ్చిన పదకొండేండ్ల పిల్లని కాల్చెను ఆ ఆయనయి బల్లరికికి పంకగా పిల్ల తలపై భాగముతుండా గుండు దూసికొని తగ్గివడి. వెంటనే మూర్చిల్లి నది. వెత్తున వారలైనది. వెంటనే ఆసుత్తలి కొనిపోయిరిగాని తనిపోయినది.

తెల్లపాలెములో ఎడ్లబండి రైలుక్రిందబడి నలిగిపోయినది

నెల్లూరుజిల్లాలో అయిదుమూలకూరమున వుండు తెల్లపాలెము గ్రామమున మేనెల 21 వ తేదీన రెండేడుబండి గేలు నాలుగుండగా కలకత్తెయింజుల వచ్చుచుండెను. తెల్ల వారునామ గావున ఇంజులలోనున్న వారుబండిని ముడలేదుగాన ఎత్తుబండి రైలుబండి కావాలి ఆయన: మ:పియ, ఎత్తును చనిపోయెను. బండి ఒక చక్రము మూరము కనబడుచున్నది. మిగతభాగము తుక్కుదుమారమై పోయెను. ఈ విషయ నెల్లూరు పట్టణములోనిది.

ఒక విలేఖరి.

రాజీవు భారతకాంగ్రెసుసభ ఎన్నికల సందర్భమున పం గాలు ప్రెసిడెన్సీ దీక్షకు తరపున భారత కాంగ్రెసుసభ కృత్తి కవలదేశగాను పోటీ చేసెదయ. నీయ తెంగానీప్రతిభకు సంపాదకులు.

అండె, ఎకనామికు శాతకాలమును కచ్చితకర్మచేయటకుగాను, కలకత్తె, విశ్వవిద్యాలయ పత్తులకు జనిన మోహిత మహాభారతగారు గత పీఠము మానమున అనిన జరిగియుండి విషయమంది ది. సి. దీక్షిం పొందిరి.

బారిష్టర్ స్వామినాయుడుగారు

కానసభలపన్నికలకు నిలచిరి

రాజమండ్రిలో జరిగిన మ్యాగిస్ట్రేట్ ట్రైబ్యునల్, రాష్ట్రీ తుల్యసభ్యులను, స్వరాజ్యపక్షమునకును, ఒక పర్యాయము స్వరాజ్యమునకై తెలుగున వెల్లెవచ్చినవారును క్రిందటి కానసభ యెన్నికల సమయమున కాంగ్రెసు అడ్డుకు లోపడి తరు యభ్యర్థియైన కడపిల సినవారును ఆరు శ్రీ: కలకుల పీఠరాఘవస్వామినాయుడు బారిష్టరుగారు యిజిల్లా క్లరకుల మదరాసు కానసభాసభ్యులగుటకు గోరుచు కఠుర వోట్లు నిమిత్తము జిల్లాలో సంచారముచేయుచున్నాను. వారు యిక్కడకువచ్చినప్పుడు వారికి కావానింగులో సహాయము చేయుటయో చేయకపోవుటయో యిక్కడి ఆనాయకులును స్థిరముగా తెప్పలేకపోయిరి. కానసభా ప్రవేశమునకు ముప్పా యెప్పుడైన యసహాయములు కాక కానింగుచేయుటకు అభ్యంతరముచూపిరి. ఆ. భా. జాతీయ మహాసభవారి యిజిల్లా ప్రకారము చేయవలెనంద నున్నది. మహాసభ సభ వారి యిజిల్లా కరసాహించుకరలతో ఆ. భా. జా సంఘము వారి యిజిల్లా కర్మలయందవలెనో తెలియని చిత్తుడక విడి వరకు కానసభల ప్రయత్నము మాట వినిపించున పిలువేదని యభిప్రాయమిచ్చిరి. అంతకును ప్రకారము చేయవలసినదిని దేశబంధు దాసుగారును స్వరాజ్యపక్ష నాయకులును చెప్పి యున్నారు. గత ఆంధ్ర రాష్ట్ర, ముప్పా, ప్రబోధించు ప్రకారమే చేయవలసియున్నదని బారిష్టరుగారు నూచించిరి. అంత కాశ్యపవారము చేయుట గతా కాంగ్రెసు తీర్మానము అడ్డువచ్చుచున్నది. దానికి కృతరేకముగ జడిచిన దేశజోహ ముచేసినవా గమనమురురి.

బారిష్టరుగారి యభిప్రాయము

వారు పెద్దాపురము కల్లిపోతమ నిట్లు వాటి: నిల:- కానసభా బహిష్కారమును నిలుపుచేయవలసినదని ఆ. భా. జా. సంఘమువారు తీర్మానించిరి. అనగా, ప్రస్తుతీతి మహాసభిని కాంగ్రెసుపార్టీ వారిందకు కలిసి యిదివరలోకలె కేరళము నంతయు నడువలసియున్నది. కాని కొందరు కేరళము మాదిరిపెట్టుకు జూచుచున్నావన్న దేశమున కాంగ్రెసుపార్టీ వారు నడువ కేరళావ్రుటయేగాక యితర పార్టీలవారితో గలియుట కట స్థియము. కాంగ్రెసుపార్టీ వారి పలుమంది పోవును. ప్రజలు కాంగ్రెసు పార్టీ వారిమాట వినురు. కలకత్తె, సంయుక్తపరక నాలు, మహారాష్ట్రము వీరిలో నెల్లు కాంగ్రెసువారును స్వరాజ్యపక్షమువారును కలిసి ఒక సహభాషమును కచ్చిపో అట్టి రీతిగనే ఆంధ్రులను ఏక అభిప్రాయమునకువచ్చి కానసభ యెన్నికలలో స్వరాజ్యపక్షమువారు గెల్పుటకు వారికి సహాయముచేయవలెను. అట్లు చేయనివాడు, కాశ్మీరుము ఆ కాశ్మీరుము అను చర్చనీయాలకు ఎట్టియను, స్వరాజ్య పక్షము పీడిపోవుటయ, ఆ యోజిపోవుట కాంగ్రెసు జిల్లాల కగా కేరళము అహించుటయొ కటస్థియము. కానసభా ప్రవేశమునకు స్వరాజ్యపక్షమువారికి అంతయును పనిచే ప్రయత్నము చేయవలసియున్నదని నెలవిచ్చిరి. (ఆం. ప. కాంగ్రెసు సభలో)

సంస్కృతి విద్యాలయము - నెల్లూరు

ఈవిద్యాలయమున ప్రభుకేరళా పరిశీలకు కనుగొన ముగ ప్రాచీనపాద్యముల నను కలికి కల్పముల మొదల సాహిత్యగ్రంథము లన్నియు గలపటమును. మరియు పాశ్చాత్య వ్యాకరణము భాషాంతర మధ్యాపన చేయవలెను. అనంతరకు నంతరకు కేరళావ్రుటయొ అట్టియను గ్రంథముల వాతక పద్ధతియొ వాదించవలెను. ఆయనకేరళమున వికారక, భిక్షు రీక్షల కనుగొనముగ క.భా. ఆయనకేరళ విద్యాపీఠసాక్ష్యకము ననుసరించి విద్యార్థుల కయొక చేయవలెను. భిక్షులకుకు కనువువారిలకు సంస్కృతభాషాసమయ కలకత్తె కల్పముగ కి యున్నది ఈవిద్యాలయమున చేరగలయ విద్యార్థులు ఈ క మహారాష్ట్రము లోవున నెల్లూరు సంస్కృత పాఠశాలా ప్రభా నోవా భాషయొపేర దరఖాస్తులను పరిపురోని జూలైమాసమున మొదటివారము లోవున కలకత్తెకచ్చిచేరవలయును. కలకత్తె రమున విద్యాలయ నియమికలము దాటి దక్షిణమున కచ్చి నయన చాలయందిద్యార్థులకు ప్రవేశ మిచ్చుట కలకత్తె యాశే పోయినది. విశేషములు తెలియగోర వారికి వెంటనే ప్రత్యక్ష క్రిత నియమమును.

సంస్కృత విద్యాలయము } గాజులపల్లి మానుమహర్షి స్థాపన 2-9-28 } ప్రధానాధ్యాపకులు.

తాత్కాలికముగ ఎన్ని ఆంధ్రమున కలిగినను ముద్ర
 రన పనియై ముద్ర నిజమును గాంచగలను నమృతము గల
 వాడునుచు మహామృతముగాదు మరల మెట్లాడబోయి, తన
 పనిని మరల ప్రారంభించిరి. మేడివా వాస్తవ్యులను కొందరు తన
 ఆజ్ఞచతుశుగ చేరి ఇట్లు మరయొకసంవత్సరము గడచెను. అంత
 లో మరల 12 నుడు మహామృతమునుచేయు స్వీకరించిరి. కిన్న
 లంగుడు మతమును వ్యాపిరజేయబ్రతుక్తున్నది. మెట్లామెడిన
 ఆదిస్మిరదూలముందు మహామృతమునుచేయు స్వీకరించినవారు
 కొంజ గుండి వీరనకుడు శివయ్యయ్యయ్యనన కోమరమునందు
 చేరిగాని దౌత్యమునగుల వీరు కోమరమునకు చేరలేదు. మీరు
 మిక్కిలి జనామృతములనులంకిత మీరు వేద్యువాని అనుభవించ
 వలసివచ్చెను. మహామృతము నకలదయినను అసాధ్యమని
 వలెతి అభివని అని నాననగలదు మంచలమునని కోరేనువాతి
 వాడు తీర్మానించినది. అప్పుడు ఆత్మకరుకొరకు మహా
 మృదు తన అనుచరులతోనె దన నుకమొనడు చేత్తి. అల

కలకత్తా, జూన్ 4:— కలకత్తా జైర్లుల కమిషనరీ
నుకంపు వివేకీయబగిల కాఫీషింపు నుమాస్తా కమిషనరీ ఎం. వి.
పెక్టో కల్లు అనుకారము రు 90, 000 కరన్నీవోట్లును ఇచ్చి
ఇన్ఫర్మాన్టు బడించు అనుకరించెనని శేర మహాలింగంపబడినది.
ఈవిషయ నికల ప్రాకార్లు నెమ కన్న నంతు నాస్తియ
మూర్తి బి. బి. షోమి గారి ఎడకు విచారించి
బడినది. స్పెషలు జ్యూరీ ఏర్పాటుచేయబడినది. మహాలింగం
20లక్షల దాపుముల కరన్నీవోట్లుగల 18 సంవత్సర కలకత్తా
కు శేర ను. ఈమొత్తము పరిశ్చంఠెలు బాండుచారికి
రు 9000, గల ఒకసంకుని బోంగిలిం చెసని మాద్దాయిపై శేరము
మోపబడినది. మాద్దాయి యొక్క బాబ్బులమువలన పోలీసుబాధ
ఒకవైకా శేరియని స్పృహనుమంశిరు 60000 లను తిరిగి కళకత్త
యొనిరి. జ్యూరీ ఏకగ్రీవ ఈ మాద్దాయిని దోషిగనిగ్గంతుంచెను
మాద్దాయికి కత్తురములక కెనబడి నిధింపబడినది.

జూబులు

తెనాలి మ్యూనిసిపాలిటీ

తెనాలి మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారు మ్యూనిసిపల్ ట్రెజరీమేజరు గారికి వాహనపు ఖర్చుల క్రింద యిచ్చు మొత్తమును రూ. 30/ ల నుండి రూ. 50/ ల వరకు తగ్గిచేసినట్లు 'సీ' దీక్షకుల మాటలపై టెనాలి గారికి ట్రైబ్యునల్ ఖర్చుగాను రూ. 50/ ల యిచ్చుటను తీర్మానించిట్లు తెలియుచున్నది. అంతేకాక కాలము క్రిందకు యీసంఘమువారు మ్యూనిసిపల్ ట్రైబ్యునల్ దీక్షకులు చాల యెక్కువగా నున్నది. తీరములను స్థిరముగాక తీర్మానము గావించియుండ, మ్యూనిసిపల్ ట్రైబ్యునల్ మేజరుగారు, దాని పట్లపడి, ప్రభుత్వమువారి సలహానుసాహు పొంది దానిని రద్దుపరిచినారు. ప్రభుత్వమువారు రాబడికన్న ఖర్చు యెక్కువగా చేయి చుండుటచే వారు క్రొత్తవస్తువుల వేయటము మొదలెడిరి. అట్టి కర్మకాండవలన నేర్పరులపడిన మ్యూనిసిపాలిటీలగుడ, ట్రైబ్యునల్ క్రిందను యితరముగను, ఖర్చు యెక్కువచేయుచు, తొడ్లవస్తువుల అంగీకృతమునకు యింకా చుట్టవలయునట్లు బాగుగ ఖర్చు చేయుటకు క్లితముగను. ప్రకృతము, గుంటూరు మ్యూనిసిపల్ ట్రైబ్యునల్ మేజరుగారు తనకిచ్చు అలెవ్వనూ పోలివాడ వలె యోగార్హమై వినియోగించుచుండ తెనాలి ట్రైబ్యునల్ మేజరుగారు యిటుల యెక్కువ తీసికొనటం ననుచును గాతరు. మ్యూనిసిపాలిటీ క్లితముల వాలోచించి క్రొత్తవస్తువులవేయటం కాలోచింపక, తమరు తీసికొను అల్లవస్తువుల తగ్గించుకొనెదరు గాక యని ప్రార్థించుచు విరమించు

ఒక పౌరుడు.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ మురాలై న

శ్రీ శ్రీ రాజా చింతలపాటి బుచ్చి సీతయ్యంబు చే వి గారు

శ్రీమతి రాణీవారి వకపుత్రికారత్నము

శ్రీమతి రాణీవారి యొకపుత్రికా మణియు, లక్ష్మణం శ్రీరాజా చింతలపాటి సూర్యరాయలరాజు బహద్దరువారి యర్థాగియునగు శ్రీ సీతయ్యంబు చేవిగారు యీ నెల 2 వ తేది రాత్రి 10 గంటలకు లక్ష్మణం రామలలిత అకాలమృత్యు తేదెవారలందఱి కన్నులమీదించిరి యెట్లుకలెంతయు విచారకరముగా నున్నది. నువ్వును పదిహేనునందఱి వీరు బృహతి సారముచే తాదాపడుచుండిరి. నువ్వనిద్దాండ్ల కైవడిలోనుండును, అనుచున్న వైశ్యవల్లభులు తమ తమకై కంచనలేక అహారాగ్రహము కృషిచేసినను లాభకారి గాకపోయెను. నిరంతర వారాయణపదధ్యానశీలమును నిరతాన్న దానప్రకారమును దీక్షలు చింతాపణలును అను తమ కల్గి గారిని, తనకు అర్హమై తన జీవితమును వన్నెచెప్పి మహాపతితరా తిలకమని లోకప్రఖ్యాతి గాంచిన వారిమణియని యెవ్వరియైనా చుండ నిజవాధుని ఎడలెగిరి, మరుణబాలని, భరింపకలయుగాని, ఇట్టిదని వారయటం కలదిగాని దుఃఖముపాలజేయుటయే గాక, తొలగింపరాని పొరుగులను లక్ష్మణం గ్రామవాసులకును నువ్వు మిక్కిలి విచారమును గలకడే శ్రీవారు దివిగిరి.

శ్రీ సీతయ్యంబుచేదిగారికి అమ్మాజీయని ముద్దుపేరు. కలంబిలకలములు నిండెనో లేదో, ఇట్టిలేతవయసున నట్టి పాధ్యోలికము కాలభక్తులతోడ ఎట్లు సహించగలము. వీరు కల్గి గారివలెనే, కైవధ కలిగినవారు. వీరు మరణకాలమును తమకొరకు కంటపడినట్టిందు మఃఖమున మునిగియున్న కల్గి గారిని మరణింపుచు, స్థూలశూక్ష్మదేహ విభేదమున, జీవార్థ మరమాత్మల తారతమ్యమును, పంచ భూతాత్మకమగు సహాయా కరీమయొక్క పరిణామతత్వమును గురించి మరచితిరా యని కల్గి గారిలో మనవిజేసి స్వచ్ఛందమగు మరణము కోరి బ్రహ్మ నందముతో కలిగియును విడిచిపెట్టి రక్షకులననే అమ్మాజీగారి యొక్క బ్రహ్మజ్ఞానమును లేట తెల్లమగుచున్నది. ఇట్టి పాధ్యో రత్నముయొక్క జీవితకలిత సంపూర్ణముగా నివర్ణ్యుల వ్రాయదమున్న కలనకడను. "అమ్మాజీ నిర్యాణ" మనుచేతన ముండి కదవగదగ్గకావలయులలో దేవీయల కీవధితాతలకము యొక్క చరిత్ర సంపూర్ణముగా నుబోధము గావించెదరు.

శ్రీ రాణీ సాహెబాబాదేవి, శ్రీ సూర్యనారాయణ రాజు బహద్దరువారికిని రాజబంధువులమన మానసభూతి వీరిభక్తుగా తెలియజేయుచున్నాడు.

నిమ్మకంకమై అఖండకోటికా విరాజమానమై విరాజిల్లు శ్రీ అమ్మాజీ గారియార్యకు కాంతిగోరుచుండెడిదని ప్రార్థన

కొంకపల్లి జగన్నాథదాసు.

బ్రహ్మ ప్రభాకర డమామహేశ్వర పండితుల యావన్యాస సారము

హిందూమతము పుట్టుకతోడనా?

ప్రపంచమున మతములు లెక్కకు మిక్కిలి. అందున గొన్ని హిందూ క్రిస్తు బుద్ధ అర్థమతములు. హిందూమతమునకు మిగిలినమతములు మానవుడు పుట్టిపెట్టుట వాచాపి ముంబుల గలగునని. ఎట్లు గా:- ఒక మాదిగవాడు, తన మతమును కదలుకొని, క్రీస్తు లేక అర్థ, గాక బుద్ధ, లేక మహమ్మదీయ, వచ్చి యెయితరమతమునందైనను చేరవచ్చును. ఆ మతమువారు యీ మాదిగకు, వారి మతాచార్యులకుల నుపదేశము గావించి, వారికి కనుమకథాంధని నామకరణము గావించురు. అప్పుడాపండుడు, తమంతవాడని వారి అభిప్రాయము. పంచమండోల్పడె యనలేల, తమకంటె నెక్కువకాడెనక, తమవారడైనను, మతాపదేశములతో, వారు వాటితో పాటి హిందూమతమున నిట్టి కార్యములు ఆరంభి. వాడు వీడెనక యాస్పత్రి కర్త, బ్రహ్మ, తా నే యితరమతములకు బనించుచుండినను, హిందూమతము చేయకలెట్లు నీకుడెదరు. హిందూమతమువలన వాని నిరాకరించురు. ప్రాణము, జీవము, భవము రాజ్యము వివిధభాగ్యభాగ్యములకన్న, హిందువులకు మతము మిన్న. తీసికట్టి యొచ్చింకగా:- ఇతరమతములవారికి పుట్టినప్పటినుండి మతములు లేవనియు, హిందువులమతము, మతము, పుట్టినప్పటినుండియు వెంటనందియుండు ననియు లేలు చున్నది

జోకా హిందూమతము పుట్టుకతోడనా? నిక్కమా? అనువిషయమును గుట్టిలి ముచ్చటించు.

హిందూమతము, ఆర్యమతము. ఆర్యమతముగా యును అలెక బోధించబడినది ఆర్యము. కావున నిది యుష్మతము. ఈ మతమువారు హిసమును దూషించురు. కాబట్టి, బుద్ధులు వీరిని హిందువులనిరి. హి హిట్ హిగ దానమున: మా మాషించు అని నిఘంటువు.

ఇప్పటిచరిత్రకారు లీ "హిందూ" పదమున కర్థములు వివిధములుగా కల్పించియున్నాడు. కొన్ని మతల సంకల్పర ములక్రిందకు మనకేతమున పారసీకులు ఇంచుబిరలు. అనమయమున, నీదేశమున, పట్టుకలుగాని, పట్టుకగాని యుండలేదట. జనలదేవి మనమృతలు. వారివృత్తి దొంగతనములు. కాబట్టి పారసీకులు వారికి హిందువులని పేరుపెట్టిరట. హిందుకుగా పారసీకులలో దొంగ యని యర్థములు. అని కొంతటి అభిప్రాయము:- తొల్లి ఆర్యులు సింధునదీ ప్రాంతములందు నివసించుచుండిరట. క్రమముగా, నీ "సింధు" పదము "హిందె" రురల "హిందె" పిమ్మట "హిండు" మయ్యెనట అని మఱి కొంతటి అభిప్రాయము ఈతర ఆర్యములు నీ "హిందె" పదమును మేమెరుంగనిరె య! కాటమకాకావ కట్టడోడె. " అన్నట్లున్నది. వీని నికటితో విడిచి విషయభాగమునక కత్తి.

మానోవృత్తిక గారణము గర్భాధానము అగర్భాధానమున, హిందువులు, నిర్దిష్టకారము, కార్యకర్మముగా కెర కర్తరురు. వాని కోక కుభవచారము నిర్ణయకరమును. అగడిత యంత, మర్కటములతో, నికర్మ గాంతి: కార్యకర్మముల పదకలింపిలోని పోవును. ఇతరమతముల ది కార్యములాలలకు, కామాంధకారమున, మునిగింకలెదరు. హిండువులక గామముండదని నాంధ్రాభిప్రాయమువాడు. తీరక కామ మేయనటకు పిలువెను. అందున, నీ కామకమహారమున తామొకగొప్పకార్య మాచరింపకలెనని కలెదెదరు. వీరికితమ లామహార్యకార్య మాచరింపకలెనని కలెదెదరు. వీరికితమ చెప్పదురు. ఆ భర్మములందు వారి కార్యములు, తీవ్రమయిం దును. వీరి కలంపులు పతిరమలైనవి. అందుకలెన, వారి నాక మలందు, పతిరమైన రక్తము ప్రవహించుచుండును. తరక్త సారము ప్రతియొక వరమునం తొకపోక నుండును. అదియే వీర్యము. అది తెల్లగానుండునగాన దానిని కుక్కముండు. పని తరక్తముందలి సారము పవిత్రముగాక అపవిత్రమా? ఎన్నటికిని కాదు. కాబట్టి వీర్యమువాడ కవితమైనది. ఈకవితవీర్యమే శ్రీగర్భమున చేరి పిండమగును ఎట్లుగా:- శ్రీగర్భకోశము నందు అంశాయము అందును. వానికి ప్రాణముండెను. పురుషుని వీర్యముందు జీరణము అందును. ఈ జీరణము లా అంశాయములతో చేరి పిండమగును. ఈకార్యమునే మనము గర్భాధాన ముండును. జీవము పెట్టిన మాహార్యమునకు, కార్యకర్త రురల, వీర్యకరమై, వైకార్యము జరిగెనా, పవిత్ర

ములైన జీరణములు, పవిత్రములైన, అంశాయములతో కూడి యొక మహాత్ముని సృష్టించునట! కనుచుండెన నుది యుండును. కైవెట్లుండెన పవిత్ర పిండమున కట్లు కలిగి? అకలిచిన విధులలను విధులకొడిలో భర్మకార్యములలోనివి? ఏభర్మకార్యములు? మతభర్మకార్యములు. ఏమతము? హిందూమతము. కాబట్టి పిండమునకుండు మత మున్నదని తేలివెను.

ఏమి అంశాయములు! ఏ రాశరించిన విధులలన విత్తి? వైర్యల్యము కలిగెనట! వానివలన పిండము పవిత్రమయ్యెనట! మనకైకలిగి పిండమునకు గల సంబంధ మేమి? మనకైకలిగి పిండమునెట్లు పవిత్ర మైనట్లనని ప్రశ్నించుము. జనోబల దుపారము. ఎట్లుగగా:-

ఇట్లు శరీరవారితో కొండలు "హిప్పాటికం" "మెస్సరిం" అనువిద్యలు నేర్చుకొనియుండుట మిగల వెలిసిన విషయమే తుదిద్యలు కొంతకలక, హిందూయోగాభ్యాసము కలె నున్నది. ఈహిందూయోగము కర్మనియవాదాక తెల్లని పటమున తీసికొండరు. దానివైకలిక గూడ్రెట్లొగిరిగియుండురు. అనియభ్యుకొకమక్కల వెల్లువలు. ప్రతిదినము, ఒకే సమయమునకే, కనరెప్పవేయక, కొంతనే పాదుకలను జూతుట రూఢిగావించెదరు. ఈవిధముగా కొంతకలము గడచిన పిమ్మట, వారి మనసులయను, నాయక్కుమీదనే యుండునట్లు భ్యాసుగును. పిమ్మట వారి కాగీరకాని, మక్కగాని, యగ పడును. తలెయకొనిన శంతయు నగపడుచుండును. అప్పుడు వారు కొన్ని రిచితములు చేయగలరు. వారిక మిగలకాయాను తీసికొని మనకంటి కరటికాయకలె కనెదెదెట్లు చేయుదురు. యది కూడ మోపోవును. ఎట్లుచున్నది, వాడు మిరకకాయను తీసికొన్నప్పుడు, దానిని, అలెకాయ యని, వారి మనసునందు, అనుకొండురు. అప్పుడు వారి జీవము మన మునునండుదురి, మిరకకాయను, అలెకాయగా భావించెట్లు చేయును. ఈకార్య మెవరికలక జరిగెన? మనకైకలన కావా? జోను ఏమన క్లిమితము, మిరకకాయను, అలెకాయగా, భావించు నట్లు చేసెనో అమనస్థిమితమే పిండమును పవిత్ర మొనర్చెను ఆ మన స్థిమితము మతాచారభర్మకలలన కలెగనునగాని, పిండమునకుండు మతమున్నది. తేదన్న నమ్మటకునాని ఎన్నటికిని కాదు.

పి. సోన్, సుజీవదాసు.

హిందూపురము.

హిందీ ప్రచారము

నువ్వురు మాదుమానసులనుండి హిందీ ప్రచారము యా రట్లునున చక్కగ జరుగుచున్నది. శ్రీరాజు శ్రీమహాను ఆ పట్టుకాగములం దుంచబడిన హిందీ పాఠశాలలలో నూరు మందికి పైగా హిందీ నేర్చుకొనుచున్నాడు. ఈ పాఠశాలల పోషణనిమిత్తము రు. 1.50 లిగిరూపాయల చొప్పున శుద్ధము చేయుటకు తీర్మానింపబడినది. బహు తక్కువ సాయముగల హిందీకా మనాబులెంపడెను. హిందీకావాలి నిలయమున కార్యకాండ శ్రీమంత్ దెండోరి వి. ఎ. అమరావతిగారి గృహములో నుంపబడెను. హిందీ కలెకలంకలెకలెకా నేర్చు రుకలెన. "స్వరాజ్య", "భావకమిత్ర", "కన్యక" అను హిందీపత్రికలు యి కరుల సహాయమునక కల్పింపబడుచున్నది. ఈ నిలయమువారికిందనే మిక్కి అలె గ్రామములో నొకపాఠశాల పరిచేయుచున్నది. ఇప్పటికే రెండుమాసముల నుండి ఈపాఠశాలలో యొక్కడ పాఠయదికావలయునలో తరూలైన బాలురు హిందీ నేర్చుచున్నాడు. కావలసిన భవము ప్రజలు సమకూర్చక పోవుటచేర విశేష అభివృద్ధి చూపించుట కష్టతరముగ నున్నది. తగిన హిందీపండితుని రావించుటకుండు ప్రయత్నము లేకపోవుటచే అభ్యంతరము కలగుచున్నది. కావున హిందీప్రచారము ప్రభుకలెన జరుపుటకు పురుషోజనల దుంబిని తోడ్పడి ద్రవ్యసహాయము చేయుటయు అపారకాలలలో వచ్చి ఉచితముగనే హిందీ నేర్చుకొనుటయు తెలుసే ఆచరణ. లాపెట్ల ప్రార్థింతులు. చంబాలో హిందీప్రచారిని నిలయకార్య దర్శి శ్రీ దినకహి కర్మనారాయణగారు కాకనాడ, అను విమాన మునకు శండా పంపకలెన. (ఆం. ప. కాకనాడ విలేజు) కాకనాడ, జాను రి.

ఆదాయము కన్నుమినకోయంపులు

నిమ్మ, జాను 1:- సార్వభౌమని, వైమానికకాళి, కిరీమ, ఇండియను, అగ్గలరి ఒకము, (భారత తేకమునందు మాత్రమే) ఇండియను పెట్టెలొకముల పోన్న, రాయల ఇండియను మెరిక కాలయందుండి అభికావల కొనుగట్టు అకాయ. ము కన్నుమండి మినవాయించుడెను.

ముప్పదిమంది పితూరీదార్లను మంచముపై కూర్చునియుండి ను. ముప్పదిమంది భోజనసామగ్రిలు ఇవ్వమని రాజుగారు కోరిరి. మేము ఇవ్వలేమనగా గ్రామం దోచుకుంటాము అనెను. అప్పుడు మేము భయపడి ఇంటింటికి బియ్యముదండి వారికి ఇచ్చినాము. మేము ఇక్కడకు వచ్చినట్లు మీరు పోలీసువారికి రిపోర్టు వ్రాయండి అనగా ఈ సంగతులతో రిపోర్టు వ్రాసి ఒక ఖైదరాని ద్వారా చోడవరం పోలీసుకు పంపియ్యబడినది. నేను మరల భోజనము చేసుకొని నాల్గుంటలకు ఇక్కడకు వస్తాను గనుక నేను వచ్చేసంగతి పోలీసువారిలో చెప్పవలెను. అని రాజుగారు చెప్పగా నేను ఆయన మరల రావడముగరించి పోలీసువారిలో అసంగతి చెప్పినాను. రాజుగారిలో రి వ ముద్దాయి యుండగా, పుణ్యవంతుల వేంకటస్వామిని నేను చూచినాను. మరల రాజుగారు (రంప) చోడవరము స్టేషను దోపిడిచేసిన తరువాత మా గ్రామము వచ్చిరి. ఆయనకు త్రాగుటకొరకు నేను పాలు ఇచ్చినాను.

క్రాను:— నేను రిపోర్టులో పొల్లిపట్టిన ముద్దాయిని గురించి, నేను చెప్పలేదు గాని నేను చూచిన పితూరీదార్లు (రివ ముద్దాయి) చామనచాయ గలవాడనిన్ని, పొడగరి అనిన్ని, ముక్కున కేరముకాడ కలదనిన్ని రిపోర్టులో చెప్పినాను. నేను మొదట పోలీసువారికి వ్రాసిన రిపోర్టులో పితూరీదార్లు వచ్చి నట్లున్న మరల తిరిగి ఆసాయంత్రముకే వస్తారనిన్ని వ్రాసినాను.

“పోలీసువారు, మేజిస్ట్రేటుగారు, మీరు స్టేషను దోచు తారని భయపడుతున్నారు” అని నేను రాజుగారిలో చెప్పినాను.

కోర్టు:— మేజిస్ట్రేటు, ఇన్స్పెక్టరుగారు భయపడుతున్నారని నీవు రాజుగారిలో ఎందుకు చెప్పినావు?

సాక్షి:— నేను వ్రాసిన రిపోర్టు పట్టుకొని వెళ్లిన కుర్రవాడు రాజుగారి దగ్గరనే కూర్చుండి నాతో ఈభోగట్టా అంతా చెప్పటచేతనున్న మేమిద్దరము మాటాడుభాష తెలుగు అగుటచేతనున్న రాజుగారికి తెలుగు తెలుసుటచేతనున్న కుర్రవాడు నాతో మాటాడునదంతయు వారు స్వయముగ వినుట చేతను నేను ఈసంగతి చెప్పినను చెప్పకపోయినను రాజుగారికి తెలియునకా అని చెప్పినాను. రాజుగారు స్నానముచేయుచుండగా మేము దగ్గరగా కూర్చున్నాము. రాజుగారున్నానము అయినతరువాత జపములో కూర్చున్నాను. మేము అక్కడ నుంచి వెళ్లిపోయినాము. అక్కడ మరియెవ్వరూలేరు. పితూరీదార్లంతా వండుకుంటాయున్నారు.

కోర్టు:— రాజుగారి దగ్గరనుంచి పితూరీదార్లు ఎంతవరములో నున్నారు?

సాక్షి:— 100 గజముల దూరములో నున్నారు.

ప్రా. శ్రీ. (తిరిగి) రాజుగారిలో రి వ ముద్దాయి (పుణ్యవంతుల) వేంకటస్వామి సా. పెద్దాపురము) వున్నాడని చెప్పినావే ఎట్లు పోల్చినావు?

సాక్షి:— ఈతడు రాజుగారిలో నుడుకుచే పోల్చినాను” అని యీసాక్షి చెప్పెను.

* * *

అన్నవరము కేసు

శ్రీ రామరాజుగారిని అదరించివారిని కలుగునై పెట్టబడినకేసు విచారణ నిన్నున జరుగలేదు. రిక తేది యంతయున పెద్దాపురములో ఆర్డరుమెట్లు చెప్పబడును. (కాకినాడ విలేజు)

ఏలూరు మున్సిపల్ మార్కెట్టు

ఏలూరులో సుమారు లక్ష రూపాయలు కిమ్మతుగల “పక్కామార్కెట్టు” కట్టబడుటకు శాన్షన్లు కాబడినది. సదరు మార్కెట్టు స్కీము మొత్తమునకు లేక వేరువేరు అయిటములకుగాని టెండర్లు పెట్టగోరువారు 1923 సం॥రం జూన్ నెల 30 వ తేదీ లోపుగా దిగువ ఈ సంతకము చేసిన వారికి పంపవలెను. సదరు మార్కెట్టు స్కీము యొక్క వివరములు, టెండరు నోటీసులు ఫారములు లేదితర సంజాయిషీని టపాలుద్వారాగాని స్వయముగాగాని ఆఫీసు జరుగుకొలములో మున్సిపల్ ఆఫీసువద్ద పొందవచ్చును. 788

మున్సిపల్ ఆఫీసు } బడేటి వెంకట్రామయ్య, ఏలూరు, 28-6-23 } చైరమన్.

గయా కార్యక్రమము

తెలకుస్వరాజ్యనిధి, శాంతిసైనికుల పట్టిక

రాష్ట్రము	నిధి కౌంట్	నిధి	నిధి	నిధి	నిధి
రాష్ట్రము	కౌంట్	నిధి	నిధి	నిధి	నిధి
బెంగాలు	10,000	1	15,000-0-0	...	15,000-0-0
కర్నాటకము	2,000	1	26,000-0-0	800-0-0	84,000-0-0
బెంగాలు	10,000	1	30,000-0-0	25,000-0-0	1,05,000-0-0
సి. పి. హిందుస్థానము	2,000	1	15,698-9-1	...	15,698-9-1
అస్సాం, నుర్పూరా	500	1	1,125-14-0	...	1,125-14-0
సింధు	1,000	1	50,400-0-0	...	50,400-0-0
ఆంధ్ర	2,500	1	62,500-0-0	59,500-0-0	1,22,000-0-0
బాంబాయి	500	1	1,50,000-0-0	...	1,50,000-0-0
బాంబాయి	2,000	6	13,015-1-5	...	13,015-1-5
గుజరాతు	3,000	3	3,23,858-0-0	...	3,23,858-0-0
తమిళనాడు	2,000	1	55,870-0-0	...	55,870-0-0
మహారాష్ట్ర	1,000	1	40,060-11-9	...	40,060-11-9
సి. పి. మరాఠీ	500	1	14,643-0-0	35,898-0-0	50,541-0-0
విహారు	4,000	1	41,400-0-0	...	41,400-0-0
ఉత్తరప్రదేశ్			3,107-7-3	7,338-12-9	10,445-4-0
సంజాతరాష్ట్రములు			14,000-0-0	...	14,000-0-0
కేరళ			3,000-0-0	...	3,000-0-0
రాష్ట్రములలో చేరినవి			1,03,786-1-4	81,000-0-0	1,84,786-1-4
భారత ప్రభుత్వము			10,27,574-12-10	166,786-12-9	11,94,361-9-7
					19345

జాతీయ విద్యాలయము

అడయూరు-మద్రాసు

ఆంధ్రదేశమున గల గురుకులములలో నిది ప్రధానమైనది. నవరాజు సముద్ర తీరమున రమ్యమగు నొక ఉద్యానవనములో (కలిస్తాంపబడినది. విద్యాలయమునందలి యువశాస్త్రీయులందరు విద్యార్థులతో గురుకులముననే నివసించుచుండుట

జాతీయ ఉద్దేశములను సాధించి, మెట్రిక్యులేషను స్కూలులైనవి తరగతివారు, అన్ని విషయముల విద్యార్థులకు గౌరవ బడును. ఇప్పుడున్న వారు, ప్రభుత్వము వారి స్కూలులలోను, మెట్రిక్యులేషను పరీక్షలకును, వాణిజ్యము, శైవులకు, ముచ్చటకు, మొదలగు సాంకేతిక పరీక్షలకును వర్తకమున్ను.

కేంద్రీయ అవ్వనందు మొదలగు ప్రఖ్యాత పాశ్చాత్య విశ్వ విద్యాలయములకును మనదేశమందలి ఆలంబాదకు, కలెక్టర్లు, బొంబాయి, మద్రాసు, ప్రెసిడెన్సీ కళాశాలలోను ఉన్నత పరీక్షలలో గాతీయ మనానియల నేతలు, స్వల్ప చేతనములను బుచ్చుకొని, యీ విద్యాలయమున సేవచేయుచున్నారు.

ఇప్పుడు (బరేలీయ కట్టవాండ్ల పోషణ భారమంతయు స్వార్థ త్యాగులకు ఈమహానియలే వహించుచు, వారితో గురుకులముననే సదా నివసించుచు, తదిదండుల కన్న సరిక (ప్రేమతో) పెంచుచుండును. 5,6 సంవత్సరముల వయస్సుగల కట్టవాండ్రను నైతము నిచ్చుట ప్రవేశపెట్టవచ్చును.

కట్టవాండ్రు భోజన వజ్రవాదులకు, తీరము మొదలగు కృత్యములకు నెలకు ఇవరిది రూపాయలన్న ఎక్కువ కాబాడు.

విద్యార్థిభవనమున కొద్దిమందికి మాత్రము వసతిగలదు. విద్యాలయమునకు తమ కట్టవాండ్రును బంపదలచుకొన్నవారు, తమిళమె, దరఖాస్తులను బంపిన మంచిది.

విద్యార్థులు ఈ నెల 15 వ తేదీ క్రితవారము లోపు ఇచ్చటికి వచ్చి యుండవలసిను. పాఠశాల కార్యక్రమము 15 వ తేదీనుండి ప్రారంభమగును. తరువాత వచ్చిన వారి రుద్ద ఇచ్చట స్థలము దొరకుట కష్టతరము. దరఖాస్తు సమాఖ్య వ్రాసిన వారికి పంపబడును.

ఇందుకు గురించి యెక్కువ సంగతులు తెలిసికొనవలయుచు, ప్రధానోపాధ్యాయులకు (అడయూరు, మద్రాసు) అని వ్రాయవలెను తెలుగునందే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జరుపుకొనవచ్చును. అని ఒకర ఆడయూరునుండి వ్రాసిరి.

బెంగాలమునందలి మాసానకు లాడ్డికి సంబంధించిన భవమును 900 వరకు సహకరించెనని చార్జిటీములవలె తెలిసెంట్లు. పొల్లరు అనునాతడు 14వ తేదీవరకు బామినుపై విడుదల చేయబడినది.

దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారు

ఆంధ్రదేశమున వర్తమానము

శ్రీయుక్త దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారు ఈ నెల 24 తేదీ మొదలుగాని ఆంధ్రదేశమున యీక్రిందివివరము ప్రకారము వర్తమానము నలుపుదురు. ఆంధ్రదేశమున వారికి గౌరవ పురస్కరము స్వాగతము నొసంగుటకు యిప్పుటినుండియు కృషిసలుపుటకు నా ఆంధ్రసోదరులను ప్రార్థించుచున్నాను. దేశబంధు దాసుగారి యువారము, త్యాగము, దేశభిమానము అంధ్రులెరిగియున్నాను. ఆగర్భశ్రీమంతులై ఆత్మంతమైన ఆత్మవధులై విశేషభావము సంపాదించినను సర్వమును పోషకారాధ మై వినియోగపరచి వీరవికము స్వీకరించి వారిజీవితమును మాత్ర దేశసేవై ధారపోయుచున్నార. ఆంధ్రదేశమునందలి కాంగ్రెసు సభలును స్వరాజ్యసభలును మాత్రమే గాక ముగిసిపోలి టీనును బోర్డులనుగూడ వారికి స్వాగత మొసగుదు రని నమ్ముచున్నాను.

సంచారక్రమము

జూన్ నెల 24 తేదీ ఉత్తరాన-తిరుపతి, 25 నెల్లూరు, 26 నెల్లూరు-తెల్లూ, 27 తెలవాడ-బందరు, 28 నెల్లూరు, 29 రాజమహేంద్రవరము, 30 విశాఖపట్టణము, జూలై 1 బరంపురము.

కాకినాడ మొదలగు పట్టణములనుండి యంతరవరు వారికి ఆహ్వానము వచ్చియుండలేదు. వచ్చినయెడల వీలునుపట్టి మాత్రము చేయబడును.

శ్రీయుక్త దాసుగారు దత్తవండులములకు పోవుటకు తగిన అవకాశములు కలబడలేదుగాన దత్త వండులములకును ప్రజలును చిత్రాయ తిలపతి లేక నెల్లూరు పట్టణములలో శ్రీయుక్త దాసుగారి సందర్శించి స్వాగత మొసగుటకు వారిని ప్రార్థించుచున్నాను.

వేమవరపు రామగూఢు, (చెనైడెంబు)

పల్లికు అక్కాంబుకమ్మగారు ప్రస్తుత కంవర్షన్మునకు పల్లికు అక్కాంబుకమ్మగారు శ్రీయుక్త జె.పి. కోటిలింగము ఎం. ఎల్. ఎస్. టి. హైగ్ ఆద్య పురమాలలుగార్లు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

శికిందరాబాదు గుర్రపుసంఘము

శికిందరాబాదు, జూన్ 21-సంజాత పూర్వమునందు కంపె గూడ గొప్పపత్తులై ప్రకృతపండులను పోల్చుటచేయుటకు ఇచ్చట ప్రయత్నములుజరుగుచున్నవి ఇందుకుగాను జూలై 19, 21, 23 తేదీలందు గొప్పపూజకళ మేల్పాటుచేయబడినది. శికిందరాబాదు చేన్కల్లుబుకు పురకాద్యంప తీర్మానింపురైనది.

స్వరాజ్యపతాకసంరక్షణము

నాగపూరులో సత్యాగ్రహము

3 వ తేదీ సాయంత్రము వలంటీరులను ఆరెన్సుచేసినపుడు శ్రీ. శ్రీ. గౌరీజీదేవ, మాటానా ఆది సోదనీగా స్టేషనుండిరి.

బహిరంగసభ

పిమ్మట బహిరంగసభ జరిగెను. ఆసభలో వారిద్దరును హాజరైనారు.

సోదనీ గారు

బాన్స్ వారి తిర్యగము జరిగినప్పటికీ తేలికబురులను కాపాడేందుకు జరుగదని నిరాశపడిరి. అట్టితరుణమున నేటు జమునాలాట బహుజనాదు నిర్భయముగా సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుట చాల ప్రశంసనీయును. బహుజనాదు నాగపూరు వారిని నేనెంతయు ప్రశంసించుచున్నాను. కాననగల్గిన వెళ్ల గోరువా రీతునకాకమును వృథగా నీయక సత్యాగ్రహవాదమును కలతోకలసి సత్యాగ్రహమును జయప్రదముగా సాగించుటని నమ్మినవని సోదనీగారు నుడివరి.

స రో జ ని గారు

ఇది కాననగల్గినవారు. మన మాట్లాడుకొరకు ప్రారంభించబడిన సత్యాగ్రహము. ఎట్టి కష్టమునైన భరించి ఎంతటి త్యాగమునైనచేసి మ:మీ సత్యాగ్రహమును తప్పక కొనసాగించవలెను. ఈ యుద్ధమును కొనసాగించుటలో ఎప్పుడు కోరిక వుండు విశ్వాన్ని రాష్ట్రములవారును తప్పక తోడుపడెదరని సరోజనీగారు తెలిపిరి.

సమాధానతీర్మానము

రెండువర్షములను సమాధానమును సంపాదించున కలుగుటకే స్థాయిసంఘసభ్యులలో హెచ్చుమంది స్వభవమును త్యజించిరి. రెండు కక్షలున్నవో కాంక్షను కని కథ్యంతరముకలుగును. నేనిపుడు భారతకాంగ్రెసు కాంగ్రెసుసభ్యులను సభ్యులగానూనూ గాన ఆ సంఘముపక్షముననే యుచున్నట్టివని, హింసావాదమునకు మైత్రీ ఆర్యవరము. కాననగల్గిన ఎన్నికలలో టిల్లు యియ్యకదని బోధించుటవలన సరోజనీగారు నుడివరి.

ఒక ఉంగరమునకు వేలములో

125 రూపాయలు వచ్చెను.

ఆస్ట్రేలియా ఒక శ్రీ. వారిచే ఆసహాయముగా క్రమము వారి 20 రూపాయల వెలగల ఉంగరము నిచ్చెను. దాని నవట వేలము వేయగా 125 రూపాయల కొరకు కొనిరి. (అ. నెను)

అరెస్టులు, శిక్షలు

31 వ తేదీని అరెస్టుచేయబడిన 22 మందిని 1 వ తేదీని శిక్ష వేయబడిన.

శ్రీమతి సుభద్రాకుమారిగారి కేసు

శ్రీమతి సుభద్రాకుమారి, మానిబాబా, అబ్దులహజరు గార్లపై తేదీన కేసు విచారణ 9 వ తేదీని జరుగును. పతాకము నియంత్రిస్తూ నేను కోర్టువరకును నుభద్రాకుమారిగారు పట్టుబట్టగా చివర కామెకు పతాకము నిచ్చిరి. "9 వ తేదీ విచారణకు మా జరయ్యదనని పూచీ కర్తుగాని, మినుగాని చివరకు ఉత్తరమైన గాని యియ్య ను. నోటిమాటగా వాదనము మాత్రమిచ్చెదను. మరలపతాకమును తీసికొని నిరొడస్థానమునకు వెళ్లెననిగూడ వాదనమియ్యను. నాకు స్వేచ్ఛకలిగినపుడు నా స్వాతంత్ర్యమును నేనువదలకొనను" అని ఆమె నిష్కర్షగా తెలుపుచే ఆమెను చెరసాలకు పంపిరి.

1-వ తేది అరెస్టులు

1-వ తేదీని 33 గురుని అరెస్టుచేసిరి. వారిలో 14 ఏడ్ల బాలుడొకడుండెను. అతడు వాదనానుండివచ్చెను. అతనిని సత్యాగ్రహసంఘమువారు పంపెదను. అతడే స్వతంత్రముగ వచ్చెను. 1-వ తేదీనగల్గిన అరెస్టులలో గురునైనారు.

2-వ తేది కనివారమగుటచే సత్యాగ్రహము జరుగలేదు.

శ్రీయుత కే. సంతానంగారు

ప్రస్తుతస్థితిలో నాగపూరులో జరుగుచున్న సత్యాగ్రహ మొక్కటియే ముఖ్యవిషయ మయ్యుండగా నిరర్థకవాద్య వదులుమునిగి దేశీయులే సత్యాగ్రహ విషయమున తగినంత శ్రద్ధ నుమాడకపోవుట చాల విచారకరము. సత్యాగ్రహము క్రమశ: ముఖ్యమగుచున్నది. దేశీయులు విడిపందలను సమర్థులై ద్రోహమొనరించిన తప్ప ఈ సత్యాగ్రహమునకు విజయముకలు గుట నిశ్చయము.

స్థాయిసంఘసభలో కొందరి సత్యాగ్రహమును గూర్చి సత్యమారములు నిరుత్సాహ కరములగు మాటలు చెప్పిరి. నేను వారి మాటలను నమ్మలేదుగాని కొంత ఆనందమునకు మాత్రము పాల్పడితిని. గావున స్వయముగా పరిశీలించుటకే నేనిచటికి (నాగ పూరు) వచ్చితిని. నేనెవలూ చూచిన సంఘములను వివరించుటవలన ప్రజలకును ప్రతికలకు నీనివశమున దీక్షపటలనను నాకతో నేనివశములను ప్రతిబింబ వలచితిని.

సత్యాగ్రహ కారణము

జలనూనాలాబాగు హత్యలవ్యరణదినమున నాగపూరు లో నూరేగింపు బయలుదేరెను. వారు పతాకములనుబూని నీని అలై నులకడకు రాగా పోలీసువారు వారిని నిరోధించి వలంటీరు లలో కొందరిపై దౌర్జన్యముచేసిరి. అంతట సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింప వలెనని మహాత్మా భగవాద్గుప్తగారి నాయకత్వము క్రింద నాగపూరు వలంటీరుల నిశ్చయించిరి గాని తగిన ఏర్పాటులను చేయుటకును ప్రజలకు కాంతియును బాగుగా బోధించుటకును మేనెల 1 వ తేదీనకు నాగిరి. మేనెల 1 వ తేదీని సత్యాగ్రహము ఆరెన్సులు శిక్షలు ప్రారంభమైనవి. అక్రమ సమావేశము కాననగల్గినవారు ఆను రెండు నేరములను మోపి మేజస్ట్రేటులు రెండు నేరములకును శిక్షవేయవారంభించిరి. మేనెల లో 350 మంది అరెస్టుచేయబడిరి.

ఇకమిడట ఒక్కొక్కరిని యిద్దరిద్దరి మాత్రమే పంపవలెను. ఇద్దరకుండు హెచ్చుగా పంపవలన మేనెల 30-వ తేదీని శ్రీమత్ రాజగోపాలాచారిగారు నాగపూరు వచ్చినపుడు సత్యాగ్రహసంఘమునకు సలహానిచ్చిరి. ఊరేగింపుతో వచ్చుట నేరమని మూత్రమే పుత్రతవుల నున్నది. కాన యిద్దరు వచ్చినను ఊరేగింపే అని మేజస్ట్రేటు ను లభముగా నిర్ణయింపలిగెను గాని ఒక్కరు వచ్చినను ఊరేగింపకునా? అను విషయమున నా యువ్వొక్కే సంకేతము కలిగి ఆకేసు 9 వ తేదీకి వాయిదావేసెను.

31 వ తేదీని శ్రీమతి సుభద్రాకుమారి (ఒక ఎలప్రాయిపు యువతీమణి)గారు సత్యాగ్రహ మొనరించెను. భారతస్థాయిసంఘసభలో నాయకులలో కలిగిన యంతరీకలహముల వలనను వాదోపవాదములవలనను చీకాకుపడి చెదరిపోయిన నా చిత్రా మాధరనారీశిరోమణి శాంతధైర్య గాంభీర్యములను గాంచినంతనె మరల నత్యంత ప్రసన్నమయ్యెను. ఆయువతీమణి ధైర్యపార మీరాష్ట్రవాసులగు యువకులందర నలముకొనుగాకయని నేను కోరెదను.

అన్ని వర్ణముల మతములవారును ధనికులును పేదలునగు వలంటీరులను దినమున హెచ్చుగా నాగపూరు వచ్చుచున్నారు. గ్రామములలో నివసించు జానపదు లభిక్షముగ వలంటీరులుగా వచ్చుచుండుట మరియొ ముఖ్యంకము. నేను వారందరితోను కలసిమెలసి తిరిగితిని. లక్షాధికారులు భిక్షాధికారులు సామాన్య సంసారులుగూడ వారిలో నున్నారు "మీరేల యిటుల చేసెదరు? మీకీపతాకముతో నేమి కని? మీరెంతవరకు కష్టముల కొరవ్వకలసి" నేను వారి నడిగితిని "మాత్రుడేక గొంతును కాపాడుటకు మేము పూనుకొంటిమి. ఎంతటి కష్టముల నైన ననుభవించెదము" అని వారుచెప్పిరి. అరెస్టుకాకముందు వారి గాని, వివేచికుట వారిబంధువులకుగాని సంఘమువారుగాని యితరులుగాని ధన మేమియు నిచ్చుటలేదు.

వలంటీరుల తీవ్రత్యాగ మాటలంద నాగపూరు పోలీసు అమితోత్సాహము అన్నిటికంటెను ప్రశంసనీయుగా నున్నది. ప్రతిదినమునకునుగవలెనే తీర్థములలెక్కొప్పుతీర్థములవలెనే వలంటీరులు వెళ్లు దారిపాడుగునను నేలకొలదిప్రజలు బారులు దీరియుండురు. వర్తకు లనుదినము నావారపదార్థములను విరివిగా సంఘకార్యాలయమునకు పంపెదరు. మేనెలలో వర్తకులు 1400 రూపాయల వెలగల భోజనసామగ్రిల నొసగిరి. తిలకునది నుండి వ్యయపరుపకుండ సత్యాగ్రహమును సాగించుటకు వారు ప్రత్యేకముగా ధనమునుగూడ సమకూర్చుచున్నారు. ప్రతిదినమును సాయంత్రమున నేలకొలది ప్రజలు మూడు మైళ్లుదూరి నిశోభస్థానమున కేగి ఆచట కాంతిముగా ముచ్చుండియుండుట ఒక్కొక్క జరరాగానే "మహాత్మా గాంధీ కీ జయి" అను భూరిని నాదము భోరు నెలగుచుండును. మహాత్మా భగవాద్గుప్త, జమునాలాట బాబా, నీలకంఠ కేశముఖ, గణపతిరావు తీక్షణుగార్లు సత్యాగ్రహకార్యనిర్వాహక సంఘముగా నేర్పడి పనిచేయుచున్నారు. వారి ఏర్పాటులు చాలాశ్రద్ధముగా నున్నవి. ఇతర రాష్ట్రములవారు నూడే సాను

ధూతితో నమామము చేసికొనో అకాలిల సత్యాగ్రహమువలెనే యిదిగూడ జనుచుండును ముగియగలదని నేను గట్టిగా నమ్ముచున్నానని సంతానంగారు వ్రాసిరి.

జన్మ భూమి

బొంబాయిలో భారతకాంగ్రెసుస్థాయిసంఘసభలో నాగ పూరు సత్యాగ్రహ తిర్యగము చర్చించబడినపుడు కొంతవాళ్ళు దివ్యము కల్గి డియెనది. ఈవిషయమున కార్యసంఘమువారు తిర్యగము నుపసాదించగనే సభ్యులలో హెచ్చుమంది ఆధికోత్సాహము నొక్కసారిగ వెల్లడించుటచే నీ తిర్యగము నులభముగానే ఆమోది: పుడునని తలచిరిమిగాని అంతలోనే కుక్కం కలుబయలు కేరి న క. మహా రాష్ట్ర ము క్య రాష్ట్ర ముల మిత్రులు - సంపూర్ణానంద, అశే, అభయంకరు గార్లు మున్నగువారు - ఎన్నియో ఆక్షేపణలను మాన వారంభించిరి. జాతీయపతాక మెటులుండవలెను. నాగపూరు పతాకము నాతి య్యి పతాకమని ఆమోదింపబడెనా? అని యుకరడిగిరి. మొదటి రోజున జమునాలాటబాబాగారు నీవిట్లులై నులకద్ద నేల సత్యాగ్రహ మొనరింపకుండ తప్పించుకొనిపోయిరి? మొదట జబ్బులు పూరులో సత్యాగ్రహము వారంభించి మరల దానినెల మాని వేసిరి? 129 మంది సత్యాగ్రహ మొనరించుటయు అంతలో మరల వారిలో 27 గురు తీమావణ నిచ్చుటయు దేశమునకు కీర్తి కరమా? అని మరికొందరడిగిరి. సత్యాగ్రహమొనరించిన వలంటీరులలో చాలమందికి తినుటకు తిండిలేదు. ఉండుటకొల్లులేదు. వారు కూలివారి చేసికొని రోజుకు పాపలా ఆర్థాసంపాదించు కొనుచు పీఠులలో చెట్లక్రింద పడుకొనుచుండురు. ఇట్టివారి కేటి పరువు మర్యాదగలదు? అని అభయంకరు గారడిగిరి.

రాజకీయ నాయకులలో కొందరబీట నిట్లునిరసించుట కడువింతగా నానబడుచున్నది. సత్యాగ్రహ మొనరించిన వలంటీరులలో 110-కి 25 సంతున తీమావణ చెప్పిన మాట నిజమైనవో వలంటీరులను వంతులలో మనము కొంతకాగ్రత్తతో చూడవలసినమాట నిజమేగాని సత్యాగ్రహ మొనరించు విషయమున మాత్ర మెవ్వరును సంకేతమున గూడదని సభ్యులలో మిక్కిలి హెచ్చుమంది ఆభిప్రాయపడిరి. నేనుక జరిగిన పనులను గూర్చి విచారణచేసి జబ్బులపూరు వారిని రోషము జమునాలాటగారిది రోషమునని నిర్ధారణ చేయుటకది యదనుగాదు మన కేళము, మన యుద్ధ మము మన పతాకము వీని రక్షించుట మనకు ముఖ్యకర్తవ్యము. వానికొర కొకచోట సత్యాగ్రహము జరుపవలెను, మరియొకచోట మిన్నకుండవలెనని తెలుపుట కెంతటి కారము కలదు? పతాకమును, నేలకొల్లుటకు మనకు జన్మతత్వముకలదు గాన దానిని నేలకొల్పు నేలయు." (జన్మభూమి)

జబ్బులుపూరులో సత్యాగ్రహము

5 వ జట్టు నరెన్సుచేసిరి

(పేతులాట, రాకరభి(వలంటీరులు) గార్లద్దరు 3 వ తేదీ సాయంత్రమున పురమందిరమున కేగి 5 వ సాది నిర్మికో ధముగ క్వరాజ్యకలాకము నెత్తిరి. వారు పతాకమునెత్తిదిగిరాగానే పోలీసువారు వారినిరెన్సుచేసిరి. పురమందిరావరణము కలుపల నేలకొలది ప్రజలుచేరియుండిరి. వారెట్టిఅల్లురులను చేయలేదు. కేసులవిచారణ యింకను ముగియలేదు. (హిందూ)

మూల్లీ సత్యాగ్రహము

వలంటీరులకు శిక్షలు

మేనెల 30 వ తేదీని ఎస్. డి. కేపు (మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘకార్యకర్త) వి. వి. దస్తగి (అనంపు మునకు ఉపాధ్యక్షుడు) గార్లు సత్యాగ్రహ మొనరింపగా వీరి నిద్దరిని అరెస్టుచేసిరి. వీరిద్దరునుగూడ భారత కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘమున కభ్యులుగా నున్నారు. మేనెల 28 వ తేదీని బోకేరగారును మరెయ్యదరును సత్యాగ్రహ మొనరింపగా వెంటనే వారి కరెన్సు చేసిరి. బాకెరగారికి మూడు నెలలు కఠినశిక్షయు తక్కిన యిద్దరికిని మూడువారములు విడి ప్రైవేటు నేయబడిన. (బాంబే కానికలు)

వందేమాతరం మూసనన్వపురావా

లాహారు వందేమాతరం పత్రికపై పోలీసు డిప్టీనూపర్ టైంటు గ్రేగారు రెచ్చిన మానవత్వపుదావాతో వారికి ప్రతి వారులు 700 రూపాయలు నష్టకరీహరమును, ఖర్చులును యిచ్చుకొ:వలెనని లాహారు కలుబడి తీర్పుచెప్పెను. (అ. నెను)

కాంగ్రెసు సమాధానము

(వసుమతి పత్రిక)

అనేకతాత్పర్యమునండి గుట్టు పెరుగుచున్నది. యొక్క కళ్ళము ననుసరించుచున్న పార్టీలు చుట్టును...

సాగు కాంగ్రెసు సమావేశములో నగిరింపబడిన తీర్మానమును ప్రోత్సహించుట కవిటివారి కధికారమును...

తాండవగారు శ్రీమంతుల దాన పండిత సేవల గాల్గంటి నాయకుల బుద్ధిమత్తును బలమై దనిపల్కి కాంగ్రెసులో శాస్త్ర...

కా. నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి అభిప్రాయము

ఒకసవరణ

బాంబాయిలో జరిగిన పాయింట్ల సభను గూర్చి శ్రీమంతుల నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు చెప్పిన ప్రస్తావన...

గర్. ఎడ్మండ్ బ్యారోగారు ఇండియా అడ్మినిస్ట్రేషన్ జరణా నిశ్చయించబడి.

నర్టన్ - టీడ్ గోపాల్ వార్షికు నెం 187 గాలక్ 1 కి ర్యు 6-0-0 BEST & Co. Ltd. Post Box No. 63, Madras.

స్థానిక వార్తలు

చెన్న విశ్వవిద్యాలయము:—ఈక్రింది సంఖ్యల వారలు ఎకనామిక్స్ ప్రామాణికములో నుత్పత్తి:—2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:—జూన్ 2 వ తేదీతో ఆంధ్రమగువారమును కేయంటికి 24.9 మంది సంగత్యరహితమగు చనిపోయిరి.

మద్రాసు వ్యవసాయక విద్యార్థుల సంఘము:—కోయంబుత్తూరు:—మద్రాసు వ్యవసాయక విద్యార్థుల సంఘకార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—వ్యవసాయక శాఖ...

వేంకటగిరి నాయకులు

4-వ తేదీని కడలూరు చెరసాలనుండి వదలబడిరి శ్రీ కటిక సేని కళ్యాణరావు, శ్రీ వేంకట రామారావు, రామమూర్తి (వేంకటగిరి) గార్లును వెల్లూరు మహమ్మదీయులు...

ఆంధ్రస్వరాజ్యవక్ష సమావేశము

జూన్ 10 వ తేదీని బెజవాడలో జరుగును. ఆంధ్ర స్వరాజ్యవక్ష సభ్యులందరి యొక్కయు సమావేశము యీనెల 10 వ తేదీ ఆదివారం మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు బెజవాడలో మాడపాటి వెంకటేశ్వరరావు పంతులుగారి విశ్రాంతిగృహమున జరుగును.

వేమవరపు రామదాసు, (వెనెడంటు)

దేశ బంధు దాసు గారు

వేల్పూరులో స్వాగతము 9 వ తేదీ గాత్ర 7 గంటలకు దేశబంధు దాసుగారు వేల్పూరు చేరి. రైలులో ప్రత్యేకముగా వారుగారికి స్వాగత సన్మానములు జరిగినవి.

వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, కాంగ్రెసు కార్యదర్శి-వెల్లూరు.

కోల్లూరులో కోర్టు మొంటులు కోల్లూరులోయున్న మోతీలాల్ మెహెర్యల్, యెతలటిక్ ఎస్సోసియేషన్ తరపున గుంటూరుజిల్లాకు బ్యాఢుమంట్ల కోర్టు మొంటు 8-6-28 తేదీని నిర్ణయించిన వాయిదా మార్చడమయినది.

వార్తావరణస్థితి 1923-సం॥ జూన్ నెల 5 వ తేదీ మంగళవారము

Table with 5 columns: వర్షము, అత్యధిక వర్షము, అత్యల్ప వర్షము, వర్షము, వర్షము. Rows include గోపాలపురి, కోరాపుట్, విశాఖపట్నము, కాకినాడ, మచిలీపట్నము, గుంటూరు, కర్నూలు, బళ్లారి, ఆనంతపురము, కడప, నెల్లూరు, మద్రాసు, కడలూరు, వెల్లూరు, నేలమ, కోయంబుత్తూరు, తిరుచనాపల్లి, నాగపట్నము, పురుకోట, మధుర, పాంబన్, తిరునల్వేలి, తిరువేంగడము, కొచ్చిక్, కాలికట్టు, మంగళూరు, బెంగళూరు, హాస్సాన్, మేర్కాన, శ్రీమంగళ, ప్రాచీనాబాద్, కార్వార్, రత్నగిరి, బొంబాయి, మోలూపూరు, కొడేకనల్, ఉదకమండలము.

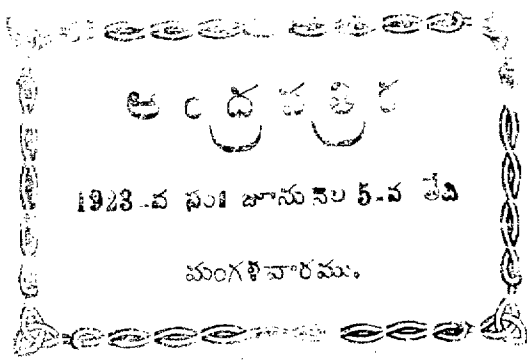
సర్కారులు: విశాఖపట్నములో కొంచెము చినుకులు కడిచి గుంటూరులో ఆకసము నిర్మలముగ నున్నది. మొత్తము మీద ఇతరచోట్ల మబ్బు విస్తారముగ నున్నది.

దెంగునలోగర్లము సాధారణముగ అరికటనున్నది. అనంతపురంలో 1.50 కడపలో 0.54 ఆంధ్రములు బళ్లారిలో కొన్ని చినుకులు కడినవి.

కర్నాటకములో అక్కడక్కడ మేఘములు వ్యాపించి వరి, కడలూరు వెల్లూరులో ఆర్ద్రత కన్పింతు. వెల్లూరులో పటికడిమి 6.2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

హైదరాబాదులో ఆకసము రాయమారుడగ్గర నిర్మలముగ నున్నది. హైదరాబాదులో కొంతవరకు మబ్బులు కుప్పిరి.

మలబారు తీరమునకు వానమబ్బులు ప్రారంభి. ఎస్. ఆర్. యు, సామూరు వార్తావరణ కార్యదర్శి

రాజకీయ పరిస్థితులు

బొంబయియందు భారతమహాసభ స్థాయిసంఘము చేసిన తీర్మానము విషయమై భేదాభిప్రాయములు గలుగటం సహజము. ఈ భేదాభిప్రాయములు కాంగ్రెసునందుగల విభేదములను గాకను దేశమునందు గల విభేదములనే తెలుపుచున్నవి. దేశమునందు దోకపక్షమువారు ప్రారంభమునుండియు శాసనసభలను రాజ్యాంగ ప్రయోజనములకు వినియోగించవలయునని కోరుచుండిరి. ఆకోరికను గలవా రన్ని రాష్ట్రములందును గలరు. రాష్ట్రపరిషత్తుల ననుసరించి ఈ కోరిక కొన్ని రాష్ట్రములందు గాఢముగ ను కొన్ని రాష్ట్రములందు సామాన్యముగ నుండును. కాని యన్ని రాష్ట్రములవారను కలకత్తాయందు జేసిన సభా బహిష్కార తీర్మానమును శిరసావహించటం కంగీకరించిరి. ఈ యంగీకారమునకు గాంధీమహాత్ముని ధర్మకఠిన్వయను ఖలాఫతు సమస్యయను బోషణము నొసంగినది. గాంధీమహాత్ముని ధర్మనిష్ఠ భేదాభిప్రాయములను గలవారెని సయిత మరికట్టివది. మహాత్ముని ధర్మప్రకాశనన్నిధిని నితరకథాలాపములు మాటువడినవి. మహాత్ముని నిశ్చలచిత్తము సత్యాయాత్ములకు విశ్వాసమును గలుగజేసినది. భేదాభిప్రాయముగలవారు సయితము ధర్మనిష్ఠులుగా గాక బోయినను నాశాబద్ధులై కాంగ్రెసు శాసనమును శిరసావహించిరి. అసహాయోద్యమము భాగీరథి ప్రవాహమువలె బ్రవహించిన 1921 సంవత్సరమునందే ప్రతిఘటన మారంభమైనది. బొంబయియందును ఢిల్లీయందును గూడిన సభలయందు దీక్షాకీర్తున స్వభావము గోచరించినది. ఢిల్లీయందు 1922 సంవత్సరారంభమునందు గూడిన సభయందు ప్రతిఘటన స్వభావము వర్ణింపబడుచున్నది. మహానాయకులు కారాగృహములనుండి మహాత్మునకు ప్రాసిన కెడ్డయత్తములు చిత్తవృత్తియందు గలిగిన మార్పును స్పష్టముచేసినది. ఆ సభయందు దండెత్తము జరిగిన పృథ్వీహరక్రమమంతయును నాయకులందును ప్రజలయందును గలుగుచున్న లక్ష్యపరిణామమును విశదముచేసినది. నాయకుని తరువాతను నాయకుడు లేచి అసహాయోద్యమ ప్రయోజనమును శంకించుచు గంభీరపన్యాసములను జేసిరి. ఆ యువన్యాసములు మహాత్మునకును నితరులకును మనోవ్యధను గలుగజేసినను మహాత్ముని ధర్మకఠిన్వ తాత్కాలికముగ రక్షణము నొసంగినది. అసహాయోద్యమమునకు విజయము గలిగినది. ఆ సమయమునందు గాంధీమహాత్ముడు దేశమునకు నాయకత్వమును విహించుచు దేశము నావత్సరమునందు గాపాడుటకు సిద్ధముగ నుండెను. దేశారాధనమునకై వేలకొలది సేవకులు మహాత్ముని జేసి పరమానందముతో కారాగృహవాసమును స్వీకరించిరి. దేశబంధువాను నెహ్రూ గారులు మొదలగు నాయకులు కారాగృహవాసమును జేయుచుండిరి. ఖలాఫతు సమస్య మహమ్మదు

దీక్షాహృదయమును గాఢముగ నాకర్షించుచుండెను. ప్రజలదృష్టి గాంధీమహాత్మునిమీదను భక్తి విశ్వాసములతో నిలిచియుండెను. నాయకులందును ప్రజలయందును నెదోవిధమైన సమాధానము గలుగుననూత్ర ప్రబలియుండెను. ఆరంభమునందు నిరంకుశ ప్రభుత్వమున కసహాయోద్యమ శక్తిగోచరము గాకను సభికార నిరీక్షణము ప్రచండ స్వరూపమును దాల్చుచుండెను.

ప్రభుత్వనిరీక్షణము

అసహాయోద్యమ మారంభమునందు ప్రభుత్వమునకు విభ్రమమును గలుగజేసినది. ప్రజలు చేసిన హితవాదములు చూపిన నిగ్రహత్యాగములు నిరంకుశ ప్రభుత్వమునకు క్రొత్త యనుభవమై భయసంభ్రమములను గలుగజేసినది. ప్రభుత్వమునకు కర్తవ్యము తోచుచుండెను. కుశాగ్రబుద్ధిగల ప్రభుత్వభక్తులు చక్కనిమార్గమును చూపగలిగిరి. ఆ మార్గము నవలంబించుచు నిరంకుశ ప్రభుత్వము నిర్బంధాయుధములను శరవరంపరలుగ వినియోగించినది. ప్రజాహృదయమునందు సంతోభమును గలుగజేసినది. గాంధీమహాత్ముని బంధనముతో హృదయపంక్షోభము వృద్ధిచెందినది. నిర్బంధ మొక వైపున మహాత్మునికట్టును భక్తిని విజృంభింపజేసినది. వేరొకవైపున భయభ్రాంతులు పెరిగినవి. నిరంకుశ ప్రభుత్వము మహాత్మునిమీదను ప్రజల మీదను ప్రయోగించిన నిర్బంధాత్మకములు ప్రజాహృదయమునందు దసంతృప్తిని వృద్ధిచేసినవి. మహాత్మునికట్టుగల భక్తివిశ్వాసము అసహాయోద్యమ ధర్మము నారాధించవలసిన యవసరమును విశదము చేసినది. కారాగృహవాసమున మహాత్ముని యాదేశములు ప్రజాహృదయమున కారాధనీయములైనవి. వెలుపలను మహాసభలందు మహాత్ముడు చేసిన యుపదేశములకు మహాత్ముని నిర్బంధము ప్రజాహృదయమునందు ధర్మప్రతిష్ఠను గలుగజేసినది. విశ్వాసపాత్రులైన మహాత్ముని యనుచరులు ధర్మప్రతిష్ఠను గాపాడుటకు బూనుకొనిరి. నిరంకుశ ప్రభుత్వము విచ్ఛలవిడిగ బ్రయోగించిన నిర్బంధాయుధములు ప్రజాహృదయమును చలంపజేసినవి. జరిమానాలు అపరాధపుణ్యములు బెడరింపులు నిర్బంధములు దౌర్జన్యములు ఖైదలు కుతంత్రములు మొదలగు నిర్బంధపరంపరలు ప్రజలయందు హృదయదౌర్బల్యమును గలుగజేసినవి. ఇట్టి దఃఖానుభవమును చిరకాల మనుభవించుట మహాత్మునివంటి మహాపురుషులకు సాధ్యమైనను జనసామాన్యమునకు సాధ్యముగాదు. గతి సంవత్సరమునందు మధ్యభాగమునందు దేశమున కీషమసృజితి గలిగినది.

ప్రజాస్థితి

దేశ సేవకులు స్వరాజ్యాశ్రమములందు స్వరాజ్యసాధములను నిర్మించిరి. బంధనకాలము తీరినతరువాతను స్వస్థములను జేరిరి. ప్రజాహృదయమునందు 1921 వ సంవత్సరారంభమునను 1922 వ సంవత్సరారంభమునను సువ్యక్తమైనయత్సాహము గోచరముగాకుండెను. మహాత్ముని జేసి స్వరాజ్యహర్షములను నిర్మించినవారలకు కర్తవ్యము గోచరము గాకుండెను. స్వరాజ్యప్రచారకులు పరిమోత్సాహముతో స్వరాజ్య ప్రచారమును జేయుటకు స్వరాజ్యాశ్రమములందు మహాసంకల్పములను జేసిరి. దేశమునందు ప్రజాహృదయమునందు ప్రచారకులకు పూర్వము గనుపడిన యత్సాహము గోచరముగాకుండెను. అసహాయోద్యమము మందగమనమును జేయుచుండెను. ప్రజలయందును ప్రచారకులందును నుత్సాహమున్నను సలసత్వము ప్రత్యేకమగుచుండెను. సంకల్ప మొకవైపునకును దేశపరిస్థితులు వేరొకవైపునకును దృష్టిని మరల్చుచుండెను. స్వరాజ్యాశ్రమములందు విశ్రాంతిని దీసికొనిన ప్రచారకుల హృదయములందు నిర్బంధముల ననుభవించిన ప్రజాహృదయమునందును సలసటగలిగినది. అలసటనుదీర్చి యత్సాహమును బుట్టించుటకు తగిన నాయకులు రాజకీయరంగమునందు నిలువబడలేదు. దేశపరిస్థితులను విమర్శించి కర్తవ్యమును నిర్ణయించుట కేర్పాటు చేయబడిన శాసనోల్లంఘన సంఘము కాలహరణముచేసి నిరుత్సాహమును వృద్ధిచేసినది. కవిటినివేదికము భేదాభిప్రాయములతోను వ్యక్తుల భావములతోను నిండి రానున్న నిరంభమునకు తైత్రిముగ వెలసినది. శాసనోల్లంఘన సంఘమునందు వ్యక్తములైన భేదాభిప్రాయములే గయాకాంగ్రెసునందును సువ్యక్తములైనవి. భేదాభిప్రాయములు గల రెండు పక్షములవారును వారి జలాబలములను నిర్ణయించుటకు బూనుకొనిరి. గయయందు శాసనసభాబహిష్కారపక్షము విజయమును బడసినది. బహిష్కారపక్షమునకు విజయము గలిగినను గయాకాంగ్రెసు పూర్తిచేయుట సాధ్యము గాకుండెను. ఇప్పటి కైదుమాసములైనను గయాకాంగ్రెసు లిక్కు పూర్తి చేయుట దుర్లభముగ నున్నది. స్వరాజ్యప్రచారకులు ప్రచారమును జేయుటకు దగిన సదుపాయములు గనుపించట లేదు. అన్ని రాష్ట్రములందును ప్రచారముగావలయునను సంకల్పము గలిగినది. కార్యవిధానమున కవకాశములు గలుగలేదు. ప్రజాహృదయమునందు దలసత్వము గలిగినది. నిరంకుశ ప్రభుత్వముపట్ల సంతృప్తివిజృంభించినది. ప్రజలకు కర్తవ్యముగోచరము గాకున్నది. ప్రజలకు కర్తవ్యముగోచరము గాకున్నది. దేశమునందు దంటలను స్వరాజ్యపక్షమువారి ఘోషమోగినది. శ్రీయుత రాజగోపాలాచార్యులుగారు సయితము బహిష్కార ప్రచారమును ఏలైలుమాసాంతమువరకును విరమించుట కంగీకరించిరి. అసహాయోద్యమలక్ష్యము క్రమముగ క్రిందికి జారి నది. ఈ పరిస్థితులందు మహాత్ముడియుల యత్సాహమును క్రమముగ క్షీణించుట కుపక్రమించినది. మహాత్ముడియుల దృష్టి

అసహాయోద్యమమునకును హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనమునకును ఖలాఫతు సమస్య మహాబలము నొసంగిన విధమును దేశవ్యవహారములు విశదము చేసినవి. మహమ్మదీయుల మతావేశము మహాత్ముని యుద్యమమునకు దోహదము నొసంగినది. ఖలాఫతు సమస్యపట్లను హిందువులుచూపిన సానుభూతికి మహమ్మదీయులు స్వరాజ్యసంరంభమునందు హిందువులతో నేకిభవించిరి. తురుష్కవిజయములతో ఖలాఫతు సమస్య గట్టెక్కినది. గయాకాంగ్రెసు సమయముననే మహమ్మదీయుల దృష్టి యందు భేదముగలిగినది. ఆభేదము బొంబయిసభయందు సువ్యక్తమైనది. మహమ్మదీయులు బొంబయిసభయందు జోక్యమును గల్పించుకొని యుండలేదు. పంజాబునందు స్వామి శ్రద్ధానందగారవలంబించిన మతప్రచారము మహమ్మదీయులయందు యత్సాహమును తగ్గించినది. ఉత్తరహిందూస్థానమునందు హిందుమహమ్మదీయ సమస్య తిరిగి తలయెత్తి రాష్ట్రమునుండి రాష్ట్రమునకును మండలమునుండి మండలమునకును గ్రామమునుండి గ్రామమునకును వ్యాపించినది. దేశపరిస్థితులందు 1921-22 సంవత్సరములకును 1923 సంవత్సరమునకును భేదము గలిగినది. ప్రజాహృదయమునందు దసంతృప్తిగలదు.

స్వరాజ్యోత్సాహము గలదు. ప్రజలు స్వరాజ్య సంపాదనమునకు త్యాగమును జేయుట కుద్యక్తులై యున్నారు. స్వరాజ్యోధికి ధనము నిచ్చుచున్నారు. వాలంటియరులుగ జేరుచున్నారు. స్వరాజ్యహమను శాసనోల్లంఘనమును జేయుచు నిర్బంధములను సంతోషముతో ననుభవించుచున్నారు. అయినను భౌంబయసభయం దధిక సంఖ్యాకులు శాసనసభా జహిష్కారమును విరమించుటకేల సమ్మతించిరో బాగుగ విచారించవలసియున్నది.

వింటరుటను ప్రభువు హెచ్చరిక

సహాయమంకియైన వింటరుటను ప్రభువు మాన్యైస్టరు ప్రజలకు జేసిన ధర్మోపదేశము మాన్యైస్టరు పౌరులను గాని భారతీయులను గాని మోసపుచ్చజాలదు. మాన్యైస్టరు పౌరులకు వారి భాగ్యమునకు మూలమైన దూది నూలు బట్టలు తప్ప మరేమియును గనుపింపవు. వారి పట్టుదలవలనను ఇండియా యందు బట్టలయంత్రముల పరిశ్రమము నకు గల్పింపబడిన ప్రతిబంధకము లందరకును చెలిసియున్నవి. మాన్యైస్టరు వర్తకులకు వారి వ్యాపారము మీదను సుంకముజేయుట గిట్టదు. ఉక్కుమీదను పన్ను వేసినను వారి బట్టల వ్యాపార మే వారి దృష్టియందుండును. వింటరుటను ప్రభువు సంస్కరణములు భారతదేశమున కొనసాగిన యార్థిక స్వాతంత్ర్యము వలనను “విపరీతపరిస్థితులం గాకను” తా మార్థికవిషయములందు జోక్యమును గలుగజేసికొన జాలమని తెలియజేసిరి. ఉక్కుపన్నును సమర్థించుటయందు వీరు గలుగజేసికొనిన ప్రమేయమును చెలిపియుండిన బాగుండియుండును. ఇతర రాజ్యముల ప్రయోజనములతో ప్రతిఘటనము గలుగనపుడు ప్రమేయమును గల్పించుకొనుటకును సమ్మతించెను. నేత పరిశ్రమను నాశనము చేసిన మాన్యైస్టరు వర్తకులకును భారతీయ నేత పరిశ్రమకును ప్రతిఘటనము గలుగకుండుటయే యసంభవము. ప్రతిఘటనము గలుగనపుడు మంత్రిగాని భారతప్రభుత్వము గాని భారతీయ పక్షము నవలంబించుటకు సాహసించుదురా? మాన్యైస్టరు బట్టలమీదను సుంకమును విధించుటకు మంత్రి యంగీకరించునా? సంస్కరణము లనియును ఆర్థికస్వాతంత్ర్య మనియును తియ్యని మాటల నెన్నిటివైనను చెప్పవచ్చును. ఆ మాటలెవరిని మోసపుచ్చవు. సింధురాష్ట్రమునందును నితరరాష్ట్రములందును పండెడి మంచిప్రతివలనను మాన్యైస్టరుకు మంచిప్రయోజనము గలుగవచ్చును. ఇంగ్లాండునందు జేయనన్న ఋణమువలనను వర్తకులకును నిర్మాణాలయములకును లాభము గలుగవచ్చును. కాని భారతదేశమునకు మాత్రమేవిధమైన లాభమును గనుపింపదు. పన్నులలాభము మాత్రము గనుపించుచుండును. దేశమంతయును నశాంతితో నిండియున్న సమయమునను శాంతి వ్యాపించుచున్నదని యానందించుట పిల్లికన్నులు మూసికొని పాలుత్రాగునట్లు లున్నది. నిర్బంధవిధానము నామోదించిన మితవాదులు సయిత మసంతృప్తిని జూపుచున్న సమయమునను గాంధీమహాత్ముడు బంధితుడై యున్న సమయమునను శాంతి యెక్కడనుండి వచ్చినదో వింటరుటను ప్రభువునకే తెలియవలయును. భారతదేశ పరిస్థితులు తెలియని ప్రజలకు పరిస్థితులందు ప్రమేయమును గల్పించుకొనిన ప్రజలకు మంత్రి లేమి చెప్పినను ఘల్లుచుండును.

జవాహర్ లాల్ నెహ్రూగారి కార్యదీక్ష శ్రీయుతి పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి పుత్రుడు జవాహర్ లాల్ నెహ్రూగారి సౌజన్యము దేశభక్తి దేశమునందంతటను గారవింపబడుచున్నది. కుమారుని పట్టుదలవలననే తండ్రి యసహాయోద్యమమునందు జేరెనని వదంతి గలదు. సంయుక్తరాష్ట్రమునందు జవాహర్ లాల్ గారిగల ప్రశస్తి కు వారిని ప్రయాగమ్యూనిసిపాలిటీకి అధ్యక్షునిగ నెన్నకొనుటయే నిదర్శనము. బొంబయి యందు సమావేశమైన భారతజాతీయ సభాస్థాయిసంఘమానందు జవాహర్ లాల్ గారు కార్యనిర్వాహక కార్యదర్శిగ నెన్నకొనబడిరి. ఈ నియామకమువలనను జవాహర్ లాల్ గారు మ్యూనిసిపాలిటీ అధ్యక్షుడవడికి తిలోదకముల నర్పించదలచినట్లులు తెలియచున్నది. ఈ యాచరణము జవాహర్ లాల్ గారి గాఢమైన దేశభక్తి కనుగుణ్యముగ నున్నది. నిరంకుశప్రభుత్వమునందధికారపదవికిని దేశసేవకును నుత్తరదక్షిణ ధ్రువములకువలె సంబంధముండజాలదు. స్వరాజ్యసభకును కాంగ్రెసు మహాసభకును కాగ్యాలయమైన ఆనందభవన మచిరకాలముననే ఏకపక్షమైన కాంగ్రెసునకు కార్యాలయముగ బరిణమించిన ఆశ్చర్యము గలుగదు.

పత్రికలకు క్రొత్త నిర్బంధములు

పత్రికలయందు ప్రచురించిన విషయములకు మాననవృత్తి దావాలను సభికారులు వేయుటయును శిక్షించుటయును నిర్బంధములందు క్రొత్తమార్గముగ నున్నది. లాహోరునందలి “వందేమాతరం” పత్రికమీదను చేసిన దావాకు వాదియైన పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు గ్రేగారికి మాననవృత్తి క్రిందను 700 రూప్యము లొసంగునట్లులు తీర్మానింపబడినది. పొట్టపోసుకొనజాలక తంటాలుపడెడి పత్రికల కిదండనములు విషప్రయోగములుగ నుండగలవు. పత్రికా స్వాతంత్ర్యమున కాటంకములను గల్పించుట కిది సులభమార్గముగదా!

మహాకపార్లమెంటు సభ్యురాలు

బర్మిక్ నందు జరిగిన యెన్నికలందు ఫిలిప్పూలను కన్సర్వేటరు కక్షపు స్త్రీకి 12000 లిబరలు కక్షపు రాబ్బుగూడికి 5858 లేబరుకక్షపు ఓలి వరుగూడికి 3966 ఓటులు వచ్చినవి. ఫిలిప్పూగారు జయమొందిరి. ఈమెతో పార్లమెంటు నందు మువ్వరు సభ్యురాలు చేరిరి. ఈమె నాటకములందు శేషములను వేయుటయందు యావనమునందు ప్రవీణ్యమును గడించినది. స్త్రీల స్వాతంత్ర్య వ్యాపనమునకును గౌరవమునకును ఫిలిప్పూగారి వృత్తాంతము నిదర్శనముగ నుండగలదు.

పురపాలక సంఘములు

1921-22 సంవత్సరమునందు చెన్నరాజధానిలోని, మండల పురపాలక సంఘములు పనిజేసిన విధమును తెల్పుచు ప్రభుత్వమువారు నిజీదకను ప్రచురించిరి. అది చూచినయెడల హంకల పురపాలక సంఘములు గూడ, రాజధాని కంటేకున ప్రధానాధ్యక్షుడు కార్పొరేషను గానుకరణములే యవచ్చును. వీనిపాలనమునందేనే అవసరము గాన్పించును. అభివృద్ధి కెంతయేని యవకాశము గలదు. మ్యూనిసిపాలిటీలలో నూటికి 44.7 నుండి వోటర్లు వోట్లర్లైనను, వీనిని బట్టిచూడ ప్రజల స్వీయకృతి హరములలో నాల్గవూ యున్నట్లు గాన్పించినను, ఎన్నికలలో పోటీయిస్తుని 1920-21 లో 461 నుండి 1921-22లో 204 కు తగ్గిపోవుటకు గమనింపవలసి యున్నది. ఈ సంవత్సరాంతమునకు 80 మ్యూనిసిపాలిటీలు పనిజేయుచుండెను. ఆందు హిందూపురము, తాడిపత్రి, పాల్వోడి, చీరాల, పాలకొల్లు, ఉదకపల్లెలయి, ఇళికాళి పురపాలక సంఘముల అధ్యక్షులను ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి. మిగిలిన 31 సంఘములును అధ్యక్షుని యెన్నుకొనును. అనంతపురము

మ్యూనిసిపాలిటీలో నిగంత్వము కతలా 20 లుండెరి, పరిపాలనమునందు మొత్తము ప్రభుత్వమువారు కేంద్రాధిపతిని నియమించిరి. అభివృద్ధిని అధ్యక్షునిగ నియమించిరి. మ్యూనిసిపాలిటీల సంఖ్యను గానెంచిన సభలను 1918-19 లో 1900 నుండి యీ సంవత్సరము 2419 కి పెరిగెను. విశేషముచేసిన పని యే యోగకరముగ నున్నయెడల కాలమానమునై నియంత్రించెడు. అచేసినకేయేమియును గాన్పించదు. కొరంతనందున 1918-19 సంవత్సరము సంఖ్యకల్పన రహితము తక్కువైనను, 1918-19 సంవత్సరము సంఖ్యకల్పన యైనది. క్లర్క్, లేఖను వరియితర కాణముల చేతను 156 కథలు అపిజనుబడెను. రాజమహేంద్రవరములోను గుంటూరులోను ఒక్కొక్క మ్యూనిసిపాలిటీలో 24 కథలు యేమియును పని జేయకుండనే జరిగెను. పని సాగినచో కొలది మాత్రము సభలతోనే పనియంతయు నగునుమంగిలూరు మ్యూనిసిపాలిటీ 12 కథలతో కార్యమునంత నిర్వహించెను. కొన్నిచోట్ల కథలకు సభ్యులు సరిగ హాజర గట లేదు. వీనినిబట్టిచూడ మ్యూనిసిపాలిటీలను 100 సభ్యులతో 20 గెనని చెప్పటకు వీలులేదు. ఇంద్రయేకాదు. పట్టణాలోగ్యము, నీటికనలి, దీపములు, రాకపోకల సౌకర్యములు, మురికి నీరు పోవుట కేర్పాటులు, విద్యావ్యాపకము మున్నగు విషయముల సేకములలో పురపాలక సంఘములు జేయవలసిన పనులు గలవు. రాకపోకల సౌకర్యములకై 80 మ్యూనిసిపాలిటీలలోను 2150 మైళ్లదూరపు రోడ్డుమార్గముండెను. ఇందులకై న భిక్షులతో విచిరిమగు తారతమ్యము గాన్పించును. శ్రీకాకుళములో మైలులు 12 రూపాయలు ఖర్చయినపుడు, కిరకాళిలో 1,107 రూపాయలు ఖర్చయిచున్నది. దీనిముఖ యేవిధముగ నున్నచో జూడుదు. మైలుకు 14 దివములు చొప్పున మిలుకు మిలుకు మనుచున్నందున ప్రజలకెక్కువ లాభకారి గావాలను. విద్యా వ్యాప్తిమాత్రము కొంతదెబ్బు వెచ్చించినట్లు గాన్పించు చున్నది. విశేషముచుటను నిర్బంధవిద్యావిధానమును ప్రవేశ పెట్టలేదు. ఒక్కచోట్ల మ్యూనిసిపాలిటీమాత్రము ప్రాథమిక విద్యా చట్టముక్రింద, విద్యావ్యాప్తికై పన్నును విధించు చున్నది. ఈ నివేదిక లో దెట్టినలేక్కల ప్రకారము, బడికి వెళ్లు పడున్నవచ్చిన వారిలో నూటికి 6 మంది మాత్రము చదువుకొనుటలేదని తెలియచున్నది. ఇవి సరియైన సెక్కు యా యని యనుమానము గల్గుచున్నది. మ్యూనిసిపాలిటీ ప్రకారములలో బాలికలు నూటికి 42 మంది చదువుచున్నట్లులు తెలుపబడినది. ఇదియే నిజమైనచో స్త్రీలద్య అభివృద్ధి జెంతు చున్న దనవలయును. నిమ్మకూరులకు 181 పాఠశాలలును, జవాహర్ దేవులకు మాత్రము 99 పాఠశాలలును, వెనుబడి యున్న జాతివారికి 29 పాఠశాలలును పోషించబడుచున్నవి. ఈ సంవత్సరములో దెవాదళాని మిషను హైస్కూలును మ్యూనిసిపాలిటీవారు దీసికొనిరి. నంద్యాల, నెల్లూరు, భీమునిపట్టణములలో క్రొత్త మిడిల్ స్కూలు స్థాపించబడెను. కొన్నిమ్యూనిసిపాలిటీలలో వృత్తినివయఃపద్ధి నేర్పబడుచున్నది. బరంపురములోను, నంద్యాలలోను, కేరి నేర్పబడుచున్నది. గుంటూరులోను, తెనాలిలోను క్లడంగము నేర్పబడుచున్నది. ఇల్లదు, జాతీయమైస్ట్రీయు, ఆదర్శపాఠశాల కార్ధార మైస్ట్రీయు, నూలుపడుతుట, నెలపరిశీలనలు, మ్యూనిసిపాలిటీ ఎన్నియను ప్రవేశ పెట్టి బాలుకును బాలికలకును నెచ్చుట యత్యవశ్యకము. ఎన్నిమ్యూనిసిపాలిటీయందును నీటికనలి గాని, మురికినీరు పోవుటకేర్పాటులుగాని తృప్తి కరముగ లేవు. వైద్య సహాయమునకై ఖర్చు తగ్గవ గాని, కోగములు రాకుండ ఆపివేయుటకు ఖర్చు యెక్కువాయెను. ఇట్లయినను కలరా, స్కాఫు కనూ, మేలు వ్యాధుల తిరిగియించియేయుండెను. రాజమహేంద్రవరములో కలరావలన 186 మంది చనిపోయిరి. మ్యూనిసిపాలిటీల సేకములలో, ఆరంటిలో అప్పు మిగిలినవారిలో తక్కులు తొయమారుగ నున్నవని చెప్పవచ్చును. తక్కులు సరిగనుండుటలో నేమియు అభివృద్ధి గానరాదు. 26 సభలకు యీ సంవత్సరాంతములో అంటువచ్చును. దెవాదళ 33 లకు, విజయనగరముకు 19 లకు, ప్రానుటూరుకు 11 లకు, అదోనీకి, 28 లకుల పోటు వచ్చెను. అన్నిజేష్టుయెక్కువగ తిరుపాపల్లి మ్యూనిసిపాలిటీకి 82 లకుల లాటువచ్చెను. పట్టణాభివృద్ధిలో గాన, మ్యూనిసిపాలిటీకి లాభమువచ్చువనల జేయుటలోగాని మ్యూనిసిపాలిటీ సంఘములకు దూరదృష్టి లేదని ప్రభుత్వమువారు తేల్చిచెబు జేయుచున్నది. ఈ సంవత్సరము పూర్తిగ ప్రజాపరిపాలనకు నదలిజేయబడెను. సకల ప్రభుత్వము యొక్క అధికారియైకీంద నందుకు నెవల యీ అజ్ఞేపణ తొలగ నేరదు. నియోజకులతో నూతనోత్సాహమును గలుగజేయ నల యును. పురపాలన యందు పాలకుల విశేషమైన బాధ్యత గలగడే తలచియును, ఆవును సుశ్చిత్రముగ సభివృద్ధిమార్గాల వెంపొందింబుటకు కలనుడ దును.

ఆత్మ శక్తి: పశు బలము

(అమృతబహు పత్రిక)

మహాసాగరము పంజరమునందు, కర్మయుగము చేరువకుండునదియు, అన్ని జాతుల మధ్యను ప్రేమ భావభావములను బ్రపంచములో కాలం నువ్వువ్యాపకములు పెంపొందునదియు, యూహాపుల చాలమంది ఆడియాసతోనుండిరి. కాని యిప్పుడే మైసది. యదృశమున కు పూర్వము ను కే పా శ్చా త్య ప్రపంచమున కెందుగట్టి విషయములు ముఖ్యముగ నిలచియున్నవి. ఒకటి అశాంతి. అట్టి దివికరలో నెప్పుడును జరిగియుండలేదు. రెండవది మనమృత్యుముక్తిగాని, దేశముయొక్కగాని అధికమును పశుబలమునకే యున్నదను భావము.

అంగ్లేయ రాజనీతిజ్ఞుల నేతల భావము లిట్టివియ్యనని చెప్పవచ్చును. భారతదేశమును కత్తితో యదృశముజేసి జయించితిమనియు వారు నమ్ముచున్నారు. ఇంతింతగా భారత సామ్రాజ్యమును ఆకత్తితోనే రక్షించుచున్నామని గూడ నమ్ముచున్నారు. ఇట్లే కొందఱు రాంగ్లేయులు మాత్రము యాసిక్తాంతము నంగీకరింపక ఆత్మ శక్తి యను నది మిన్నయైన బొకటి గలదనియు అదియే వ్యక్తులకును జాతులకు గూడ నిజమైన బలమనియు, దానియొక్క బలము ప్రతివ్యక్తులకు గాకపోయినను, తత్ఫలితమును పొందుటకు ఒక్కతో చేదియుండవలెననియు విశ్వసించుచున్నారు.

ఇట్లున్నను ఆత్మ శక్తిని బూజించువారకుంజి పశుబలము వారాధించువారు అభివృద్ధిని గాంచుచున్నారు. ఇందుకులన యూహాసంతయును రణరంగమైసది అమెరికా గూడ యూహాపునే యనుకరించుచున్నది. మరొన్ని ఆసియాఖండదేశములు గూడ యిట్లే అభిప్రాయమును గల్గియున్నవి. ఈ పశుబలమును పెంపొందించుభావము ప్రతిదేశము వారిందియున్నది. జపాను ఒక్క జలంకెర్రామిని నిర్మించిన, అమెరికా రెండింటిని నిర్మింపవలెను. జపాను ఒక్క వాయువిమానమును నిర్మించిన అమెరికా యెన్నింటినో నిర్మింప జపానును మించిపోవలెను.

ఇవిధముగ పెద్దపెద్దదేశము లన్నియును మరియొకదేశముతో పోటీకి పశుబలము నభివృద్ధిజేసికొని, పాపము, అధికమును దెనుగిపించిన ఆత్మయన దానిని లక్ష్యముజేయక మరియొకరు దక్షిణసంగ్రామము లటసింపు పరిస్థితుల దెచ్చిపెట్టుచున్నవి.

ఆత్మ శక్తి విభుభింపజేసి పశుబలము నణచునెడల యిట్లే వృద్ధిని జరుగవలెను. ఏలనగా, ఆత్మబలము దుర్బలముగా నిలవజేసి నెలక జేయక, వారలకు స్వార్థార్థము నొసంగి రక్షించి, మానవ జాతీయంతయు నొక్కటే అవిభక్తులగుటయుగ జేయును.

హిందూధర్మము, క్షత్రియును ఆత్మ శక్తియు జేయవలెనని బోధించుచుండ, పాశ్చాత్యులు లెద్దికర్మము, ఆత్మను క్షత్రియము జేయవలెనని బోధించుచు నది కే శ్రీ శ్రీ కర్మ లాల్పాల్ప చెప్పుచుండెడిది. గాంధీ మహాత్ముడు గూడ యిట్టియభిప్రాయమునే దెల్పును. 'ఆధునిక జాగరకలో అంతయు క్షత్రియభావమునకు ప్రేమ జేయవలెననియు, అందులన ఆత్మను మరచి పోవుటపాపము గల్గును' అనియు అయిన ఇంగ్లాండులో కొన్ని సంవత్సరముల క్రింద నుపన్యసించుచు దెల్పుచు: ఇదే విషయము నాయన ను ప్రసిద్ధుడు ను హిందూధర్మములలో దెల్పుచు, యిప్పుటి సిద్ధి అభివృద్ధిని గూర్చి పెద్ద, చైతన్య మొటాములు, తెలిగ్రాములు తెలిసిననులట్లు, మానవుని భావములు ప్రధాన జీవితాదర్శము నుండి తరలర్రనము జేయచున్నవని విపులపరచెను.

ఇప్పుడు ఆత్మ శక్తినివృద్ధిని క్షత్రి సాఖ్యము ప్రధాన స్థానము నాక్రమించుచున్నది. తనక ఆత్మగలదనియు, ఆత్మ శక్తి సర్వమనియు, క్షత్రియు దానికి నైతీదునియు, యా క్షత్రియును యాక్రమములో అయితు గుడవలె తదితర సేవకునియు ఆలోచించుకొనుటకు మానవునకు కర్మలేదు. సామాన్యులకు మానవుని కిది సంవత్సరములు జీవించును. విను అయిన నిర్వాణమును బొందుటకు క్షత్రి సాఖ్యమును గూర్చుకొనుటకు అమితముగ ఆత్మపరును, కష్టపరును. అదియే ఆయన జీవితపరమార్థము. ఆయనకు ఆత్మయే యున్నయెడల, దానివిషయమై ఆయన శ్రద్ధపుష్పముగానే యుక్తులవును. దానికది దానికే. ఇవిధముగ ఆధునిక పురుషుడు ఆత్మ శక్తి మాత్రమేయును అంతా క్షత్రియముతోనే యున్నదనియు భావించుచున్నాడు. ఒక ఆదర్శమును బొందుటకు ఆత్మ శక్తినిగాక పశుబలమునే యనుయోగింపకలేను.

విశ్వసారమును బొందిన మహాత్ములు క్షత్రియును తిన్న తాదగ్గులకై అర్పణజేసి, ఆత్మనిగ్రహము పశుబలమునై జయించునని దెలిసి. ఏనుకత్తికత్తియు పశుబలముచే చిలువవేయబడెను. కాని ఆయన ఆత్మను చంపలేక బోయిరి. ఆయన గనబరచిన ఆత్మనిగ్రహమునలన యూహాపులందు ఆయనయేమనమునకై పోరాడి కష్టపడెనో అతడును పాపించుటకు కారణమాయెను. భారతీయులెప్పుడును పరిస్థితులలో సత్యాగ్రహముగనే తమకున్న కష్టములను బోనాడుకొని జయించుచురని మేమెన్ని సార్లుగా ప్రాసీయించితిమి. సత్యాగ్రహము మృత్యులపాదమున విల్లింపబడెను. కాని దాని వాచరణలో పెట్టుటకు సంగ్రామజేత్రమందలి సిపాయికన్న నెక్కువ శ్రేష్టము కావలెనని దెలుపబడెను. ఏలనగా సిపాయి ఆక్షణ ఆవేశమునబట్టి ప్రవర్తించును. సత్యాగ్రహ వట్టిగిడుగు, అది నిరంతరమేక దిక్కుతో జరుగుచుండవలెనది. అందులకు కారక మానసిక బాధానుభవము సహజ మనసరము. ఇదంతయును ఆత్మ శక్తినివృద్ధినిగనే గల్గును.

తలుకు

భారత ఖద్దరు నిలయుము

ఈనెల 1 వ తేదీని దేశీయ సమాజము జరిగింది ఈ సమాజములో కార్యదర్శి యీ తాలూకాలో ప్రస్తుతము నులు నడవటకు తగినది గావున అందుకొరకు యీ తాలూకాలోనున్న కొన్ని ఫిక్సా ముఖ్యస్థానములందు యీ నిలయును నకు ప్రాంతి పెట్టి నులు తీయించుటకు తగు ఏర్పాటులు చేయవలసినదిగ చెప్పిరి. ఈ విషయమును ముందుగా నెండు పాడు ఫిక్సాలో పనిచేయుటకు తగిన సంకల్పములను ఆలోచించి రాబోవు నభిలాషతో తెలియపరచుననదిగ శ్రీయుత పశుల కృషి మూర్తిగాని నియమించిరి.

శ్రీజాతీయ విద్యాలయము

ఈనెల 2-వ తేదీని పాలకర్మ సభ జరిగింది. అందు జరిగిన ముఖ్యతీర్మానములు:— శ్రీయుత తాడిమేటి నె కటరావు కృష్ణారావు గారు. బి. ఏ. గారిని ప్రధానోపాధ్యాయునిగ నియమించడమైనది. వీరు యావిద్యాలయమున ఆశ్రయపథకుల రీతిగ నడిపించిరినని విశ్వయించిరి. అందుకుగాను తగు ఏర్పాటులను గానించుచుండిరి. వీరు, వేతనము విషయములో భృతికి కన్న ఎక్కువ తీసికొనరాదననే నియమముచేరు కిరి లకు పని చేయుదనని వాగ్దానము నిచ్చిరి.

ఈవిద్యాలయములో ఆటోలూము మిదనని చేయుటకు నెలకొల్పిన నె కి 25 లు జీతమిచ్చి ఒకరిని నియమించిరి. ఈవిద్యాలయమునందు ఈలూముమిదననున్న, బ్రిస్టింగు, పశుగు, మిను నులమిదననున్న, చేతియగ్గులు మిదన, కని నేర్చుకొన విద్యార్థులకచ్చిన ఏవిధమైన విద్యార్థి వేతనము తీసికొనకుండ నేర్పుదురు. చేతిరదకు నులుతోనే పనిఅంతయు జరుగుచున్నది.

ఈ విద్యాలయమును యీనెల 11 వ తేదీని తెరువబడును. ప్రొఫెస్సర్లు, నెలవెన కావలసినవారు కార్యదర్శిగారి కేర ప్రాసిన పంపవలెను. విద్యార్థులందరు జాతీయనిద్యనే ప్రేమించి జాతీయ విద్యాలయములందు చేరి దేశమును బంధవిముక్తిగాంచుదురు గాక!

హిందీభాషా మందిరము

మనకనము 10 మంది విద్యార్థులు చేరి; హిందీభాషా ముఖ కావలెననికొను గ్రామములవారు యీ కార్యాలయ కర్మ దర్శిగారికేర ప్రాసిన పంపగలరు.

ఆంధ్రదేశమునకు కాంగ్రెసును పించిరి. ఆంధ్రముహిందీ భాష నేర్చుకొనుటకు కృషి త్వరలో జరిపించుదురు గాక. (స్వకీయవిలేఖరి)

సమాధాన తీర్మానము

నాయకుల లోపము

మహాత్ముడు జయముబోవునపుడు ఖద్దరు ఖద్దరు ఖద్దరు అని పలకరింపుచు పంజాబు మెయిలుకంటే వేముగా ఉద్వేగుచు నడుపుచునె హిందీ భాషను నెడచెంది పెట్టి కాంగ్రెసు తీర్మానమును తిరస్కరించి ప్రజాభిప్రాయము నిందు యొకరిని స్వరాజ్యపార్టీ వారి కలన ఆనగ్రమువాటిల్లు అని అర్థ తేని అధికారమును చెలాయించి వామమూర్తి రాజీ కిష్టకుంటిమని చెప్పినవారిమాటలను ప్రజలు విశ్వసించురా? నిజమైన కాంగ్రెసు సభ్యుల యనిలక్ష్యము చేయుకా? తమ పక్షము జయము బొందిన స్వరాజ్య పార్టీ వారు యెంత త్వరలో పని చేసెనో మాచెడముగాక— గంజాంజిల్లా హిందీమండలం కా॥ లాడే బలరామయ్యగారిలా.

చిత్తూరు శ్రీరామవిలాస సభ

కృష్ణలీల నాటకము

శ్రీమన్ రావు హయాద్ జి. వి. రంగారావు, బి. ఎ. బి. ఎల్. గారి యాభివర్త్యముకింద విశేషాభివృద్ధి నొందుచున్న శ్రీరామవిలాససభ నిన్నటిదినమే యూరలో ౧ జేక నాటక గాలలో "కృష్ణలీల" యను నాటకమును ప్రదర్శించెను. ఈనాటక ముడిన పాత్రధారులలో జేకే వసుదే వీరసంపాత్రధారులు తప్పక క్షిప్రవారందరు నుమారుకొండెడు, పదమునుదత్తరములను నుండులపాలరు. ఈనాటకమిచ్చిలైన పెద్దలకన్నమిచ్చి (ప్రదర్శకాశ్రయము కనబరచి ప్రదర్శనములో శ్రీకృష్ణ పాత్రధారు లిరువురును ప్రభువుస్థానములందుండిరి. జేకేపాత్రధారును ద్వి తియస్థానము నలంకరించెను. కంఠపాత్రధారుడు తృతీయస్థానము నలంకరించెను. చందుడను గొల్ల వానివేషము చేసినయారెడు సభ్యులకడుపుబ్బుంటుల నవ్వులుబిట్టించెను. మొత్తముమీద నాటక ప్రదర్శనకుంతయు జయప్రదముగ జరిగినది. ఈ నాటకములో ప్రదర్శకులగు బాలుగు కొందరియూ:లో గొం:నీ యులును మి తోవ్యోగులు నలువారి పుత్రులు. తమపుత్రులు నాటక ప్రదర్శకులుగనుంటులనెరకుగొరకును కలుగునని కాని బాలకులకా వ్యాధులును శ్రేణులరము కాదని కాని ప్రాస్తవ్యప్రేరణల కొందఱవలె నీబాలరజనకు లిట్టి దుర్బుధులొందక యాటకాట యుం వాడుకుంబాదు నుంకితు మిచ్చు తెలివిజేటలలనకుంక కవకాశముందును నూహతో పాత్రధారులనుండి తమబాలుగు సాయంపనుమున నిండ్లకురమ్మనకు నే నాటక ప్రదర్శకాశ్రయము నలంకరించుటకు తమబాలకులను ప్రతినిధి మతికర్తతో నీసభకు పంపుచున్నాడు.

ఈసభవారు నెలకు రూ 50 లు జీతమిచ్చుచు నొక కండక్టరును నియమించి యున్నాడు. ఈకండక్టరు కడు నేర్పరి. సభ్యులకును తదితరులకు బాలకులకును నాటక ప్రదర్శకాశ్రయములనుండి లిక్షితతో నీకడు పాటులబడుచున్నాడు. ఈరీతిగనే యిక్క గ్రామములలో సభలను నెలకొల్పి కండక్టరులను నియమించు పెద్దలు జయము వెకలబో తమబాలర పుత్రాభివృద్ధిసాక్షులగుటయే గాక, నాటక కళాభివృద్ధికి తోడ్పడుటయూ దమ్యాలమున భాషాసేర జేయుటయుగూడ తటస్థించగలదని విషయ పూర్వకముగా మనవి జేయుచున్నాను.

అ॥ రామలింగస్వామి.

వలసపోయిన భారతీయులు తిరిగి వచ్చుచుండుట

వలసపోయిన భారతీయులను తిరిగి భారత దేశమునకు గొని రమ్మచున్న చీవాలు నాక మే 9 వ తేదీన జప్తకానుండి బయలుదేరెను. 15 వ తేదీన బ్రిటిషు గయానాకు చేరెను. ఈ నాక జూను 28 వ తేదీకి కలకత్తాకు చేరెను. జప్తకానుండి 676 మందిని బ్రిటిషు గయానానుండి 211 మందిని ఈ నాక దీసికొనిరమ్మచుండెను.

అమన్ కో ఆయిల్ ఎంజినులు

యదృశమున పూర్వమున్న కరల చొప్పున ఎంజినులకు నిశ్చయించు కద్దరికి నడుపు లెనము 12.6.1928 తేది కు కే తరువాత ప్రస్తుత ధ ల ప్రకారము విశ్రయించబడును

BEST & Co, Ltd,
Post Box No 63, Madras.

దుష్ప్రగ్రహములచేగలుగు ఆపదలకు
అనభ్యంత నివారిణి. రూ. 4-4-0

"NABAGRAHA-KAVAJA"

దుష్ప్రగ్రహములచే గలుగు పాదభ, తొలగుటకు దుదరనట్టి వ్యాధులు కరుదుట వ్యాజ్యములు జయచుగుట, మంచిపనులుగొనుటకు, భార్యా, బిడ్డలలో సౌఖ్యముగానుండుట, మొదలగు సౌఖ్యములు గలుగును. వారకమునకు తిహాజియును, అన్నియు తెలుపుటకు నభగ్రహ కవచమును ఉపయోగించును.

3.కి ధగ రూ. 11-4-0 6.కి ధగ రూ. 19-2-0
12.కి ధగ రూ. 28-0-0

Prof. Pandit B. K. JYOTIRBHUSAN, F. T. S.
All-India Astrological & Astronomical Society.
370, Upper Chitpur Road, Calcutta.

భారత కాంగ్రెసు స్థాపనంపునకు

మూడుబహిష్కరణములను గూడ

ముగింపబడెను

విద్యాలయము, వ్యాయస్థానములు, కానకపర్వతముగూడ బహిష్కరించబడెనని ననుతిర్యామము మొన్నటి స్థాపనంపునకు వారి తీర్మానముతో పూర్తిగా ముగింపబడెను. ఒక్కవర్సము లోనే విద్యుత్త్రేణములకు ఫలము నొసంగుటగా వేర్వేరుకలది న తీవ్ర విధానమును చల్ల చల్లగా బారవిడిచి నింపాదిగా దీర్ఘకాలము మామూలు పోరాటమును సాగించుటకు సదుపాయము జరుపుకొనుచున్నాడు. ఎల్లవారును పాద్యాకాలము వ్యాయస్థానములను వదలనిమాట నిజమే గాని కొందరు దానినిపూర్తిగా పరిత్యజించి ప్రత్యేకసంస్థల నేర్పరచుచున్నాడు. వానిలో వారు విజ్ఞానస్వాతంత్ర్యముల నేకకాలము నశిబోధించుచున్నాడు. ఈ సంస్థలను కృత్రిమం దించుట కాంగ్రెసునకిష్టమేకని తీవ్ర విధాన భర్తమైయున్నది. కానకపర్వతతో సంబంధములేకుండ దేశమున కట్టుబాటునరించుట గూడ కాంగ్రెసుకు, ముఖ్యభర్తమైయున్నది. కాంగ్రెసు విధానమేమియును మాత్రే. బహిష్కరణ ప్రచారమును విరమించుటచే నిర్మాణవిధానమును పూర్తిగా సాగించుటయే కార్యసంఘమువారి ప్రధాన బాధ్యతగానున్నది. కానవారు వెంటనే ఈవిషయమున క్రద్ధవహించుకొని నమ్మెదను. దేశమునజాతీయ విద్యాలయములు కరస్పరసంబంధము లేకుండనున్నవి. వాని కన్నిటికిని ఆన్యోన్యసంబంధమును కాంగ్రెసువాడు కలిగించెదగా?

దాసుగారి రాజీనామా

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘమున కొత్తగా సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిన వారిలో స్వరాజ్యపక్షమువా రెక్కరును లేక: ప్రధానకార్యదర్శి కలకత్తాలో నుండడము కాణముచేత దాసుగారు రాజీనామానియ్యలేదు. కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు తేలము విరద్ధమగు పద్ధతినవలం దించిన పక్షమున చేరి దానికి ప్రధాన నాయకుడుగా నుండిన దాసుగారు కాంగ్రెసు కార్యసంఘమున కధ్యక్షుడుగా నుండుట హాస్యాస్పదమనియే దాసుగారు గూడ సభ్యులకును వదలి వేసిరి. దాసుగారు రాజీనామాచాలించారు మున్నగువారును రాజీనామాం నిచ్చిన చింతిల్లుటవలనము. కాంగ్రెసు విధానమేమియును మారలేదునుట కిది నిదర్శనమని ఆచార్య గిద్దానీ గారు వ్రాసిరి. (యంగుయిడియా)

అహమదాబాదు సమ్మెకట్టు

పనివాండ్రకును యజమానులకును

సమాధానము కుదిరినది

4 వ తేదీ సాయంత్రము పనివాండ్రసభ జరిగినది. "పని వాండ్ర సంఘమునకును యజమానుల సంఘమునకును" సమాధానము కుదిరినది. 1. ఇదివరకు యిచ్చుచున్న వేతనములలో 100 కి 15.6 వంతున మాత్రమే (20 వంతునగాదు) తగ్గించవలెను. 2 ఈసంవత్సరాంతము వరకు మిగిలిన ఆరునెలలలోను వేతనములలో ఏమియును తగ్గించగూడదని సేటు మంగళవాసు గారు యజమానుల సంఘమునకు సూచించవలెను. 3 రెండు సంఘములవారిచే అంగీకరింపబడిన వారొకరు నిష్ణయించిన ప్రకారము బోనసు తగాదాను గూడ తీర్చుకొనవలెను. అనువరకు లామోదించబడెను. మీరు యీ చెడుమానుషుల నుండియు కాంతముగా నెట్టి దౌర్జన్యము నొనరింపకుండ సమ్మెకట్టు జరిపినందుకునేమి మిమ్ముల పభినందించుచున్నాను. మీరు తేపు (5 వ తేదీ) తనికి కెళ్ళకలెనని ప్రాధెసరు ఆనందకంకకుగా రాసభ్యులనుడివిరి. మీ సంకల్పద్రుధియ కొంచమైన కష్టమే. సరిగదా మీరు కాలానుగుణ్యులు గు రాజీ కంగీకరించుట మరియు ప్రశంసనీయును మీరింతకాలమును కాలిని సంయోగమును చేడకు. ద నిలిపిరి. ఇట్టికేదైన కలిగినపు డిదర్శన తీరిలన జీవించగలుగునట్టి సామర్థ్యమును మీరుగడించినవో నది అనగరమున కిట్లరచు వచ్చునని శ్రీకరలాలుబాంకరుగా రిసిరి (ఆ. ప్రెస్.)

చీవాదంబు తాము పట్టుకొన్న విషేషములను మరి కొందరిని వదలివేసిరి.

జపానీయులను కాపాడుటకు జపాను సైన్యము దిగిరి. వానివై చీనావారు రాళ్లను రుద్దిరి. జపానీయులు వీరివై కుపాటలను కాల్చిరి. 3 గురు చనిపోయిరి. ఆరుగురు క్షతగాత్రులైరి.

మణిలాత్రాడు

రాయల్ నేవికి పరఫరాచేయుబడిన మాదిరిది

చైనాప్లేషనులో నున్నది

BEST & Co. Ltd.

Post Box 63, Madras.

కెనియా సమస్య

లండన్, జూన్ 4:—రాత్రి 12-30 డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.

ప్రస్తుతమునున్న క్రైస్తవకాలనీ ప్రభుత్వ విధానమును మార్చిన కెనియాసమస్య పరిష్కారమగుటకు వీలగును. స్వామా జ్యకథవారు ఈనడుస్య నంకను ఆలోచించినగాని అంక్యతీర్మానమును చేయరాదు.

నూతన మంత్రవర్గము

1 వాటి మెల్లగ పనికి పూనకమునున్నాడు. వార్షికో గారు కొలదిమాత్రులనే జేసెదరు. అందుచే మొదటి కార్యక్రమము సాగుటకు వీలగును. క్రొత్త ఏర్పాటులకు వీలగును. సామవారమునాడు క్యవసామపు ధరలవట్టమును, మంగళవారమునాడు మంత్రుల పిచ్చెలనుగూర్చియు, బుధవారము గురువారమునాడు అద్దె చట్టమును చర్చించెదరు. శుక్రవారమునాడు ఆస్తవనతి (తాగుడుచట్టమును వివాహ సంబంధము చట్టమును చర్చించెదరు).

సామ్రాజ్య వాయువార్తాప్రచారము

ను గ్రేటుబ్రిటను 12 ఏడ్లనుండి ఆలస్యము జేయుచు వుదరియు ఇరిరదేశములలో ఇది స్థాపించబడినదనియు డెయిలీ తెలిగింపుపత్రిక అక్షేపించుచున్నది. ఇదిచాల న్యూనతయైనను.

స్వభాముని జన్మదినబిరుదములు

హెచ్. హెచ్. ఆగాఖానుగారికి కె. సి. వి. ఓ బిరుద మియ్యబడెను.

సార్ లోయ

నిర్బంధచర్యల నాపివేయుట

స్టూరెస్, జూన్ 2:— సార్ లోయలో దుర్భరమగు అకరాధములను, కిక్కును, వర్షయిల్లునసంధిని ఆక్షేపించినందు లకు విధించిరి. ఆ ఉత్తరవును అమలుజరిపిరి. ఈ విషయమును గూర్చి విచారించుటకు జాతీయమితి పంచాయితీని నియమించి కనుగొనవలెనని బ్రిటిషువారు సూచించగా తమ ఉత్తరవును సమర్థియచు సారు పంచాయితీని జాతీయమితి అధికారములో నుంచుటకు వీలులేదనియు, సక్రమసరిస్థితులను కలగజేయుటకు తీసికొన్నచర్యలు ఇప్పుడు అవసరములేను గాబట్టి వాటి నెత్తి వేయుచున్నారమనియు పాశుంకేతగారు బ్రిటిషువారికి బదు లంపిరిని తెలియుచున్నది.

సోవియటులు

ఇటలీ ప్రతినిధిని మరలిర మృతుట

రీనాల్, జూన్ 2:—ఇటలీ ప్రభుత్వమువారు తమకర్తవ్య ప్రతినిధిని తిరిగి రమ్మనిరియు (మంచి రాజువారులు వచ్చి రినియు మార్గోకార్యము తెలుపుచున్నది.

తురుష్క-యుణము

ను గూర్చి ఇంగ్లను కరిష్కారము లేలలేదు. ప్రతినిధులు తమతమ ప్రభుత్వమువారికి తెలియ జేసిరి.

వర్షియు అనుకూలముగ ఏర్పడుచుండుటచే విస్త్రాంత ప్రభుత్వమువారు నేలను తగ్గించుటకు ఆలోచించుచున్నారని తెలియుచున్నది.

కార్మిక ప్రభువు సంబంధించిన చిత్రము లన్నిటిని బ్రిటిషు చిత్రవస్తుప్రదర్శనశాలకు ఆమున భార్య ఇచ్చివేసిన మాట అనర్థమని ప్రెస్బుక్పత్రిక తెలుపుచున్నది.

విస్త్రాంతులో సముద్రమున రెండు పొగయోడలు డిగొన్నవి. ప్రయాణికులకు హాని కలగలేదు.

1912 నుండి 1906 వరకు సంయుక్త రాష్ట్రములో రెనియూబిల్డ్ సభ్యుడుగ నున్న ఆర్. జి. హర్డిగాడు మృతి గొందిరి.

సెషియా సామిక్య ప్రాచ్యదేశములందు కర్మలు ఆల్ఫ్రెడ్ రాలిక్ గారి సాహసకార్యములను ప్రకటించుటకు ముప్పింగుపోడుపత్రిక ప్రారంభించినది.

జాతకమార్తాండము

1, 2 భాగములు పరిక్ష. ఈపరిక్షలు, 1924, సెప్టెంబర్ 10 నుండి మొదటి వారంలో జరుగును. జాతకమార్తాండము, 1, 2 భాగములు ప్రతి పిల్లవానికిగూడ తెలియునటులు మిక్కిలి సులభమైనవి తెలుగున వచనపూర్వముగా వ్రాయబడినవి. గనుక స్కూలుపిల్లలు, ఉద్యోగిగ్రంథులు, జ్యోతిషగ్రంథులవలె అందరును గూడ ఈ పరిక్షలకు దరఖాస్తుచేసి పరిక్షా సమయమునకు మాత్రమును దయచేయ ప్రార్థితులు. 1-వ భాగం పరిక్షలో యెక్కువ మార్కులు వచ్చినవారిలో మొదటి యిద్దరికి 2 బహుమతులున్ను 2 వ భాగం పరిక్షలో 2 బహుమతులున్ను, మొత్తం 4 బహుమతులు యివ్వబడును. మొదటి భాగంలోని బహుమతుల కంటే 2 వ భాగంలోని బహుమతులు కొంచెము హెచ్చువిలువగలవిగా నుండును. ప్రకటనపరిక్ష వేపరు వర్తరాణు ఖగ్గులకుగాను దరఖాస్తులు 1 కి 1 రూపాయి చొప్పున వంపిన యెడల వారిపేరు రిజిస్టరులో నమోదాచేసెదము:—

2 భాగముల యొక్క పరిక్షలకు దరఖాస్తుచేయువారు రు 2 లు పంపవలెను.

ప్రతి బహుమానము రు 50 లకు తక్కువకాకుండాను రు 100 లకు హెచ్చుకాకుండాను ఉండును. సవరు పరిక్షలు గవర్నమెంటు ఆఫీసర్లయొక్కయొ, గొప్పగొప్ప పండితుల యొక్కయొ, సమక్షమున బహు వ్యాయముగా జరుగును. మా ఆఫీసులో గుమాస్తాలను, మాతౌలాకు బంధువులను, ఈ పరిక్షకు దరఖాస్తువారుగా చేర్చుకొనము.

ఆ కెళ్ల వేంకటేశాస్త్రి 'దైవజ్ఞుడు', గోపాలపురం, కొత్తపేటపొట్టు, గోదావరిజిల్లా.

జ్యోతిషమందు ఏమియు ప్రవేశములేనివారు మొదటి భాగం పరిక్షకున్ను కొంతవరకు ప్రవేశముగలవారు 1, 2 భాగముల యొక్క పరిక్షలకున్ను దరఖాస్తుచేయుట మంచిది. జ్యోతిషము కంతపాఠము చేయవలెనని, అవసరమైపబోట జ్యోతిషములయొక్క అభిప్రాయములు వ్రాసిన చాలును. ప్రతి సం॥ ర మున్ను ఈ ప్రకారముగా జాతకమార్తాండ గ్రంథములు పరిక్షచేసి ఈ పరిక్షలలో ఉత్తీర్ణులైనవారికి బహుమతులు యిచ్చుచుండెదము. కనుక అందరును గూడ 1, 2 భాగములు పూర్తిగా చదవుట వలన అన్నివిధముల మిక్కిలి లాభము గలదు. ప్రవక్తముగా 1 సం॥ రముకంటే మరియొక సం॥ రం బహుమతులు హెచ్చుచేసి పరిక్షా సమయమునకు అందరినద్దరు జాతకమార్తాండగ్రంథములు అందవలెను.

1 వ భాగం ఫిరీయ రు 2 లు. 2 వ భాగం ఫిరీయ రు 2 లు. రెండు భాగములు ఒకసారికొనవచ్చుక రు 3 లు అగును. పోస్టుఖర్చులు కొనువారే భరింపవలెను. కావలసినవారికి వి. సి. గా పంపెదము. ఈపరిక్షలకు దరఖాస్తులు పంపువారును, ఈ పుస్తకములు కావలసినవారును ఈదిగువవిరువాతాకు వ్రాయగోరెదము. ఈ పరిక్షనుగురించి యింగ్లను వివరములు గొరు వారు మాకు వ్రాయవలెను.

ఈ గ్రంథములు లేనివారు ముందుగా తెప్పించుకొని అటువీధుట ఈ పరిక్షకు దరఖాస్తు చేసికొనుట మంచిది. ఈపుస్తకములు మావద్ద అయిపోవ వీధుట దరఖాస్తులు పంపిన లాభం లేదు.

సాఫియా, జూ 2:—గ్రీకులు తురుష్కులు జేసికొన్న కరగటిలి ఒడంబడిక బల్గేరియనుల యభిప్రాయమున మార్పులగుజేయలేదు. బల్గేరియా ప్రభుత్వము స్వాతంత్ర్యరాష్ట్రము ప్రభుత్వముగాని ప్రజేశము నిచ్చిన బల్గేరియనులు అంగీకరించెదరు. లేనిచో ఒప్పుకొనరని లాసేనుసుభాషా తెలియజేయు డని లాసేనులా నున్న శివు ప్రతినిధికి బల్గేరియను ప్రభుత్వమువారు తురువు జేసిరి.

భారతకాంగ్రెసు స్థాయి సంఘసభ

సమాధాన తీర్మానము నామోదించుట

శ్రీయుత ప్రకాశంగారు

“ఈతీర్మానము ఆశాశ్రయము. దీనిని తీర్మానించుట”
శ్రీమాన్ రాజగోపాలాచారిగారును బాబూ శ్యామసుందర చక్రవర్తిగారును నుడిచిరి.

అవసర కాంగ్రెసు మహాసభవారి తీర్మానమునకు తాము బద్ధులమయ్యెదమని దానుపక్షమువారు పూచీపడిననుగూడ అవసరమహాసభను జరుపగూడదని కార్యసంఘసభలోను స్థాయి సంఘసభలోను గూడ ఆచార్యులుగా వాదించిరి. అవసర మహాసభను జరిపియుండిన చాలవందల సంవత్సరములుగాను, అది నెరవేరకుండు బోయనది ఆశుడిక స్థాయిసంఘమువా లేమి చేయవలెను? మహాసభవారి తీర్మానమును రద్దుచేయవలెనని కా.తి సాధనమును నిర్ణయించుటకప్పు వేససాధనము లేదు. “కాననసభ లకువెళ్ళుట తమ క్రమా కాదా యని ఓటరులలో నెవరైన నొక కాంగ్రెసుసభ్యు నడిగినచో నతడు తన నిబాధిప్రాయమును తెలుపుచు స్థాయిసంఘమువా టిటితీర్మానము నామోదించిరిని గూడ చెప్పవలెను గాని, ఎవరునుగూడ ప్రతిఘటించి ఎన్ని కలకు నిలచువారికి ఓటుల నియోగ్యుడని ఎరికి నిబాధిప్రాయము” అను తీర్మానము స్థాయిసంఘసభలో నామోదింపబడెను. సభలో యీ విషయమునుగూర్చి కొందరు దానుగారిని ప్రశ్నింపగా దానుగా రివిషయమును స్పష్టముగా తెలియజేసిరి. ఈ సమాధాన తీర్మానముకలన మహాసభవారి తీర్మానము రద్దు కా లేదుమరి యో లేదని కూడ నెల్ల వారికిని తెల్లమగుట కెట్టి సంతకమును లేదు. ఇది ఆశాశ్రయము నంగ తముననుట కాధారము లేనేలేదు. ఇటులున్నను యీనాయకు లిద్దరు నీరితిగా నామోదించిరి. ఈ తీర్మాన మశాశ్రయము కాదునటకు తార్కాణముగ రెండు ప్రమాణములున్నవి. 1. కలనమును కలిగించుట ధానముల నన్నిటిని విరమించవలెనని భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు బాన్గోలీలో తీర్మానించెరి. 2. కలనాతీర్మానము ప్రకారము కాననసభలను గూర్చి ఓటుయియ్యగలదని చేయవలసిన ప్రచారమును రెండు నెలలలోను నిలిపివేయవలెనని అలహాబాదులో నీ సంతకము స్థాయి సంఘమువారు తీర్మానించిరి. అపు డాతీర్మానమును రాజగోపాలాచారిగారే ఉపసాదించిరి. అపుడు జేకేసీతిని విపులముగ కల్పించుచు కార్యముందర చక్రవర్తిగారు రుద్రస్థానించి ఆ తీర్మానము ననవదించిరి. “ఈకక్షలకలన నివారణ కే విధానమునకు నిరీక్షము కలిగినదిగాన రెండు నెలలవరకు నీ ప్రచారమును నిలుపవలెనని అలహాబాదుసభలో చక్రవర్తిగారునుడిచిరి. కాంగ్రెస్సామెంతకాంగ్రెసునందే చక్రవర్తిగారును దానుగారునుగూడ నుపస్థితిం చుటచే నొక దేశభక్తుడు తానియ్యదలచిన విరాళమును యిద్దరికి చెరి సగము పంచియిచ్చెను. నిజముగా నదియంతయు కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడగు చక్రవర్తిగారికే రావలసినదిగాని ఈ కక్షల కలన సగముసామ్య కాంగ్రెసుకు లభించుచుండపోయినది. అలహాబాదుసభలో ఫిబరవరినెలలో చక్రవర్తిగారే యీసంగతిని గూడ నొక కారణముగాచూపి చెప్పిరి. అట్టి యుపసంహర మ శాశ్రయము గానిచో నెపుడెటుల నింతకా యీ మేనెలలో నశాశ్రయ మగును?

చక్రవర్తిగారు యంగుయిండియానండి యొక నిబంధన నుదహరించిరి. దానిలో 1921 లో గాంధీమహాత్ముడే దానిని ప్రాసెసు. అభావ సుభముగా నభ్యుదయ. భవముచాల స్పష్టము.

“కాంగ్రెసు మహాసభ తీర్మానములను నెల్ల టి యగుచున్న పద్ధతిని కొనసాగించుటకే స్థాయిసంఘ మేర్పనకు బడినను. కాంగ్రెసు మహాసభవారికిగల సంపూర్ణాధికారము గోనే స్థాయిసంఘము అన్ని తీర్మానములకును వ్యాఖ్యాన మొనరింపవలెను. అన్ని శ్రీ త్రి విషయములను పరిష్కరింపవలెను” అనునదియు ఆ నిబంధనలోనున్న భావము.

దీని ననుసరించియే 1924 ఏప్రిల్లో మహాత్ముడు బాన్గోలీలో అన్ని కలనాధికారములను నిలిపివేసెను.

దీనినికంటే అలహాబాదులో రాజగోపాలాచారిగారు ప్రయాణకాంగ్రెసు తీర్మానము నుపసంహరింపవలెనని నూచించెను. కార్యనిర్వాహకసంఘము కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించిన విధా మునే కొన సా గిం ప వ లె ను గా ని బాన్గోలీ లోను అలహాబాదులోను కలిగిరితిగా శ్రీ త్రిపరిస్థితులు కలిగిన ఘో ఆ సమస్యలను స్వతంత్రించి పరిష్కరించుటకు స్థాయి

సంఘమునకు స.పూర్ణాధికారము కలదనునదియే దీనిభావము. దీనినుండి తీర్మానములను తీరు. ఇదిచాలాపాచీనమగు నియమము. అన్ని దేశములందలి వ్యాపకత్రేయముగూడ నీ నియ మము నంగీకరించిరి.

ఇది యంగీకరముగలవారి కందరికిని సులభ గ్రాహ్యమగు విషయము లేనిచో ఒకపుడు దేశమున ప్రభావలహములు కలు స్థించినను, డ స్థాయిసంఘమువారు స్వతంత్రించి ఏమియును చేయ వీ ండదు. అంద స్థానముగా కాంగ్రెసు నిర్ణయమును సాగింపవలెను లేకా అవసరసభను జరుపవలెను. అట్టి అవసర సభను జరు పు ట కు ప రి స్థి తు ల ను నూ ల ము గా లేనచో స్థాయిసంఘమువారు రిక చూచుచుండవలసినదేగాని ఏమియును చేయ వీ ండదు. ఇంతకంటే అంగక మింకోకటి కలదా? ఇట్టి విషయమిదిని తీలగించుటకే స్థాయిసంఘమున కిట్టి అధికారమియ్యబడెను.

మరలయు సంయుక్త రాష్ట్రములలో హిందూమహాత్ముడీ య మైత్రి పూర్తిగా తీలగింపి. ఇతర రాష్ట్రములలోగూడ సిట్టిగతియే కలుగగలదని బాంబాయిలో స్థాయిసంఘసభలో మాలానా అబ్దుల్లాం అబదుగారు తెలిపివిషయ మనకన్య మని ఎవరైన ననగలరా?

ఇదివర కాంగ్రెస్సామెంత హిందూమహాత్ముడీయ మైత్రి కన్నదును భంగము కలుగలేదు. ఇపు డెవరుగూడ నింతలోనే మైత్రికి భంగము కలుగుచున్నదని యిటీవలనే నేను రాజమం డ్రీలో వినియుంటిని. శ్రద్ధాంధప్రస్థమిగా రి శుద్ధిసభనుగూర్చి బెజవాడలోని మహాత్ముడీయ మిత్రులు కొందరు కొన్ని కర పత్రములను ప్రకటించిరి. వెంటనే తగిన శ్రద్ధబూనిచో చాల తొందరలు కలుగనప్పటిని గూడ తెలియుచున్నది. దీని గూర్చి నేను మేండు వివరించెదను.

మన యువవ్యవస్థను హిందూమహాత్ముడీయ మైత్రి యే మూలాధారము. తక్కిన రాజకీయమైత్రితోపాటు అతీసో దరులను యితర ఫలావాలెనందరినిగూడ వదలినగాని అభిల సాయక సమావేశమునకు నే నంగీకరింపవలసిన గాంధీమహాత్ము డు నుడివెను. దీల్లో బాన్గోలీతీర్మానముల ను గు రించి స్థాయిసంఘసభలో చర్చయగుచుండగా “కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘమువారి తీర్మానములను భిలాఫతు సంఘమువారు లెక్క చేయక తమ యస్థానసారము పనిచేసెదని డాక్టరు అస్సానీ గారు చెప్పగానే అదివరకు తాను చేయుచున్న వాదనాంతరము గాంధీమహాత్ము డానిమిసములోనే వదిలివేసెను. సంయోగ ముకొరకు గాంధీమహాత్ముడు తన స్వాతంత్ర్యమునుగూడ గో ల్పాయెను. అట్టి సంయోగమును నిలుపుటకే ఆచార్యులుగారు మొన్నటి వరకు నాతురపడుచుండిరి. అట్టి సంయోగముకొనే స్థాయిసంఘము వారు బాం బాయి లో నీ తీర్మానము నామోదిం చిరి. అట్టి చో ని పు డు ఆ చార్యు లుగారును వారిమిత్రులు నీ తీర్మానమును త్యజింపవలెను దురదృష్టముగాకమలేమి? స్థాయిసంఘమువారి తీర్మానమును ప్రతి ధీరించుట మహాసభవారి తీర్మానమును త్యజింపవలెయే యగునని యీవిషయములను చదివినచో స్పష్టముగ క మాన దని” ప్రకాశంగారు ప్రకటించిరి.

కక్షల కంటములేదా?

గమకాంగ్రెసు జరిగి, అయిదు మాసము లంతరించినది తత్పూర్ణతీర్మానముల కేటివటకు, స్వరాజ్యపార్టీ యొప్పుకుట కలన ప్రసేమి, స్వరాజ్య పార్టీ వారితో సమాధానపడుటకు గాను కాలమంతయు వ్యయమయ్యుటకల్ల ప్రసేమి, దేశము కొన సాగింక జాలదయ్యె. కాంగ్రెసునందే కేవిధానము కానరాదా యె! నాకాటికి కక్షలు పెరుగుచుండె. దానుపక్షము వారితో సమాధానపడుటకు సమావేశమైన స్థాయిసంఘసభా ఫలిత మేమి రెండు పక్షములం గలియుటకు మారుగ, మూడవపక్ష ముద్యవించినది. అధిక సంఖ్యాకుల కాంగ్రెసు తీర్మానములపై దాడివెడలుట ఆ దేశబంధుడే కదా, కేర్పినది. నేడు రాజగో పాలాచార్యులుగారు వారిమిత్రులు స్థాయిసంఘసభా తీర్మాన మును ప్రోసిపుచ్చుననియు దేశమున కుద్యోగింపసాగిరి. ఈ పక్ష ముద్యవించుటకు కారణమేమి. — స్థాయిసంఘ సభ్యు లలో, బహిష్కార వాదమునకు చెందిన యధిక సంఖ్యాకుల లోని, స్వరాజ్యపార్టీ వారితో కలిసి, ఆపుడల తీర్మానమును నెగ్గించిన మధ్యము కక్షవారిని విశదము. సభ్యులయొ సర్వముల మనితలంచు మధ్యమక్షపు సభ్యులెల్లు తమ భర్తమును నిర్వ హించిరి?

1. రాజగోపాలాచార్య కృత్యములు బహిష్కార ప్రచారమునకు దృఢవిశ్వాసమును కల్పించుచుండ, ప్రచారముపు డల తీర్మాన మామోదింపబడినచో కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ స్థాయిసంఘసభా తీర్మానమునకు, బద్ధులైయుం డెదరిని భావించిరా?

2. స్థాయిసంఘసభా తీర్మానము, కాంగ్రెసు తీర్మా నమునకు వ్యతిరేకముగాదను తలంపుతో నెల్ల తలంచినది యో చించెదను. అమోదింపబడిన పిమ్మట, ఆచార్య కృత్యములు కార్యనిర్వాహకసభ సభ్యులకు రాజీనామా లాసంగిరా? రాజీనామా లాసంగిన పిమ్మటగూడ తత్పూర్ణతీర్మానమునకు బద్ధులై యుం డెదరిని భావించిరా?

3. లేక స్వరాజ్యకృతికా కలిసిపోతే డాక్టరు వరద రాజులువారునుగారు, (మధ్యపక్షపు కార్యనిర్వాహకసభ సభ్యులు)తమకు, ఆచార్యులుగాచెరు దిగుదురని బాంబాయి సభకు పూర్వమే తెలియునని చెప్పియుట తొలుదొ ల్లనుండియు నెతింగియె, విడిచిదీస విడుదలుగాక, యెదుర్కొనిన యెదు ర్కొనుగాక స్వరాజ్యపార్టీతో రాజీవుదిన చాలు” నను కొనిరా?

4. లేక భావిపరిస్థితుల యొందింపయె ఫలితాఫలిత ములు, డైరెక్టుముజేసి తమ యిచ్చుకచ్చి నట్లు వర్తించిరా? నూతన కార్యనిర్వాహక కర్మమువారి ప్రకటనయొనకు పరిస్థితుల పరిసరముగ వెల్లడించదాయె. అప్రకటనయందు “మేము ప్రస్తుతింపయిపరిస్థితులను మామోహించిన కాన్గ్రెస్సారమును పూర్తిగ ప్రసించితిమి. అయినను మేము పూర్వపు కార్యనిర్వా హక కర్మమువారు తొంద్రులుగానొసంగిన నమ్మకముచే ప్రార్థన హింపబడితిమి” అని యున్నది. అయినాడే ఆచార్యులుగారి దిగుదురులు ప్రారంభమైనది. నూతన కార్యనిర్వాహక కర్మము వారి ప్రకటనకును, ఆచార్యులుగారి ప్రకటనకునుగల సందర్భము లాశ్చర్యమును గొలువక మానవు. అ యినను గరిచలసేతు బంధన మీ?

5. ముందు చేయవలసిన కార్యనిర్వాహకమేమి కాంగ్రెసును కప్పలకెక్కిడవలె గావించుటయా? లేక కార్యనిర్వాహకము నాకు దానినే దేశమాదరింప నిర్ణయించుకొనుటయా కాంగ్రెసునందు వేరువేరుపక్షములు లేక దేశమున కొక కార్యనిర్వాహకము నొగు గుభాగము ప్రత్యేక చేయమహాజనసభలే కలరు. ఆభాగముల విభజనను, తాను స్వంతముగాని స్వరాజ్యపార్టీ కక్షమున గాని ప్రత్యేకసభ తీర్మానమునకు బద్ధులైయుండు బాధ్యతకొనిం పజాలననుట తోడనే నేలకూరి తెరువరి కర్తవ్యమేమి? కాం గ్రెసును కక్షలక టపట్టుక జేయుటయేనా? శ్రీయుత ప్రకాశం పంతులుగారి స్వరాజ్యకృతి: రాజీనిగూర్చి యిట్లు వానినది “రా జగోపాలాచార్యులుగా రిప్పుడు తెలియచ్చిన భావములలో నిచ్చ యముగ చాలసత్యముగలదని మేమిదింటికే చెప్పియుంటిమి. రాజీ యే కాంగ్రెసువనిని వెనుకాడజేయవచ్చును. దీనితోడ రాజ గోపాలాచార్యులకృత్యములెదుర్కొనినచో నెవరైన తీర్మానకార్య క్రమ మేమాత్రమైనను జరుగుటకు గల సామ్యకాశములు గగన కుసుమములు” నిజముగ కొందరితోసంగమనియు; కొందఱుల దనియు, కొందఱు మాన్యకరముగలయుదటస్థించినచో, నిర్మాణ కార్యక్రమము గూడ వెనుకబడి కాంగ్రెసు గౌరవమును ప యకుబడియు, కలికమునకై గానరావలెండ చేతులారబెంచిన బిడ్డను చేతులార గంగానదీవేణుచేయుచునుటలో నాశ్చర్య ముగాని సంకయముగాని లేదు.

6. అట్టికేదకకు కాంగ్రెసును, దేశమును గొంపోసేం దుబాధ్యక మధ్యపక్షపువారివై నిలిదియున్నది. వారిపుడు తమ తోసర్వవిషయముల కేటిభించి, మధ్యపక్షపువారిదృష్టికేస్వల్ప ముగగనబడు బహిష్కార ప్రచార మాపువలచేయు విషయమిం లకముగ కాంగ్రెసువై దాడివెడలనన్న, ఆచార్యపక్షముతో వైకన్యముంచి, యధిక సంఖ్యాకుల పక్షమున కనిష్ఠమువాచ్చికు.గ జేయుట శ్రేయస్కరమే?

గరి రి కృత్యముల నుండియు కాంగ్రెసుసభామోదమును బడయుచున్న త్రివిధబహిష్కారములయం దానన్యములేక, నిరుపక్షయోగమని నిరసించుటయు, కాంగ్రెసు సత్వేధించిని త్రిటివుడెన్ను బహిష్కారము చేయవలెననియు, గమ్మికాన నొల్లంపున జరుగవలెననియు, నిర్మాణకార్యక్రమము జరుగు టకు యగములు కట్టుననియు స్వరాజ్యమునకచ్చిన పిమ్మట యే గానిజరుగదనియు, అసహాయాద్యయమునకేరయె వ్యతిరేకా భిప్రాయములను స్వరాజ్య పార్టీతో వెక్కు భేదాభిప్రాయము లుండగ, నొక్క కాననసభావయముతో, బహిష్కార ప్ర చారము చేయుటలో డైరెక్టుభావము అద్యులించునేమో యను భయమున సమాధానతీర్మానమే యాచరణతో యుం

దును స్వరాజ్యపార్టీతో సఖ్యము నొందుట (శ్రీశక్తిరహిత) మధ్యకతుమనాన అచార్య తతుమనాన, కాన్గ్రెసున కా లిడక భూర్యమె గవనిం, అధికసంఖ్యాకతైన చీలకుండ్ర భుక్తియవారి నెదుర్కొను పద్ధతి యొందించుట. శ్రీ ప్రకా శంపతులుగారి స్వరాజ్యపార్టీ యిట్లు వాసియున్నది. "అధిక సంఖ్యాకుల సంఘభావము చేదుపు చేసినను ఏలాంగరాని మాయభిప్రాయము. అదియే ప్రస్తుతకాన్గ్రెసులో చాలసాము క్లిష్టము. స్వరాజ్య పార్టీవారితో రాజకీయ అధికసంఖ్యాకు ల తతుమన విభాగము చేయటలో సర్దుమలేను."

ఒక విలేఖరి.

శ్రీయుత అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య గారికి ప్రత్యుత్తరము

(1) శ్రీయుత అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య గారు, 1 వ తేదిన వెలువడిన "ఆంధ్రభూమి" అందు, ర బోవు ఆంధ్రరాష్ట్ర య కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశమునందు, జూలాయిపుంబున కూడిన "అఖిలభారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ" సభా తీర్మాన మును అనగా "సమాధాన తీర్మానమును" ఉల్లంఘించుట కొక తీర్మానము నుపహించుటకు సంబంధించి ఆంధ్ర రాష్ట్ర య స్థాయిసంఘసభ్యుల అభిప్రాయమును తెలుసుకొనగోరయ్యెడిన విషయ మెల్లరు చదివితే యుండిరి.

(2) స్వరాజ్యపార్టీవారి యొకకంక నింపించుచు మరల వారు చేసినకత్తునే కాంగ్రెసు పార్టీవారు చేయుట కూడదని వాటిప్రాయము. గతంలో సభ్య ప్రజాప్రతినిధులచే తీర్మానింప బడిన యాంక్షమునకు బదులుకాక కొలది సంఖ్యాకులు ప్రత్యేక ముగా కక్షవహించి చరించుటచే దేశమేర తీర్మానములను యెల్లరు తెల్లమేకగా ఒక్క అయినకత్తుఅయిన ఒక రీతిగా చేయవలసివచ్చే తీర్మానించబడినపుడు అదానికి తలయొగ్గి మిన్నకుంటుంటే తేనుకరమని వాటిప్రాయము. అన్ని సమయ ములు ప్రసంగి యెక్కరు రాయగడ్డి కప్పగలరు.

(3) అదిగాక పంతులుగారు తా మితిర్మానమున సభ వారియెదుట పెట్టకయినపు తమ కారణములను బహిరంగ పర చివయెడల అయ్యరి సహేతుకములుగా నుడివెల్లయిన యెల్లరు కరసావహించగలవని. అయితే వారి తీర్మానమునందు "కాన నసభా బహిరంగతీర్మానము అమలుకొనికే రాకుండదనిచేసిన తీర్మానము అకాశ్రీయము, నియమభంగము, అసభికార పూరి తము" అని కలవిచ్చియుండిరి. కాని నేనువారిని కొరకు తేను నగా, బాంబాయిగా "అఖిలభారత కాంగ్రెసుస్థాయిసంఘము" వారుచేసిన తీర్మాన మెట్లు అకాశ్రీయమైనది? ఎట్లు నియమ భంగమైనది? ఎట్లు అసభికార పూరితమైనది? దేశకాల పూత ములబట్టి కాంగ్రెసువారు చేసినతీర్మానముల సమయలోపెట్టుట, పెట్టుకుంటుంటు గురించి యొందించుట కధికారములేని స్థాయి సంఘముయొక్క విలువయేమని చెప్పను? కాంగ్రెసు సభచే తీర్మానింపబడిన విషయము లన్నియు అచరణయందు పెట్టియే తీరవలెనని యెచ్చుచున్న నిబంధనలదా? అట్లున్న యెడలస్థాయి సంఘమువారు చేసిన తీర్మానము కప్పని చెప్పకతీరదు. రాజకీయ సమస్యలు నియమబద్ధములు కావు. చదరంగపుటల కంటికి, ఎనుటివారి యెత్తునట్టి యెత్తులు మార్పుకొనవలసి యుండును. తేనున్న అట చెడును. కాన్గ్రెసుభావము వచ్చును. ఏది యెట్లు అన్నను "యవరీకాత యమనాతీత" అనుట గాక ఎట్టి తీర్మానమైనను సత అధిక సంఖ్యాకులచే తీర్మానించ బడిన యెడల అదానికి ప్రతిఘటించుట యొకమతమునకు మూల కూతమనియెంచి కేదభావములజంపి మరల జిల్లాలకు తాలూ కాలకు ఫిర్యాలుల గ్రామములకు యొక్కసంధానములే విడి పోకుండ పెద్దవారుచేసినదానికి తలయొగ్గి (శ్రీశక్తిరహిని నా అభిప్రాయము. దీనిని పత్రికామంతులన వెలువరించి సంధు లకు పంతులుగారు తమించ కర్రలు.

చట్టి సరసింహారావు,
గుంటూరు, 2-11-23.

మేనేజరు తక్షణమే కావలెను

మిక్కిలి సామర్థ్యము గలిగినట్టియూ, వ్యాపారమునందు అనుభవము గలిగినట్టియూ, వ్యాపారాశ్రయము తెలిసినట్టియూ ఒక గ్రాహ్యుడంటే మేనేజరుకనికి కావలెను. కావలిన దీక్ష ము ఇదివరకున్న అనుభవము, మునున్న మొదలగువానిని తెలు పుచు యోగ్యతాపత్రకలతో సహా దరఖాస్తులను పంపుకొన వలెను.

Mothay Gangaraju
Joint Secretary & Tersurer
The Krishna Jute & Cotton Mills & Co Ltd
P O Ellore Kistna Dt

రైతుల సభ

ఇరిగేషన్ బిల్లును గురించి

స్వ కీ య వి లే ఖ రి

27 వ తేదీన ఆలమూరులో రామకంఠపురం తాలూకా లోని ఆలమూరు డివిజను రైతుల ఇరిగేషన్ బిల్లును గురించి తెలిసికొని తమ యభిప్రాయములను తెలియజేయుటకు నొక సభ గావించిరి. శ్రీరాజా కాకర్లపూడి నారాయణ గవతి రాజు బహద్రులు బి. ఏ. గారు అగ్రాసభాధ్యక్షమును వహించిరి. కానసంఘ సభ్యులైన డివాన్ బహద్రులు దుక్కేటి శేషగిరిరావు పంతులుగారు ఈ బిల్లు ఏ య ద్వేషముతో వ్రాయబడినదియో కానసభలో గత ఫిబ్రవరినెలలో ఎందుకు ప్రవేశపెట్టబడినది యు విశదపరచిరి. సాగుబడికి నీరు కావలసిన భూములకు నీరులేక పండి భూములకు నీటి వనరులు కలుగజేయుటకు నేరీరింపవలసిన నీటిని చెరువులు మొదలైన వాటిలోనికి పట్టి నిలబడేయటకు ఈ రాజధాని అంతటను ఇరిగేషన్ వనరులు చేయించుటకు సంకల్పము 1 కి కొటిరూపాయలు 5000 ఇరు కది సంకల్పములవరకు బదులు ఇచ్చుటకు ఇండియా ప్రభుత్వ మువారు తీర్మానమును పెట్టుటనుగురించి విశరించి చెప్పెను. ఇందు విషయమై జన్మిసపార్టీవారు ఆందులో వారి వాదనకు దని చెప్పబడి 500 పిట్టి త్యాగరాజుకెట్టిగారు ఈ బిల్లును తాను కృతిరేకముగా చెప్పుటయేగాక నెల్లకవిటిలో ఈ బిల్లుయొక్క మంచి చెడ్డలు అలోచింపబడకుండ ఈ బిల్లును తోసివేయవలసినదని తమ పార్టీ వారిని ప్రోత్సహించి చేసిన దుష్ప్రతినిధిని శేషగిరిరావుగారు చెప్పి విచారించి అపార్టీ వారియొక్క సదతను ఖండించెను. ఈ బిల్లు అంగీకరింపబడి యుండునట్లుయితే అంతరికి ఆమోదకరముగానుండే రీతిని నెల్లక విటివారు సవరణలు చేసియుండుననియు అట్టి లాభమును కలుగజేయునట్లుకంటి అట్టి వాడుకులయందు నమ్మకమున రాదనియు తమకు ఇట్టి వాడుకులకల్ల ఎంత వోని కలుగు చున్నవో దానిని తెలిసికొనుచుండవలసినదనియు సభవారికి :జ్ఞాపనముచేసిరి. ఆ సభలో వచ్చువారు దాదాపుగా అంద రును బ్రాహ్మణేశ్వరరైతులు తిరువార జమీందార్లు తమ స్వ లాభములనే ఆలోచించుకొని రైతులయొక్క తేనుము నే మాత్రము వాలోచించక ఈ బిల్లుకు కృతిరేకముగా అందోర సము చేయుటను గురించి చెప్పిరి. ఈ జిల్లాలోని ప్రామాణ్యము వహించిన జమీందార్లు తమకు గొప్ప స్నేహితులలోని వారై నప్పటికి కానసంఘసభ్యుడైన తాను జమీందార్ రైతుల లాభ మునకు సౌఖ్యమునకును వీలైనదని జమీందార్ల యధికార మునకు కృతిరేకముగా బిల్లుకు అంగీకారమును తాను ఇచ్చితి చుని శేషగిరిరావుగారు చెప్పిరి

గోదావరిజిల్లా సంఘసంయుక్తకాన్గ్రెసుసభ్యులు శ్రీ దుగ్గి రాల వెంకటసుబ్బారావుగారు శేషగిరిరావుగారు చెప్పిన దానిని ఆమోదించుచు ఈ రాజధానికి ఒక ఇరిగేషన్ బిల్లు అని సరపడియేయున్నదనియు అట్టిదానికై ఈ జిల్లాసంఘమున్ను మండలమహాసభలున్న ఇదివరకు తీర్మానించయ్యుండదనియు చెప్పిరి. గత ఫిబ్రవరినెలలో ప్రవేశపెట్టబడిన ఇరిగేషన్ బిల్లులో అనేక మైన ప్రమాదిప్రాయమునకు కృతిరేకముగా విషయము అన్నవియు అనేక చోట్లయందు ఆ సూక్రములలోనిధారణము లేకనో స్పష్టముగా లేకుండనో సందిగ్ధముగా వ్రాయబడి యుండే ననియు ఇరిగేషన్ అఫీసర్లకు విస్తారమైన అధికారములు ఇచ్చినందున గవర్నమెంటు రైతులకును ఈ సాంవారులకును ఈ బిల్లుకుల ప్రమాదమున్నదనియు సికలోకోర్టులకు అప్పీలు చేసుకొనుటకు అధికారములు తీసివేసి జిల్లాకలెక్టరుకును డివిజ నల్ అఫీసర్లకును అధికారమిచ్చినందువల్ల ఈ బిల్లుకుల రైతు లకు తేనుమలేదనియు విపులముగా ప్రకాశరావుగారు ఉపన్యసించిరి. తగిన కారణము లేనిదే నీరు సప్లయచేయుట మాని వేయుటకును నీటికన్ను వేయుటకును అప్పడప్పుడు వచ్చును కారుటకును మామూలు పట్ల భూములమీద కూడ పన్ను నిధించుటకును ఈ అధికారమంతయు ఇచ్చుటను గురించియు, కొత్త ఇరిగేషన్ వనరు విభాగములు చేయించుటకు కలెక్టర్ల కును ఇరిగేషన్ అఫీసర్లకును ఇవ్వబడిన అధికారములను ఇంకా ఇకరమైన వాటిని గురించియు ఉపన్యాసములు విపుల ముగా వివరించి చెప్పిరి. ఎల్లరును చెప్పే అభ్యంతరములను విచారించుటకు బిల్లులో కొన్ని కొత్తకాణము చేర్చవలసియున్న దనియు ఎన్జిక్యూటీవ్ గవర్నమెంటు వేరే ఏ నిబంధనములు చేయనక్కరలేకుండ బిల్లు స్పష్టముగా వ్రాయవలసియున్న దనియు భాషాసంకెగ్గము లేకుండ ప్రజల యావేశముల ప్రకా

ఇండియా బర్మా సిలోన్

విజినను డైరెక్టరి

ఇండియా బర్మా సిలోన్ విజిన డైరెక్టరి అను పేరుకు ఒక గ్రంథమును విజినను డైరెక్టరి కంపెనీవారు ఈసంకల్పము ప్రకటించివారు. ఇట్టిగ్రంథమునే ప్రతిసంకల్పము ప్రకటింప నెంచియున్నారు.

ఇండియా బర్మా సిలోన్లు అందు గల ముఖ్యమగు నగర ములు ఆయానగరములందలి వ్యాపారులపేర్లు చిహ్నములు అతివిశేషము ప్రకటింపబడినవి. ఏయేకంపెనీలు ఏయేగిస్తువులలో వ్యాపారముచేయునదికూడ తెలుపబడినది. భారత దేశమునందుగల ముఖ్యమగు వర్తకప్రతిస్టాపనలు వాటి వ్యాపార వివర ములు ఈ గ్రంథమునల్ల తెలియుచున్నవి. ముఖ్యమగు నగరముల వర్ణనలకూడ ఈగ్రంథమునందున్నవి. ఈ విధమున ఆగ్రా, అజ్మీరు, అల్మోరా, అలహాబాదు, బె. ఆ. కూరు, బా బయ, కలకత్తా, కల్కీకోట, కన్పూరు, కాకినాడు, కాన్పూరు, కొచ్చిన. కాండి మానూరు, కడలూరు, కోయబుత్తూరు, కడప, కట్టకు, కొళంబో, కంచి, ఢిల్లీ, గల్లి, కచ్చా, కాట్యం దు, కోలూగోల్లకల్లు, కరాచి, మంభోణము, లక్నో, మ (వ్రాసు, మంగళూరు, పూన, రంగూరు, నేలం, తిరువల్వేరి తిరుచినాపల్లి, ట్రా వెండం, తిరుచూరు, మున్నగు నగరములందలి కంపెనీలు వాటి ఆద్రెసులు సంపూర్ణముగా వివరింపబడినవి. ఈ గ్రంథములందు ప్రకటన తెన్నియో యున్నవి. ఏనగరమునందును కంపెనీ ప్రకటన ఆ నగరపు వివరముల తెలుపు గ్రంథభాగమునదు ప్రకటనలైన నేమి, వర్తక ప్రతిస్టాపనల వివరముల తెలుపుట కై నేమి, నగర వర్ణములైన నేమి మొత్తమ వివర కలకత్తాన 120 పే జీలు, బాంబాయికి 112 పేజీలు, చెన్నపురికి 108 పేజీలు, ఈ గ్రంథమునందు ప్రత్యేకింపబడినది. దీనికలన గ్రంథమునం దెట్టిసం పూర్ణమగు వివరములు ప్రకటింపబడినవో గహించవచ్చును.

ఇంతేకాక గ్రంథము కడపట విదేశమునందలి ముఖ్య మగు నగరములందలి వర్తకసంఘములు, అవి ఎవరుచేయు సురుకులు మున్నగు వివరములు లిక్కబడినవి. అగ్రంపైకు, బావా, నే టూ లు, జ గ్య ని, నాం కాం గు కా ల ని, జపాను, పిశాంగు, చై నా, సింగపూరు, సిడ్నీ (ఆస్ట్రేలియా, అమెరికా మున్నగు దేశములందలి ముఖ్యనగరములు అందలి వర్త కపు ప్రతిస్టాపనలు అవి ఎవరుచేయు సురుకులు వివరములు ప్రకటింపబడినవి. ప్రపంచమునందు ముఖ్యమగు బాంకీలు వాటి చిరునామాలు కడపట ప్రకటింపబడినవి.

ఇవికాక ఇతరదేశముల వాణ్యములు తెలు, మాన ములు, కడ్డితెలుపు తెంజులు, ఎకువతి దిగుమతి పన్నులు వివరములు మున్నగు వర్తకులకు లాభకరములగు విషయము లనేకములు ఈగ్రంథమునందున్నవి.

విమర్శవాన్లు మాకుపవిన గ్రంథమును కృతజ్ఞతా పూర్వక మందనములతో సంగీకరించుచున్నాము.

[ప్రకాశకులు:—విజినను డైరెక్టరి కంపెనీ, కనర పెను బిల్డింగ్సు, చెన్నపురి. వెల ప్రతి ఒకటింటికి రూ 15.]

రమణ సగరించి బిల్లు పేన్ చెయ్యకపోయినట్లుయితే ప్రెమింనే ప్రజలయొక్క ఆందోళనము సంభవించుననియు ప్రకాశరావు రావుగారు చెప్పిరి.

అభ్యుదయ బిల్లులో ప్రజలయొక్క హక్కులను పో నాట్టే ప్రమాదకరమగు విషయము లనేకములున్నవి యంగీక రించుచు పంటకాలుగలు రైతులయొక్క స్వాధీనములో నుండ వలెననియు నీటి తగాదాలు రైతుల ఇష్టముతో శిర్పరుకుడిన ఇరిగేషను బోర్డులవల్ల రైతుల నీటి పంపకపు తగాదాలు వస్తే రాలు తరివ్వరింపబడవలె ననియు ఈ సెటిల్ మెంటు ప్రకా రము పన్నులకెట్లు సెటిల్ మెంటు గడుపు కలమునరకు మార్పులేమియు చేయరాదనియు అట్టి అవసరమువచ్చిన యెడల కానస సభవారి యనుమతిని పొందవలెననియు అభ్యు ద్ధుడు తమ యుక్తవాన్యసమందు చెప్పెను.

ఈ బిల్లునుగురించి ముఖ్యముగా ఈ గోదావరి జిల్లా ప్రజలకు గావలసిన సౌకర్యమును తెలియజేయుచు గవర్న మెంటువారికి గోదావరిజిల్లా సంఘమువారు తగిన విజ్ఞాపనములు పంపవలెనని ఈ సభవారిచే తీర్మానము చేయబడినది.

శాస్త్రసంశయ వాదము

భగవద్గీతలందు శ్రీయోగీశ్వర మహామహేశ్వరయ్య
పి. హెచ్. జగదీశ చంద్రన్ గారి సభిప్రాయములు భిన్నములు
గోచరించినను మాతృకత్వమున నొక్కటే కాబట్టి తుదిని
పీఠింపుచు తాత్పర్యము లేక గ్రీకుల లయ్యెననుట కినుమరలయు
నందు ముందరు.

మఃపండితులవారు ధూమకేళిముఖ, విద్యుద్దీప్తములు
విమానములు మొదలుగాగల వింత వస్తువు లిప్పటివారి మేధా
శక్తిచే కనిపెట్టబడినవి కావనియు, మన పూర్వ లవాని
నిర్మాణ తత్వములను కనిపెట్టి, పీఠి తయారుగావించి వాడుక
యందుకుని యుండినాయెను.

క్రైస్తవమతస్థాపనాచార్యుడగు, ఏనుక్రిస్తు తాను
జన్మమెత్తిన కొన్నివర్షముల కీ భరతఖండమునకు విజయము
గావించి యచ్చట నలరెత్త పూర్వమే వ్రాయబడియున్న
వేదాది విద్యలను జేవభాషయందు దర్శింపించి, వలయువాని కంత
గతము గావించుకొని, వజుల తన జన్మభూమికి మరలి, తన
స్వభావత్వభిమానమున, సోదరులగాంచి, జేవభాష నేర్పని
నాటక ఘంటావాద్యములలోని గూటములకు దిద్దవలయుగాదని
బోధించినట్లు తానే తనవైచిత్తమును వ్రాసియున్నాడనియు.

వట్సాప్రభుల పూర్వజ్ఞాన కవితమున, కొక్కా
క్కడని కనిమిది వర్ణనములనుగలను నలువదినిమిది వర్ణనముల
కాలము కట్టుచున్నందున తమ యువస్వాస్థ్యమున కుచించి.

పీఠి గౌరవమునమున మన చంద్రన్ గారికి జనింప,
పండితులకిది విధమున వాని నిరూపించిరి.

“మనస్సు విజయమున కావ్యమున పూర్వక వి
యొక్కడు మనస్సుగలదొక యోగిభూమియు గట్టియు
న్న పట్టుపుట్టునందలి ఋషియనునది గల గీతలను ఇనుపదారి
గల కలులుకుబోల్చి కల్పించియు వ్రాసియున్నాడు. మఱి
యు, యజుర్వేదమునందు - ధూమకేళి నిర్మాణతత్వమున,
అందలి కేటముల ధూమము మొదలుగాగల యంతముల
యొక్క కార్యచతురతను, జగ్గంగా వివరించినట్లును.
పూర్వక వి విరచితములైన పాత్రముల మొత్తము, యజుర్
వర్ణనముల, సుభయ బలముల వాయు విమానముల కలిగి
యొప్పుట్టు మనము చదివితమి కృంగార నైషధమున, నలుడు
తనపడకటింటను ప్రజేయ గావించినప్పుడు-భీమరాజు రమ్యచా
ర్యములను నున్న దీపములకు జమునను వత్తిపాదా లేకుండ
ననియు, వాని వార్ష వివరగట్టితో సెంత వివరము ప్రయో
జనము లేకపోయెననియు, పిమ్మట వోకవోట గుప్తముగా
నుంచినట్లు నొకయంతమున త్రిప్పగా, దీపములూపోయెనని
యొక తెలివిన వ్రాతల మనమెఱుంగుదుము. ఈవర్ణన చమత్కా
రములబట్టి యాదీపములు విద్యుద్విప్లవములయే నిర్ధారితమని
యొప్పుది.

అందు చంద్రన్ గారు క్రైస్తవమత స్థాపనాచార్యుని
విషయమై యట్లు వక్కానించిరి.

“ఏనుక్రిస్తు జన్మమెత్తలేదని కొందఱ యాధునిక
హూణులతత్వ శాస్త్రజ్ఞుల యభిప్రాయము. వైదిక వ్రాతలందు
పండితుల వచియించిన రీతిని వ్రాయలేదు. చరిత్రాంశములను
బట్టిచూడగా, తొల్లి, అనగా క్రీ. శ. 800 లకిందట, గాంధా
ఫరస్సున జనపాఠాదీ దేశమున, హిమవల్లే-దార ప్రాంతమున
రాజ్యమేలయన్నప్పుడు క్రైస్తవమత బోధకులు క్రియాశీలము
నకు విజయము గావించిరి. కాబట్టి క్రీస్తు హిందూదేశమునకు
దయపాలింపలేదు. వేదాది విద్యల నిరీడనగడు.

మానవున కాయః ప్రమాణ మొకవంద సంవత్సరము
నుండ, వట్సాప్రభు పరిచయము గావించుకొనుటను గొంచె
మించు మించు ఏలబడితప్పుములు క్లుప్తముగను మిగత విద్యల
లేర్పడుట పీఠిలేదని తేలుచున్నది గాన నలువదిపాఠాః
గు విద్యలయందారి లేదన మేటి మజ్జించులందుడడు.
కాబట్టి శాస్త్రజ్ఞాన మకరందము విద్యార్థి వికసిత జ్ఞానోత్పల
బలముల బట్టి నిర్ణయింపవలసి యుండును.”

అనవుడు ఉమామహేశ్వర పండితులవారు, తమ
కు హూణుభాషాపరిచయము తక్కువనియు, తాను ఏనుక్రిస్తు
విషయమై వాగ్రచ్చిన విషయములు గాలివార్తలనియు బలికి
నివిషయమున చంద్రన్ గారి యభిప్రాయముల సంగీరించిరి.

చాకులు - తాళములు

మంగళలికత్తులు.

అ. ప్రసాదరులే చేయబడినవి. మేలయివని
వెంటనే ధరలకాటలాగున వ్రాయడు.

బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టన్న ఆండ్ లాక్ మేకర్స్ Clg.

3081

పెద్దాపురం. (గోదారిజిల్లా)

తెలిగ్రాఫ్ అడ్రెసు: “వెంకటేశ్వర్లు” పెద్దాపురం.

నోటీసు

780

సప్తమవల్లూరు యెట్టేలు తాలూకు కొప్పాక
గ్రామములోని కములము, పల్లము య 36-0 0
ముప్పదిఆరు యకరములు మొరక, జొన్న చేను య
60 ఆరు యకరములున్నా, వులవగరప చేలక
య 4-0 నాలుగు యకరములున్నా జనులూ య
46-0 నలుబది ఆరుయకరములు, రు 20,000-0-0
యిరువదివేల రూపాయలుకున్నా య 1 కి సాలు
1 కి రు 8-0-0 యెనిమిది రూపాయలు చొప్పున
సిస్తున్నా గ్రామరివాజ ప్రకారము, ఖర్చులున్నా
యానాము మొరక తాటితోట సుమారు య 40
నలుబదియకరములు బల్మక్తా రు 8000-0-0
యెనిమిదివేల రూపాయలుకున్నా తాల్లతో సహా
య 1 కి రు 1-0-0 రూపాయి చొప్పున మొరక
సిస్తున్నా య 1 కి రు 5-0-0 అయిదు రూపా
యలు చొప్పున తీరువయున్నా సాగు పరిమితము
మీద యిచ్చుకొనే పద్ధతినిన్నీ. ఆపుదల అరణ్యము
సుమారు య 300 మూడువందలు యకరములు
య 1 కి రు 1-0-0 ఒక రూపాయి చొప్పున రేటు
తో రు 4000 నాలుగువేల రూపాయలుకున్నా
జమలూ రు 32,000-0-0 ముప్పదిరెండువేల రూ
పాయలుకు బేరము వచ్చినది.
యికా యవరయినా పైనపెట్టి సదరు విధ

ముగా శాశ్వతపు జరాయిటీ హక్కును పుచ్చుకునే
వారు వుండేయకల వెంటనే అనగా ది 10-6-23
వ తేదీ లోగా యిదిగువ చిరునామాకు రిజిస్టరు
పోస్టులో దరఖాస్తులు పంపుకోవలెను. మాకున్నా
మా మయినరు కుమార్తెగారికిన్ని జరుగుచున్న
దావాలో చేర్చబడ్డ బాండ్ లో ఒకటైన రావుబహ
ద్దరు పయిడా వెంకటచలపతి రావుగారి కాకినాడ
సభ్యుని నేటి కోర్టుఫయిలు 15/1920 నంబరు
వారంటు అములులో జప్తు అయిన పేదవేగి వగ
యిరా గ్రామముల జప్తువిషయల నిమిత్తము ఆ
బాండ్ లో వసూలు యిచ్చేకొరకు పయిన మోడు
చేస్సి స్వంతములము అస్తిని శాశ్వతపు జరా
యిటీ హక్కుకు యిస్తూ రైయిటీ భూమిగామార్పు
చేసినందుకుగాను నజరా నాక్రింద సదరు మొత్తము
పుచ్చుకొనబడును, గనుక యెవరికిన్నీ యీ అస్తి
యందు యేవిధమయిన తగాదులు వున్నవని భయ
పడవలసిన అవసరములేదని యిందుమూలముగా
తెలియపర్చడ మయినది.

Address
Zamindar R. B. S. V. Rao
Southvaller Estate Zamindar
Thotavaller Southvaller Estate
Kistna District

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము

645

కాకినాడ.

ప్రకాశకులు వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు

నవలలు—సవరసభరితములగు నవలలు—పుణ్యచరిత్రములు—పురాణములు—మచ్చలైన హక్కులతో—మొదలూలుకు
శ్యామిశోభెందుతో 250 పుటలకు దక్కువగానుండ—రెండు మాసములకొక్కటిగా వెలువడుచుండును.

మనశ్శి యంత్రాలనములు, మనశ్శి సంతోషములు, మనశ్శి ప్రబోధములు, మనమాత్మభావములకే యిమిడి యున్నవి.
మనమాత్మభివృద్ధియు, మనసఃపూర్ణభివృద్ధియు, మనజీవాభివృద్ధియు మనమాత్మవాక్యముమీదనే—మాత్మభావమీదనే
యాధారపడి యున్నది. ప్రత్యేకస్వత్తులకు జాతిచరములందొక్కముం గల్పించి కర్మసోదరత్వముం బ్రసాదించు దివ్యశక్తియే
మాత్మభావసరస్వతి కావున మాత్మభక్తులై తరింకగారు వాల్మీకరును మాత్మభావరాధనముం గావించవలసియున్నది. అట్టిమాత్మ
భావరాధనము కీర్తికొలది గావించి మాత్మజేతన చేయుటకే యాగ్రంథనము సెలకొల్పబడినది. దీని యభివృద్ధియంతయు
మాత్మభావభిమానులగు మాసోదరుల యాదరాభిమానములపై నిలిచియున్నది. అట్టిభాగ్యము లభించుటవలననే యాగ్రంథని
యము వందెండు సంవత్సరములనుండి భాషాసేవ చేయఁగలగుచున్నది.

నిబంధనలు.

1. ఇందు జందాదారులకే తరువారు ప్రవేశమును క్రింద ముందుగా రు 0—8—0, ఆ చెల్లింపవలయును.
2. ఇందు రెండేసిమాసముల కొక్కటిగా వెలువడుచుండు శ్యామిశోభెందుగల ప్రతిగ్రంథమున రు 1—0—0 వెలకు
జందాదారులకుం బంపుచుండును.
3. గ్రంథముల బంపుటకు పోస్టేజి మొదలగు ఖర్చులన్నియును జందాదారులే భరింపవలయును.
4. జందాదారులకువారు వెలకటి గ్రంథములన్నియును గొనవలయునను నియమములేదు. కాని వారుగోరినవో వెలకటి
పుస్తకములు కూడ జందాదారులకు వెలకే పంపుచుండును, క్రొత్తక వెలువడుచుండు గ్రంథములు మూతము చందాదారులు తప్పక
పుచ్చుకొనుచుండవలెను.
5. ఇందు బ్రటింకల బడు ననుబంధము చందాదారులు తప్పక పుచ్చుకొనవలయునను నియమములేదు. గోరినవారికే
తువుచుండును.
6. సంవత్సరముచందా-అనగా ముందు ప్రకటింపబడు అలుపుస్తకములకు రు 7—2—0 ఆ ముందుగ(బంపువారికి
అలుపుస్తకములవలన ప్రతిపుస్తకమున రిజిస్టరులున్న పోష్టాగా పంపుచుండును. అట్లుపంపినవారికి ప్రతిపుస్తకమునకు చెల్లింప
వలసిన మనిషర్లకు కవిమను 0—12—0 అను రిజిస్టరుఖర్చు 0—12—0 అను రు 1—8—0 అను కూడికయ్యును.

వేంకట పారతిశ్వర కవులచేరచింపబడిన నవలలు.

చరిత్రసంబంధమగునవలలు		అద్భుతమగు డిటెక్టివ్ నవలలు	
1. మనుమతీరసంతము	1-8-0	8. మాయావి	2-8-0
2. ప్రమదావనము	1-8-0	9. మనోరమ	1-8-0
3. సీతారామ	1-8-0	10. మాయావిని (ఈమాడును జుమిలియాకథలే)	0-12-0
4. రాజసింహ	1-8-0	11. మరకతమంజూష	1-5-0
5. కంకవిజేత	1-5-0	12. ప్రతిజ్ఞాపాలనము	1-2-0
6. క్యామల	1-8-0	13. నీలాంబరి	1-8-0
7. వీరభూష	1-8-0	14. లక్ష్మీరామాయము	0-12-0

రు 19—2—0 అను విలువగల యాగ్రంథములన్నియు నొకసారి తీసికొన్నవో చందాదారులకు రు 12—0—0 కున్న
ఇతరులకు రు 16—0—0 లకు పోస్టేజి మేము భరించింపుచుము.

రాబోవునది అద్భుతమగు డిటెక్టివ్ నవల
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

అమృతాంజనము

భృంగ మ ల క తైలము

డాక్టరు ఆ. లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. అండ్ సి. ఎం. గారి పోషణక్రింద,

మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన ఔషధములకు ప్రసిద్ధికెక్కిన ఆంధ్రా ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి లిమిటెడ్ వారి వలన తయారుచేయబడినది.

అమృతము

తలనొప్పి, నేత్రవ్యాధులు, మెదడు కఠిన్రమ, అమితముగా కనిచేయునట్టివారు, మున్నగువారికి చాలమంచిది అభ్యంగమునకు, సాధారణముగా ప్రతిరోజు తలకు తప్పక ఉపయోగించుట మంచిది.

ఈదిగువ స్థలములందు క్రయమునకు దొరకును.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి లిమిటెడ్ 185, మాంటు రోడ్ మద్రాసు.

మరియు అన్ని ఏజెన్సీలవద్దను, బ్రాంచీలలోను దొరకును. కావలసినవారికి కేటలాగు వుచితముగా పంపబడును. 4 అవున్సుల బుడ్డి వెల రూ 1-0-0. ఒక పౌండు రూ 3-0-0.

ఏజెంట్లు నమ్మకముగా కనిచేయువారులు కావలయును. వివరములు పై చిరునామాకు వ్రాసి పొందవచ్చును.

ఏవిధమైన వ్యాధికైనను సలహాకొరకు వ్రాసినచో తగుశ్రద్ధతో అలోచించి జవాబు పంపబడును.

మొదట: డా. డా. అండు కో, సోల్ ఏజెంట్లు, నెం. 260, చైనాబజారురోడ్, జి. టి. మదరాసు.

మొదట: అస్విన్ అండుకో, ఏజెంట్లు, నెం. 174, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

వెంట్రుకలే అందము?

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite Toilets, Kaminiya Oil, & Otto Dillbahar, Sold everywhere,"

వెంట్రుకలు దువ్వెనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడు. ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.

అంతవరకు రానియవద్దు

నేడే

కామినీయానానెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కట్టి రోగమునకు, శిశో మాంశ్య మున్నున, యిది దివ్యవధము

వెంట్రుకలు చిట్లుట దాని, గరుకుగ దాని యుండదు

మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుటి మెత్తదనమును గల్గి వట్టువలె నుండి మెరయు చుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లువృద్ధిచుగనో కనిపెట్టుడు

కామినీయా తలనూ నెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైన శ్రేయము.

వెల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని పోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు సువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయును.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.

ఒక్క బుడ్డి 1కి ధర రూ 2-0-0

దాము బుడ్డి 1కి ధర రూ 0-12-0

1/2 దాము బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-8-0

ఇది మంచి అమ్మవారందరికీకావలసినది, సరిక అమ్మవారివద్దనుకూడా దొరుకును. తలపెట్టు.

సోలు యేజెంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

155 బామ్బాయ్ రోడ్, బామ్బాయి.

జలవడి: 685 (కొత్తచరిత్రనాటకము)

బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణమాచార్యుల

రోషనారా శివాజి

అను నాటకము వెల రూ 1-0-0

వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు వ్రాయవచ్చును.

మహాకాళిభస్మము

డబ్బీ 8 అణాలు, 6 డబ్బీలు రూ 2-8-0

గారికలి చెడిపోవడం, గాఢదబ్బీలో వుంచబడి యున్నది. కొంచెము భస్మము నీళ్లతో చిక్కిగాకలికి వెంట్రుకలకు వున్నవారాచి యెండవచ్చిన యెడల వెంట్రుకలు నిశ్చయములలో అవి పుటపుట రాలిపోవును. శరీరమునకు నలుపుగాని మరదే చెడుగాని కల్గును.

రాయల్ పండ్లపాడి

డబ్బీ 3 అ 12 డబ్బీలు రూ 2-0-0

పండ్లను మత్తమువలె తెల్లగాచేసి చిరుళ్లను గట్టిపరచును. శీత, రక్తము, దుర్వాసన-పోగొట్టును.

చుండుతైలము 2957

సీసా 8 అణాలు, పోస్టుఖర్చు 5 అణాలు

సువాసన నూనెవల్ల తలలో మందు పోనివారికి ఇది చాలా ప్రశస్తమైనది. దీనిని అయిదారు దినములు ఉపయోగించి మిదలకు చుండు నిద్రాటముగా నశించును.

విక్టోరియాడిపో మైలాపూరు, మదరాసు

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి

తేది నుండి అన్నిధరలు మార్చబడినది.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి

నమ్మకముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనము అన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరల పట్టి పంపబడును.

జాండూ పర్వస్యాటికల్ పర్కు

ఆయుర్వేద ఔషధముల శేయువారు

(388) బాంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండియన్ ప్రెస్సు కంపెనీ,

సోల్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.